

KÓNITSA

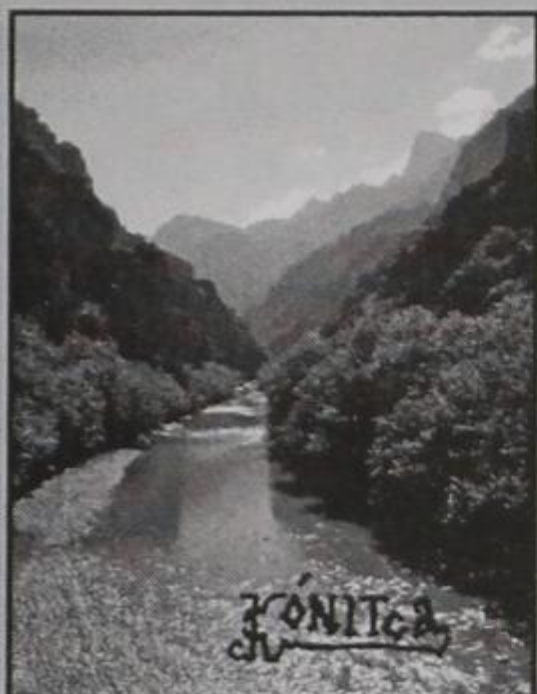

Κόνιτσα

ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ ΟΡΓΑΝΟ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΣ ΚΑΙ ΠΡΟΒΟΛΗΣ
ΤΗΣ ΕΠΑΡΧΙΑΣ ΚΟΝΙΤΣΑΣ

Περίοδος Τρίτη • Τεύχος 152 Μάης-Ιούνης 2010 • Euro 3

Π ε ρ ι ε χ ό μ ε ν α

152. Μάης-Ιούνης 2010

Φωτ. εξωφ. Π.Σ.Τ.
(Ο Δρυμός Αώου)

ΙΔΙΟΚΤΗΤΗΣ - ΕΚΔΟΤΗΣ
και Υπεύθυνος κατά Νόμο:
Σωτήρης Τουφίδης
Κόνιτσα 44.100
Τηλ. 26550 22464 - 22212
Fax: 26550 22464

Συντάσσεται από Επιτροπή:
Ανδρέου Ηλίας
Τουφίδης Σωτήρης
Τσιάγκης Ίκαρος

Ετήσια συνδρομή:
Εσωτερικού 15 Ευρώ,
Εξωτερικού 30 Ευρώ ή 40 Δολ.

Αλληλογραφία - Συνδρομές
στον υπεύθυνο Σ. Τουφίδη

Σελ.

169	Αξιοποίηση Δρυμού Αώου, <i>Β. Τσιαλαμάνη</i>
175	Οι κλέφτες στη φυλακή..., <i>Ν. Ρεμπέλη</i>
179	Κώστας Γραμματικός ή Βουρμπιανίτης, <i>Χ. Γκούτου</i>
188	Τα απρόοπτα της ζωής, <i>Σ.Τ.</i>
189	Ψάχνοντας να συναντήσει τον ξάδερφο, <i>Ι. Λυμπερόπουλου</i>
195	Ο Αρμόδιος, <i>Π. Λαζαρόπουλος</i>
200	Ένας ξενώνας στην Κόνιτσα, <i>Β. Τ.</i>
201	Το αντάμωμα στο χωριό, <i>Αγ. Πολίτη</i>
208	Περιοδικά επαρχίας Κόνιτσας, <i>Β. Τ.</i>
209	Η καθαριότητα παράγοντας ανάπτυξης, <i>Αικ. Τσούβαλη</i>
212	Η 65η επέτειος από τη λήξη Β΄ Παγκοσμίου πολέμου, <i>Ι. Δάφνη</i>
215	Βιβλιοκριτική, <i>Μ. Τσούπη</i>
219	«Σουαρέδες», <i>Π. Μπούνα</i>
223	Στήλη Νέων, <i>Σ. Οικονόμου</i>
225	Θερμοπύλεια, <i>Αγ. Πολίτη</i>
227	Προς τους Συλλόγους Μαστοροχωρίων, <i>Δ. Μήγιου</i>
229	Ο γερο Ορειβάτης (ποίημα), <i>Σ.Τ.</i>
230	Ήθη και Έθιμα, <i>Σπ. Ξεινού</i>
235	Τύμφη Κόνιτσας
237	Το Πληκάτι ..., <i>Αντ. Ζιώγα</i>
239	Διεθνής Τρομοκρατία (ποίημα), <i>Β. Σπανού</i>
240	Ο μπακάλης του χωριού, <i>Π. Νάτση</i>
241	Για την Κονιτσιώτισσα νοικοκυρά, <i>Μ. Τσούπη</i>
243	Ειδήσεις-Κοινωνικά

ΓΡΑΦΙΚΕΣ ΤΕΧΝΕΣ - ΕΚΔΟΣΕΙΣ

Θ Ε Ο Δ Ω Ρ Ι Δ Η

Γαριβάλδη 10,
45221 Ιωάννινα
τηλ. 26510 77358
e theodo@otenet.gr

ΑΞΙΟΠΟΙΗΣΗ ΔΡΥΜΟΥ ΑΩΟΥ

ΙΔΡΥΣΗ ΓΕΩΠΑΡΚΟΥ ΣΤΗΝ ΠΕΡΙΟΧΗ ΜΑΣ - ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ,
ΜΕΛΕΤΗ - ΥΛΟΠΟΙΗΣΗ ΤΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΚΑΙ ΜΕΡΙΚΑ ΑΛΛΑ

Του Βασίλη Τσιαλιαμάνη
Προέδρου ΔΣ Κόνιτσας

α. Στις 22-6-2010 δημοπρατήθηκε στο Δημαρχείο το δημοτικό έργο «Αξιοποίηση Εθνικού Δρυμού Αώου». Μειείχαν πλέον των είκοσι εργολάβων από κάθε μέρος της χώρας μας. Η μεγάλη συμμετοχή οφείλεται στην οικονομική κρίση και στα λιγοστά δημόσια και δημοτικά έργα που δημοπρατούνται και γίνονται, αλλά και στην καλή φήμη του Δήμου μας ότι πληρώνει έγκαιρα, σε αντίθεση με το πρόσφατο παρελθόν που ο δήμος μας ήταν «μπανταξής» και «βερεσές». Το έργο είναι προϋπολογισμού 1.100.000 ευρώ. Επιτεύχθηκε έκπτωση 54%. Τα τεχνικά στοιχεία τού υπό κατασκευή έργου αναφέρονται περιληπτικά και περιεκτικά σε δελτίο τύπου του Δημάρχου μας Χαράλαμπου Εξάρχου, που συνέλαβε την ιδέα του σοβαρού εγχειρήματος στις λεπτομέρειές του, επέλεξε τους ιδιώτες μελετητές με σπουδαιότερο τον συμπατριώτη μας άριστο δασολόγο Ιορδάνη Χατζημελετίου και πολέμησε με πείσμα και πάθος για το ξεπέρασμα των χιλίων εμποδίων που βρέθηκαν ή έβαλαν στην πορεία η ανάλγητη και γραφειοκρατική διοίκηση και «καλόπιστοι» που «αγαπούν» τον τόπο μας.

Η αξιοποίηση του Δρυμού Αώου βάσει τέλος στην σημερινή άναρχη και αντιοικολογική κατάσταση και θα υπάρξει φύλαξη και φροντίδα ολόημερη και χρονιάτικη για τον δρυμό, για την επαναφορά της περιοχής στην απόλυτη και θεία φυσική τάξη, όπου έχουν «εξουσία» τα φυτά και τα ζώα και θα πρέπει να τιμωρούνται αυστηρά οι δυσσεβείς λαθροϋλοτόμοι, λαθροκυνηγοί και λαθροαλιείς. Πλησίον της πέτρινης γέφυρας θα υπάρξει φυλάκιο που θα ελέγχει την κίνηση των πεζοπόρων στο μονοπάτι. Η πέτρινη γέφυρα αποκτά την παλιά της καθημερινή σπουδαία αποστολή, ενώνοντας τις δύο όχθες του ποταμού Αώου. Σίγουρα αναγκαίο επόμενο έργο σε συνεργασία με τις αρμόδιες κρατικές αρχές και το Κέντρο Μελέτης Πέτρινων Γεφυριών θα πρέπει να είναι ο έλεγχος και η αποκατάσταση της μορφής αυτού του σπουδαίου μνημείου, της πέτρινης γέφυρας, για να μην «γεράσει» ποτέ.

Η αξιοποίηση της χαράδρας είναι θαυμάσιο έργο για την ανάπτυξη της περιοχής και πρώτο και μέγα έργο στον τουριστικό τομέα, φυσιολατρικό και θρησκευτικό.

Η χαράδρα του Αώου είναι χειρο-

ποίητο έργο-προσφορά του Δημιουργού στην περιοχή μας και τον κόσμο. Γι αυτό και η μελέτη αξιοποίησης το αντιμετωπίζει «**μετά φόβου Θεού, πίστεως και αγάπης**». Και το μελλοντικό ανθρώπινο έργο, προσφορά στο θαύμα, θα είναι χειροποίητο. Στην μελέτη προβλέπεται μεγάλο ποσό για την μεταφορά των υλικών με ζώα, η «ρόδα» εξορίζεται από τώρα. Η «κακιά σκάλα» δίδεται στην χρήση των πεζοπόρων, αφού πέτρα-πέτρα από το μονοπάτι ξανατοποθετηθεί.

Μπούσουλας στην προσπάθειά μας αυτή είναι η ανάπτυξη –ανάδειξη του φαράγγιού της Σαμαριάς στα Λευκά όρη του νομού Χανίων στην Κρήτη. Είναι υποδεέστερο σε φυσικά προσόντα του δικού μας φαράγγιού. Στο βάθος

έχει ένα ξερόλακκο, όπως η δική μας Τοπόλιτσα. Που να βρουν τον ζωηρό και ζωντανό Αώο. Το φαράγγι εκεί το διαχειρίζεται η διεύθυνση δασών Χανίων. Με πληροφόρησαν ότι λειτουργεί εκεί από μήνα Απρίλιο έως και μήνα Οκτώβριο, το υπόλοιπο διάστημα είναι κλειστό από τον φόβο κατολισθήσεων. Κατά μέσο όρο καθημερινά πεζοπορούν στο φαράγγι της Σαμαριάς **900 επισκέπτες**, μη περιλαμβανομένων των παιδιών, και το εισιτήριο είναι 5 ευρώ. Εφέτος εκεί εργάζονται εποχικά 11 άτομα ενώ τις προηγούμενες χρονιές εργαζόταν έως και 40 άτομα. Τα οικονομικά αυτά στοιχεία μας ενθουσιάζουν και αν λάβουμε υπόψη ότι το δικό μας μονοπάτι θα είναι προσβάσιμο ολόκληρη την χρονιά και οι ομορφιές της δικής μας χαράδρας είναι ανυπέρβλητες. Στο ερώτημα που θα βρεθούν οι επισκέπτες απαντώ ότι η πόλη των Ιωαννίνων είναι μετά την κατασκευή της Εγνατίας Οδού (σκεφθείτε τι θα γίνει και μετά την κατασκευή της Ιόνιας Οδού) η πλέον επισκέψιμη πόλη της Ελλάδας, ας τουςβάλουμε στο πρόγραμμά τους και την επίσκεψη στην Κόνιτσα και στην χαράδρα μας. Είναι πλέον ορατή η ανάγκη η Ιόνια Οδός να φθάσει τουλάχιστον στην Κόνιτσα. Μετά τα παραπάνω ανακύπτει η υποχρέωσή μας, ως Κονιτσιώτες, να προετοιμασθούμε να σηκώσουμε στους ώμους μας το ωφέλιμο αυτό βαρύ φορτίο, δηλαδή να φιλοξενούμε καθημερινά στην Κόνιτσα ακόμη μια «Κόνιτσα». Η

αξιοποίηση της χαράδρας του Αώου με αυτή την προοπτική είναι σωτήρια για την καχεκτική τοπική οικονομία και ελπίζουμε να επέλθουν διαρθρωτικές αλλαγές στην κοινωνία μας κατά το «το αγόι ξυπνάει τον αγωγάτη».

β. Κατά ευτυχή συγκυρία την ημέρα του διαγωνισμού για την χαράδρα, την Κόνιτσα επισκεπτόταν κλιμάκιο της Ουνέσκο, μορφωτικού οργανισμού του Ο.Η.Ε, αποτελούμενο από την Ισπανίδα ειδική επιστήμονα και διαχειρίστρια γεωπάρκου στα Πυρηναία της Ισπανίας Anna Ruiz και τον Ιρλανδό ειδικό επιστήμονα και διαχειριστή γεωπάρκου στην Βόρεια Ιρλανδία Richard Watson, συνοδευόμενο από τα εξαιρετα στελέχη του Ινστιτούτου Γεωλογικών και Μεταλλευτικών Ερευνών (ΙΓΜΕ), παραρτήματος Πρέβεζας, Παναγιώτη Πάσχο και Ευάγγελο Νικολάου, οι οποίοι αγαπούν και γνωρίζουν την Κόνιτσα από την εποχή των σεισμών και από τον εκλεκτό συμπατριώτη μας, στέλεχος της αναπτυξιακής εταιρείας «ΗΠΕΙΡΟΣ ΑΕ», βιολόγο και περιβαντολλόγο Χαριτάκη Παπαϊωάννου. Σκοπός της επισκέψεως του κλιμακίου ήταν ο έλεγχος των στοιχείων του φακέλου-πρότασης, που στάλθηκε από την «ΗΠΕΙΡΟΣ ΑΕ» με πρωτοβουλία του ΙΓΜΕ, για να πιστοποιηθεί από την Ουνέσκο η περιοχή Κόνιτσας και Ζαγορίου, με κέντρο τον ορεινό όγκο της Γκαμήλας και τις δύο χαράδρες, ως γεωπάρκο με το όνομα «**Γεωπάρκο Βίκου-Αώου**», και να συμπεριληφθεί στο ευρωπαϊκό και παγκόσμιο

δίκτυο γεωπάρκων. Γεωπάρκο είναι ο γεώτοπος που έχει σπάνια γεωλογικά χαρακτηριστικά (χαράδρες, βάραθρα, εξάρσεις, κορυφές, σπηλιές, ποτάμια, λουτρά κλπ) και επί πλέον έχουν δημιουργηθεί στο διάβα της ζωής από τον τοπικό πληθυσμό «επάνω του» πολιτιστικές αξίες και έχει πιστοποιηθεί ως τέτοιο από την Ουνέσκο. «Αξία» είναι η πέτρινη γέφυρα, «αξία» είναι το Μοναστήρι του Στομίου με την θρησκευτική ζωή του, την πανήγυρη, κλπ. Η πλήρης ενημέρωση για την περιοχή μας των ξένων ειδικών έγινε στο Κέντρο Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης Κόνιτσας. Η απόφαση για την ίδρυση γεωπάρκου στην περιοχή μας θα ληφθεί από τα αρμόδια όργανα της Ουνέσκο τον προσεχή Σεπτέμβριο. Ελπίζουμε να γίνει δεκτή η όντως επιμελημένη πρόταση και να ανοίξει για την περιοχή μας καινούριος ορίζοντας με την γνωριμία μας με την παγκόσμια επιστημονική κοινότητα και το παγκόσμιο κοινό. **Δεν υπάρχει τέλος στις δυνατότητες της περιοχής μας και αυτό πρέπει να γίνει συνείδηση σε όλους μας.**

γ. Το μονοπάτι της χαράδρας έχει και συναισθηματική αξία για τον τοπικό πληθυσμό. Όλοι οι Κονιτσιώτες έχουν στην μνήμη τους την αγία μορφή του ασκητεύσαντος επί τριετία στην Ιερά Μονή Στομίου Γέροντα Παΐσιου και θα δοθεί η ευκαιρία στον πιστό λαό να προσευχηθεί στον ίδιο χώρο και να βαδίσει το ίδιο μονοπάτι.

δ. Στην σημερινή ελληνική αναπτυξιακή ερημιά, που δεν κουνιέται

«φιάρι», ο σημερινός Δήμος Κόνιτσας είναι αναπτυξιακή όαση και παράδειγμα προς μίμηση από τους άλλους Δήμους και απ' αυτό το ταλαίπωρο ελληνικό κράτος. Έγινε επιτυχώς και ευτυχώς ένα απέραντο εργοτάξιο. Η υλοποιούμενη ανάπτυξη της χαράδρας Αώου, η μελετώμενη κατασκευή τελεφερίκ από το σημερινό στρατιωτικό πεδίο βολής μέχρι την κορυφή του βουνού, η μελετηθείσα (αποπερατώθηκε η μελέτη) ανάπτυξη των κατασκηνώσεων της Πηγής, η μελετώμενη από Γάλλους ειδικούς κατασκευή στον ποταμό Αώο πίστας κανώ-καγιάκ, η μελετώμενη από Ιταλούς ειδικούς ανάπτυξη των λουτρών Καβασίλων, απογειώνουν την Κόνιτσα και τρέπουν την πρωτοφανή σημερινή οικονομική κρίση σε ευκαιρία τοπικής ανάπτυξης με εθνική διάσταση. Τα μεγάλα έργα υποδομής στην Κόνιτσα, που εκτελούνται, όπως η κατασκευή πεζοδρομίου σε όλο το μήκος του οδικού άξονα από τα «Πλατανάκια» μέχρι την πέτρινη γέφυρα μαζί με δίκτυο ομβρίων υδάτων, δίκτυο φωτισμού, μερικό δίκτυο ύδρευσης, η κατασκευή πεζοδρομίου με δίκτυο φωτισμού από την πλατεία «Μαρδοχαίου Φριζή» μέχρι την τσιμεντένια γέφυρα της Εθνικής οδού, η κατασκευή καινούριου εξωτερικού δικτύου ύδρευσης από τις πηγές Στομίου και Παναγιάς, η «επί θύραις» κατασκευή νέου εσωτερικού δικτύου ύδρευσης, που η έτοιμη μελέτη του αναμένει την χρηματοδότηση από το ΕΣΠΑ, η μελετούμενη μεταφορά του νερού του λάκκου του Αμαράντου στην Κόνιτσα και τα χωριά

μας, η μελετηθείσα (έτοιμη η μελέτη, αναμένεται χρηματοδότηση) κατασκευή δικτύου αποχέτευσης, η μελετηθείσα (έτοιμη η μελέτη) κατασκευή πάρκου στα «Πλατανάκια», τα πέτρινα καλντερίμια που γίνονται στην Πάνω-Κόνιτσα, το άνοιγμα του οδικού άξονα της Πάνω Κόνιτσας, που έγινε, οι δεκάδες άλλες μικρότερες παρεμβάσεις, που έγιναν, γίνονται και θα γίνουν, αλλάζουν το σημερινό «βαλκανοχώρι» της Κόνιτσας σε σύγχρονη ευρωπαϊκή κωμόπολη.

Δεκάδες έργα εκτελέσθηκαν, εκτελούνται και θα εκτελεσθούν επίσης και στα χωριά μας.

ε. Είναι η πρώτη φορά με την παρουσία δημοτική αρχή και πρωτοπόρο τον νυν Δήμαρχο, που σχεδιάστηκε η ανάπτυξη της Κόνιτσας, μελετήθηκε η ανάπτυξη της Κόνιτσας, υλοποιείται η ανάπτυξη της Κόνιτσας. Στον σχεδιασμό την πρώτη θέση έχει η επέκταση της Ιόνιας οδού από το Καλπάκι στην Κόνιτσα και εάν καταστεί δυνατόν μέχρι να ανταμώσει στην Μακεδονία την Εγνατία οδό, έργο που καθυστερεί λόγω της ανακύψασας οικονομικής κρίσης, την δεύτερη θέση έχει η ανάπτυξη της χαράδρας του Αώου, που το έργο δημοπρατήθηκε, τρίτη θέση η ανάπτυξη των λουτρών Καβασίλων (που μελετάται) και Αμαράντου, όπου έγιναν σωτήριες παρεμβάσεις μέχρι τώρα και έπονται τα προαναφερθέντα μεγάλα έργα. Τα έργα αυτά θα φέρουν και άλλα έργα, που «ανθρώπου νους δεν χωράει». Ο επιγράφων το παρόν κείμε-

νο μαζί με την πλειοψηφία των νου-νεχών πολιτών θεωρεί το σημερινό αποτέλεσμα ως αναπτυξιακό κατόρθωμα, από το οποίο βγαίνει ένα αβίαστο συμπέρασμα, ότι στον Δήμο μας ΚΤΙΖΟΥΜΕ ΕΝΑ ΛΑΜΠΡΟ ΜΕΛΛΟΝ για μας και τα παιδιά μας και ότι μπορούμε με καλούς «μπροστάρηδες» να πραγματώσουμε τα όνειρά μας . Ας βαδίζουμε με όραμα και ρεαλισμό στον τόπο μας, προπάντων στις χαλεπές μέρες που ζούμε, και το αύριο δεν θα έχει καμιά σχέση με το σήμερα .

Να μου επιτραπεί να αναφέρω ότι στα πρώτα βήματα της Αναπτυξιακής Εταιρείας «ΗΠΕΙΡΟΣ ΑΕ» επί διευθύνσεώς της από ένα σπουδαίο άνθρωπο, τον Στέφανο Κουφό, (τότε και επί Δημαρχίας Σπύρου Γκότζου ιδρύθηκαν οι τρεις αναπτυξιακές εταιρείες της επαρχίας μας, της Κόνιτσας-με την θερμουργό συμμετοχή του μακαρίτη Γιάννη Λυμπερόπουλου και του Πανταζή Καλτσούνη-των Λουτρών Αμαράντου και των Λουτρών Καβασίλων) τα περισσότερα απ' αυτά τα έργα τα ονειρευόμασταν και τα συζητούσαμε γενικά και σε θεωρητικό επίπεδο, τώρα ήρθε το πλήρωμα του χρόνου και δόξα τω Λαώ τα υλοποιούμε.

στ. Με λύπη ακούσαμε τον και πραγματιστή Δήμαρχο Χαράλαμπο Εξάρχου να ανακοινώνει στους συνεργάτες του ότι δεν πρόκειται να ξαναπολιτευτεί. Ετσι είχε υποσχεθεί, ότι μια τετραετία θα αναμιχθεί στα κοινά, γιατί (κατά τον ίδιο) ούτε είναι πολιτικός ούτε θέλει να γίνει πολιτικός. Ήταν ο

κύριος συντελεστής του επιτευχθέντος διαρκούς θαύματος και καθόλου δεν υπερβάλλω με την χρήση του παραπάνω όρου και είμαι έτοιμος για οποιοδήποτε διάλογο. Παρέλαβε πωχευμένο δήμο και τον έκανε μεγαλοκαταθέτη. Έκανε ένα «λάθος» ο ίδιος, δεν φρόντισε για την «φήμη» του με λαϊκιστικά τερτίπια, φρόντισε για το καλό της κοινωνίας και την πρόοδο του τόπου μας και ξέχασε την πολιτικάντικη «επικοινωνία». Έκανε μεγάλα βήματα, έχοντας ο ίδιος μεγάλη δρασκελιά, που δεν μπορούσαν όλοι να παρακολουθήσουν. Βίασε το μέλλον και το έκανε παρόν. Εργασιομανής και τελειομανής απεχθάνεται τα κούφια λόγια και τον ενδιαφέρει το «έργο», η πράξη . Απάντησε θετικά στην αγιογραφική ρήση «δείξον την πίστιν σου εκ των έργων». Την παρουσία του θα καταλάβουμε αύριο που θα μας λείψει. **Ο ζευγός φεύγει, η σπορά του μένει.** Εύχομαι ο μελλοντικός Δήμαρχος να υλοποιήσει και μέρος των μελετών που θα βρει στο συρτάρι του, όταν εμείς δεν βρήκαμε ούτε μία, έστω και για έργο 100 ευρώ. Εξομολογούμαι όμως ότι φοβάμαι, ως κονιτσιώτης με αυτά που βλέπω και ακούω στις μέρες μας, για επιστροφή του Δήμου στην γνωστή από το παρελθόν μικρόνοια και μικροψυχία. Οι ξύπνιοι πολίτες ας έχουν το πρώτο λόγο και κατά την προεκλογική περίοδο και ας βγάλουν στην επιφάνεια για υποψηφίους τα ψήγματα χρυσαφιού που «κρύβει» ο «κονιτσιωτισμός».

ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΑΠΟΦΟΙΤΩΝ ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ - ΛΥΚΕΙΟΥ ΚΟΝΙΤΣΑΣ

ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ

Η προσωρινή διοικούσα επιτροπή του Συλλόγου αποφοίτων Γυμνασίου - Λυκείου Κόνιτσας αποτελείται από τους:

Γκότσο Σπυρίδωνα
Κουκέση Βασίλειο
Παπαθεμιστοκλέους Γεώργιο
Παγουρτζή Παναγιώτη

Τσαρούχη Ιωάννη Διερμνεύοντας τα καθολικά αισθήματα των κατοίκων της Κόνιτσας, αλλά και της ευρύτερης περιοχής, προς την προσωπικότητα του αειμνήστου ιατρού Δημητρίου Βανδέρα για την τεράστια κοινωνική προσφορά του και το ανθρωπιστικό έργο του που υπηρέτησε με πάθος, αποφασίζει σήμερα Κυριακή 25-04-2010 μετά από συγκέντρωση κατοίκων και φορέων που έλαβε χώρα στο Δημαρχείο Κόνιτσας, ως απόδοση φόρου τιμής και ευγνωμοσύνης, να φιλοτεχνήσει και να ανεγείρει προτομή του μεταστάντος σε περίοπτη θέση στην Κόνιτσα.

Για τον σκοπό αυτό προβαίνει στο άνοιγμα λογαριασμών στην Εθνική Τράπεζα Κόνιτσας 386/760329-92 στην Εμπορική Τράπεζα Κόνιτσας 66660982 μέχρι συμπλήρωσεως του ποσού που απαιτείται για την πραγμάτωση του έργου.

Περί της κινήσεως των λογαριασμών κ.λ.π. ενεργειών θα υπάρχει τακτική επικοινωνία και ενημέρωση μέσω των φιλόξενων σελών του περιοδικού «ΚΟΝΙΤΣΑ» που αποτελεί άλλωστε και τον μοναδικό συνδετικό κρίκο μεταξύ ημών και υμών.

Τον μήνα Αύγουστο τρέχοντος έτους θα διενεργηθούν αρχαιερεσίες που θα ανακοινωθούν έγκαιρα για την ανάδειξη Αοικητικού Συμβουλίου. Αυτό θα αναλάβει την αποστολή αποδείξεων προς τους καταθέτες και την ολοκλήρωση του έργου.

Dr. ΧΡΗΣΤΟΣ ΓΚΟΓΚΟΣ

Οδοντίατρος - Ενδοδοντολόγος
• Λέκτορας Οδοντιατρικής Α.Π.Θ.

Ι. ΔΡΑΓΟΥΜΗ & ΕΙΓΝΑΤΙΑ
(ΒΑΜΒΑΚΑ 1) ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ

ΤΗΛ. 2310 265168
ΚΙΝ. 6977032376

ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ ΚΑΤΣΑΝΟΥ-ΖΕΥΓΟΛΑ

Συμβολαιογράφος

ΑΒΕΡΩΦ - ΚΟΝΙΤΣΑ
ΤΗΛ.: 26550 22529

ΤΗΛ. ΟΙΚΙΑΣ: 26510 936
ΚΙΝ.: 6945182799

Πανελλήνιο αίτημα: Οι κλέφτες στη φυλακή και οι ανάκατοι πολιτικοί σπίτι τους!

(ΑΠΟ ΤΟΝ ΝΙΚ. ΡΕΜΠΕΛΗ, ΦΙΛΟΛΟΓΟ, ΠΡΩΗΝ ΛΥΚΕΙΑΡΧΗ)

Πολλά άρθρα δημοσιεύτηκαν τους τελευταίους μήνες στον Τύπο για την οικονομική κρίση, που μαστίζει ήδη τη χώρα μας και την αγορά, πολλά ακούσαμε και ακούμε στα τηλεοπτικά κανάλια για τα αίτια της κρίσης και τις ενέργειες της κυβέρνησης για δανεισμό χρημάτων από την Ε.Ε., δίνοντας έτσι την ευκαιρία στα ευρωπαϊκά Μ.Μ.Ε. να ασχοληθούν πολλές φορές, και μάλιστα κατά τρόπο απαξιωτικό, με μας, αφού γινήκαμε χλεύη και περίγελως όλων, με αποτέλεσμα να χάσουν την εμπιστοσύνη και την αξιοπιστία τους, που είχαν και έτρεφαν κάποτε για τη χώρα μας.

Τα σκάνδαλα άρχισαν να επωάζονται μετά το 1980, επί ΠΑΣΟΚ, εκκολάφτηκαν σε σύντομο χρόνο και φούντωσαν επί Ν.Δ. μέσα σ' ένα διεφθαρμένο πολιτικό σύστημα. Ο νυν πρωθυπουργός, αφού προεκλογικά έδωσε πολλές υποσχέσεις στον ελληνικό λαό και τον διαβεβαίωσε ότι «χρήματα υπάρχουν», όταν διαπίστωσε, αν και το ήξερε από το Διοικητή της Τράπεζας της Ελλάδος, ότι τα ταμεία ήταν σχεδόν αδειανά, πήρε, με αρκετή καθυστέρηση, το δρόμο προς τας Ευρώπας μαζί με τον υπουργό οικονομικών Γ. Παπακωνσταντίνου.

Ύστερα από πολλά ταξίδια, διαβουλεύσεις και συζητήσεις άλλοτε ενθαρρυντικές και άλλοτε απογοητευτικές, η κυβέρνηση κατέληξε να μας δανειοδοτήσει η Ε.Ε. και το Δ.Ν.Τ. Αν η προσφυγή μας στο Δ.Ν.Τ. είναι η ενδεδειγμένη, αυτό ας το κρίνουν

άλλοι, οι ειδήμονες. Γεγονός, πάντως, είναι ότι το Δ.Ν.Τ. θα μας επιβάλει, αν χρειαστεί, και άλλα εξοντωτικά μέτρα.

Και φυσικό είναι οι Ευρωπαίοι να έρχονται συχνά (και καλά θα κάνουν) να ελέγχουν αυστηρά τις δημόσιες δαπάνες μας κι αν διαπιστώσουν ότι δεν πάμε καλά, επόμενο είναι να δούμε και άλλα επώδυνα και σκληρότερα μέτρα λιτότητας! Και τότε (καθόλου απίθανο και όλοι το απεύχονται) θα έχομε ταραχές, απεργίες, διαδηλώσεις, συλλαλητήρια, πορείες προς τη Βουλή και κανένας δεν ξέρει πού μπορεί να οδηγήσει μια έκρυθμη κοινωνική αναταραχή. Ο θεός να βάλει το χέρι του.

Ο πρωθυπουργός διάλεξε το νησί Καστελλόριζο για να μας ανακοινώσει με δραματική αμνηχανία την «ευρωπαϊκή απανταχούσα» με τα σκληρά μέτρα λιτότητας. Και ο ελληνικός λαός άκουσε άναυδος για μειώσεις μισθών, συντάξεων, περικοπές επιδομάτων, δώρων Χριστουγέννων, Πάσχα κ.λ. κ.λ. και δεν άκουσε τίποτε γι' αυτούς, που έκλεψαν τα χρήματα του Δημοσίου, γι' αυτούς, που έγιναν πιο πλούσιοι με τις μίζες, τις αρπαχτιές, τις μεγάλες προμήθειες, τις ρεμούλες, τις παντός είδους λοβιτούρες. Ο ελληνικός λαός φωνάζει να πάνε φυλακή οι απατεώνες, οι κομπιναδόροι, αλλά, δε βαριέσαι «φωνή βοώντος εν τη ερήμω».

Και έπρεπε ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας να πει, ενώπιος ενώπιω, και ορθόκοφτά στον κ. Παπανδρέου ότι πρέπει να τιμωρηθούν οι ένοχοι, για να απαντήσει

ο πρωθυπουργός πως η ατιμωρησία βλάπτει και ότι οι εξεταστικές επιτροπές ασχολούνται ήδη με τα σκάνδαλα και τις κλοπές. Αλλ' όλοι στοιχηματίζουν ότι ποτέ δεν πρόκειται να ενοχοποιηθεί κανείς, γιατί, κατά το κοινώς λεγόμενο "κόρακας κοράκου μάτι δεν βγάζει", κανένας δεν πρόκειται να πάει φυλακή, αν και έγινε κοινό σύνθημα "φέρτε πίσω τα κλεμμένα". Τη φράση αυτή την έλεγε συχνά, προ των εκλογών, ο Γ. Παπανδρέου, αρχηγός της τότε αξιωματικής αντιπολίτευσης, στον πρωθυπουργό Κ. Καραμανλή. Τώρα τη φράση αυτή εκτοξεύει ο λαός στον πρωθυπουργό, ο οποίος φαίνεται ν' αφήνει στο απυρόβλητο τα μεγάλα τρωκτικά, τα λαμόγια, τους μεγαλοαπατεώνες και τους άλλους καταχραστές του δημοσίου χρήματος.

* * *

Θα ήθελα τώρα να διατυπώσω μερικές σκέψεις και απορίες, που προβληματίζουν όλους τους Έλληνες. Τί χρειάζονται οι 300 βουλευτές με τους παχυλούς μισθούς και τα ποικίλα οικονομικά προνόμια; Όλοι πιστεύουν ότι ο αριθμός τους πρέπει να μειωθεί στους μισούς ή το πολύ στους 200, όσους δηλ. έχουν και άλλες χώρες ίσου, περίπου, πληθυσμού με μας. Και δεν καταλαβαίνω, γιατί να παίρνουν σύνταξη με δυο θητείες στη Βουλή, όταν ο δημόσιος υπάλληλος πρέπει να υπηρετήσει στο Δημόσιο 35 χρόνια;

Ο πρόεδρος της Βουλής στις παρούσες κρίσιμες περιστάσεις χαρακτήρισε τον 15ο και 16ο μισθό των υπαλλήλων της Βουλής ως επιδόματα, προφανώς για να χάσουν λιγότερα, προκαλώντας έτσι την οργή των άλλων υπαλλήλων του Δημοσίου.

Είναι αυτό ισονομία και ισοπολιτεία και

δίκαιη κατανομή των φορολογικών βαρών; Πώς θέλουμε να ορθοποδήσει η δόλια πατρίδα μας με τους 800.000 υπαλλήλους, οι μισοί από τους οποίους είναι αργόσχολοι και περιφέρονται στους διαδρόμους, ή όπου αλλού, για να περάσει η ώρα;

* * *

Ήδη οι ελεγκτές Ε.Ε. και Δ.Ν.Τ. βρίσκονται στην Αθήνα για δημοσιονομικό έλεγχο. Και θα μας επισκέπτονται συχνά, μας και έτσι μας βάλουν στο σωστό δρόμο. Γεγονός, πάντως, είναι ότι η χώρα μας βρίσκεται "υπό κηδεμονία" και αυστηρή επιτήρηση. Αυτή είναι η αλήθεια, είτε μας αρέσει είτε όχι.

Τα τελευταία 30 χρόνια ζήσαμε σ' ένα καθεστώς κομματικοποίησης του κράτους. Ο εκτροχιασμός άρχισε επί της πρώτης κυβέρνησης του ΠΑΣΟΚ (πρβλ. πρασινοφρουροί, κλαδικές) και σιγά σιγά δίχασε τον κόσμο με τις επικίνδυνες διαστάσεις που πήρε.

Όλα αυτά τα 30 τελευταία χρόνια άλλοι πλούτιζαν και άλλοι φτώχαιναν, άλλοι ήταν οι συνεπείς στις φορολογικές τους υποχρεώσεις, οι έντιμοι, οι υπεύθυνοι και άλλοι οι φοροφυγαδες, οι λωποδύτες, οι κλέφτες και οι αετονύχηδες. Το ξεχαρβάλωμα του κράτους είχε πάρει πια την κατηφόρα. Επομένως, και το ΠΑΣΟΚ και η Ν.Δ. με τα σκάνδαλα και τις αρπαχτές είναι εξ ίσου συνυπεύθυνα για το θλιβερό κατόντημα της χώρας και ως εκ τούτου ο πρωθυπουργός ψεύδεται ασυστόλως, ματαιοπονεί και "την θάλασσαν αντλεί", όταν επιδιώκει να επιρρίψει όλες τις ευθύνες στη Ν.Δ.

Όμως, "ουδέν κακόν αμιγές καλού". Θέλω να πω ότι μας παρουσιάζεται τώρα μια μοναδική ευκαιρία να σωφρονιστούμε

όλοι, άρχοντες και αρχόμενοι, πολιτικοί και πολίτες. Τα παθήματα να μας γίνουν μαθήματα. Αλλαγή ριζική στο όλο πολιτικό σύστημα. Να ξεχάσουμε το παρελθόν, τις κακές μας συνήθειες, τον τρόπο ζωής μας. Τέρμα στα ρουσφέτια και στην ισοπέδωση των πάντων. Η δημόσια διοίκηση είχε διαλυθεί, αφού έντιμοι και ανέντιμοι, δραστήριοι και οκνηροί, εργατικοί και φυγόπονοι, υπεύθυνοι και ανεύθυνοι, ικανοί και ανίκανοι, σώφρονες και άφρονες, συνεπείς και κοπαναντζήδες και λάτρες του ωχαδερφισμού και του "δε βαριέσαι", κ.λ. κ.λ., συγχρωτίζονταν στις δημόσιες υπηρεσίες. Οι υπεύθυνοι και οι συνεπείς εθεωρούντο κορόιδα, οι αδιάφοροι και οι φυγόπονοι ήταν οι εξυπνάκηδες και οι ατσίδες. Οι πολιτικοί πρέπει να συνειδητοποιήσουν πια ότι είναι υπάλληλοι του κράτους και όχι διεκπεραιωτές υποθέσεων για ψηφοθηρικούς και μόνο λόγους.

Καιρός είναι να σταματήσει εκείνο το προεκλογικό πάθος και το γελοίο πανηγύρι φανατισμού των ψηφοφόρων, που κορυφωνόταν τις παραμονές των βουλευτικών εκλογών. Η εικόνα είναι νωπή. Ουρές λεωφορείων από τα τετραπέρατα της Ελλάδας ξεφόρτωναν στην Αθήνα χιλιάδες θερμόαιμους ψηφοφόρους για να ακούσουν τις ομιλίες των δύο αρχηγών. Και όλοι προσπαθούσαν από το πλήθος του κόσμου να βγάλουν συμπεράσματα!

Και έβλεπες τις βραδινές ώρες, που μιλούσαν στην πλατεία Συντάγματος ή στο πεδίο του Άρεως, θέαμα, εν πολλοίς, βαρειό.

Συνωστισμός χιλιάδων ψηφοφόρων, κινούντων στον αέρα σημαίες, ουρανομήκεις φωνές και κραυγές, κομματικά συνθήματα, φώτα εκτυφλωτικά, ατμό-

σφαιρα αποπνικτική, μεγάφωνα και πάλι κραυγές, όπως "νάτος, νάτος ο πρωθυπουργός", ο οποίος, όταν ανέβαινε στην εξέδρα, με ύφος πομπώδες 100 Καρδινάλιων, πηγαινοερχόταν πέρα δώθε να χαιρετίσει το πλήθος, που του έκανε την τιμή να έρθει στην πρωτεύουσα για να τον επευφημήσει.

Και οι μοιραίοι ψηφοφόροι, έξαλλοι και αλλόφρονες από κομματικό ενθουσιασμό, σχεδόν κορυβαντιώντες, όπως οι οπαδοί του αρχαίου θεού Διονύσου, συνέχιζαν να θορυβούν και τύμπανα, μεγάφωνα, χωνιά και τηλεβόες ξεκούφαιναν τον κόσμο.

Και ο ηγέτης υψώνοντας σταυροειδώς τους βραχίονές του χαιρετούσε, σα να ευλογούσε το ξέφρενο και αλαλάζον πλήθος λέγοντας: «*Η Αθήνα, η Ελλάδα ψήφισε*». Στο τέλος της ομιλίας του άλλα παρατεταμένα χειροκροτήματα και μακρόσυρτες κραυγές. Και ο μελίρρυτος ρήτωρ, βλέποντας όλα αυτά, πιθανώς θα έλεγε μέσα του: «*ταλαίπωρε ελληνικές λαέ, ακόμα δεν κατάλαβες ότι σε κοροϊδεύουμε!*».

Ο λαός πρέπει να το καταλάβει και να καθίσει σπίτι του να παρακολουθήσει στις προσεχείς εκλογές τις ομιλίες των ηγετών και όσων άλλων από την τηλεόραση, αν, φυσικά, θέλει. Και τότε και μόνο τότε, όταν οι ομιλητές και ιδιαίτερα οι ηγέτες των δύο μεγάλων κομμάτων Ν.Δ. και ΠΑΣΟΚ, βγουν στην εξέδρα και αντικρύσουν στην πλατεία Συντάγματος 400-500 ψηφοφόρους, ίσως πουν: «*Ο λαός ξύπνησε, κατάλαβε ότι τον εμπαίζουμε*». Διαφορετικά, είμαστε άξιοι της μοίρας μας.

Είπαμε να ξεχάσουμε, πολιτικοί και πολίτες, το κακό μας παρελθόν, από το

οποίο κινδυνεύουμε ακόμα να χρεοκοπήσουμε. Ο κίνδυνος ελλοχεύει. Συνθήματα φαιδρά και φράσεις βαρύγδουπες, που ακούστηκαν τα τελευταία 30 χρόνια απο λαοπλάνους και δημαγωγούς πολιτικούς όπως: «Αλλαγή σε όλα, κάθαρση, έξω οι βάσεις από την Ελλάδα, ΕΟΚ και ΝΑΤΟ το ίδιο συνδικάτο, το ΠΑΣΟΚ στην ηγεσία ο λαός στην εξουσία, βυθίσατε Χώρα, Τσοβόλα, δώσα όλα, η οικονομία της Ελλάδας είναι ισχυρή, η Ελλάδα έχει κύρος και άποψη στην Ευρώπη, όποιος έχει στοιχεία σκανδάλων να τα πάει στον εισαγγελέα, μηδενική ανοχή στη διαφθορά, παντού διαφάνεια, επανίδρυση του κράτους, ή αλλάζομε ή βουλιάζομε, πρώτα ο πολίτης, δίκαιη κατανομή της φορολογίας, πρώτη φροντίδα μας ο φτωχός, ο χαμηλόμισθος και όσα άλλα γλυκανάλατα ακούαμε, ανήκουν στο παρελθόν. Από εδώ κι εμπρός πρέπει όλα να αλλάξουν. Τί θα πει «βουλευτική ασυλία» και «παραγραφή αδικημάτων» ύστερα από 5 χρόνια; Πού είναι η ισονομία;

Γιατί τα 5 χρόνια δεν γίνονται 15; Για κάφρους μάς περνούν;

Οι πολιτικοί οφείλουν να λένε την αλήθεια στο λαό και να είναι ειλικρινείς στους Ευρωπαίους, οι οποίοι κατάλαβαν από χρόνια τί σόι εταίροι είμαστε. Προ παντός αξιοπρέπεια. Ο αρχηγός της αξιωματικής αντιπολίτευσης Αντ. Σαμαράς ετόνισε και διαβεβαίωσε με έμφαση ότι γρήγορα η παράταξη της Ν.Δ. θα απαλλαγεί από τα βαρίδια, που έβλαψαν το κόμμα. Φαίνεται πως αντελήφθη ότι με παλιά και σάπια υλικά δεν μπορεί να χτιστεί ένα καινούργιο σπίτι. Το ίδιο να πράξει και ο πρωθυπουργός. Με δύο λόγια:

Να ξεχάσουν όλοι το παρελθόν.

* * *

Άφησα τελευταίο το τραγικό συμβάν της πυρπόλησης της Τράπεζας από κουκουλοφόρους. Θρήνος και οδυρμός στο πανελλήνιο από το θάνατο, λόγω αναθυμιάσεων, δύο ανδρών και μίας γυναικός εγκύου! Το φρικτό αυτό γεγονός φυσικό ήταν να επισκιάσει τη μεγάλη διαμαρτυρία των διαδηλωτών, που ξεχύθηκαν στους δρόμους και τις πλατείες να διαμαρτυρηθούν για τα εξοντωτικά μέτρα λιτότητας, που επέβαλε η κυβέρνηση, με υπόδειξη των ευρωπαϊών κηδεμόνων μας και του Δ.Ν.Τ. Συμπέρασμα: Να εφαρμοσθεί η διάταξη «περί κουκούλας». Αλλιώς θα θρηνήσουμε και άλλα θύματα. Μακάρι να διαψευσθώ.

* * *

Η κυβέρνηση οφείλει να στείλει στο εδώλιο του κατηγορουμένου όλους εκείνους, που καταλήστεψαν το δημόσιο χρήμα. Πανελλήνιο αίτημα: *Να πάνε φυλακή οι ένοχοι.* Όλα τα άλλα είναι αερολογίες και προφάσεις των πολιτικών, που υποτιμούν τη νοημοσύνη του ελληνικού λαού, που βρίσκεται σε απόγνωση και απελπισία πώς θα τα βγάλει πέρα, τη στιγμή που οι κλέφτες και οι παντός είδους λωποδύτες και τραμπούκοι ζουν «*ζωή χαρισάμενη*». Γι' αυτό, λοιπόν, δικαιούται κάθε πολίτης, κάθε Έλληνας να αναρωτηθεί: *Απο το 1980 έως σήμερα έχουμε κράτος ή παρωδία κράτους; Έχομε κράτος σοβαρό ή κράτος της .... πλάκας; Η απάντηση επαφίεται στη διακριτική ευχέρεια των αναγνωστών.*

Κώστας Γραμματικός ή Βουρμπιανίτης, 1760-1838

ΧΑΡΙΛΑΟΣ Γ. ΓΚΟΥΤΟΣ

Α. Εισαγωγή

1. Ο Κώστας Γραμματικός ή Βουρμπιανίτης ανήκει στην χορεία των πιο ονομαστών προσώπων της επαρχίας της Κόνιτσας, τα οποία διακρίθηκαν για σημαντικές δραστηριότητές τους στον χώρο της ή αλλού επί τουρκοκρατίας. Διετέλεσε γραμματικός του Αλή πασά και ακολούθως άλλων 4 πασάδων, ενώ παράλληλα αναμείχθηκε στην διοίκηση του χωριού και του καζά της Κόνιτσας, άσκησε δε και άλλες επικερδείς δραστηριότητες, με τις οποίες απέκτησε αξιόλογη περιουσία. Γεννήθηκε το 1760 περίπου στην Βούρμπιανη, χωριό της Κόνιτσας, και απέθανε τον Ιανουάριο του 1838, δηλαδή έζησε 77 περίπου έτη¹. Το πατρικό επώνυμό ήταν Ντούμαρης, αλλά οι ιστορικές πηγές τον μνημονεύουν με τα επώνυμα Γραμματικός, Βουρμπιανίτης, Παπανικολάου ή μόνο με το όνομα Κώστας.

Για την δράση του ως γραμματικού, έχουν διατυπωθεί οι εξής επαινετικές κρίσεις τον 19ο αιώνα: Ήταν ευφυής και έμπειρος². “διεκρίθη παντοτε δια της μεγίστης αυτού συνέσεως και περινοίας”³. “υπήρξεν εις τον εντιμοτέρων γραμματέων του Αλή πασά, όστις, γνωρίσας την βαθύνοϊαν και ικανότητά του, τον ηγάπα”, “ανεδείχθη ανήρ λίαν νουνεχής και μεγίστην επιρροήν επί του πνεύματος του τυράννου εκείνου ήσκησε, μετά δε την καταστορφήν αυτού οι κατά καιρούς της Ηπείρου σατράπαι απένειμον εις το Ηπειρώτην αυτόν πλείστην εύνοϊαν, εκτιμώντες την αξίαν του νοός του και την πολυπειρίαν του”⁴.

1. Βλ. **Αν. Ευθυμίου**, Η Βούρμπιανη της Ηπείρου, 1987 σελ. 43, **Β. Δημάρατος/Ν. Ρεμπέλης**, Ιστορία της Βούρμπιανης, 1996 σελ. 139. Από σημείωση του ίδιου σε κατάστιχό του, κατά την οποία το 1780 έλαβε από τον πεθερό του μία ομολογία (βλ. **Ευρ. Σούρλας**, Ηπειρωτικά Χρονικά τ. 1938 σελ. 44), προκύπτει ότι το 1780 ήταν ήδη συζευγμένος. Για την ημερομηνία του θανάτου του, βλ. κατωτ. υπό ΣΤ 4.

2. Γ. Οικονόμου, γραμματέας του Πασόμπεη, βλ. **Γ. Κρέμος**, Παρνασσός, τ. 1883 972.

3. Αθηναϊκή εφημ. “Σωτήρ”, φ. της 6.3.1838.

4. **Π. Αραβαντινός**, Χρονογραφία της Ηπείρου, 1856 τ. Α΄ 402, ο ίδιος Περιγραφή της Ηπείρου, 1984, τ. Γ΄ 299. Κατά τον **Ι. Δημάρατο** (Μεγάλη Ελλ. Εγκυκλ., τ. 29 1929 108): “Νέος έτι προσληφθείς εις την υπηρεσίαν του Αλή δεν εβράδυνε να καταλάβη εξέχουσας θέσιν εν τη αυλή του τυράννου δια της μεγάλης του φρονήσεως, ήτις τον εχαρακτήριζε, και της ικανότητος αυτού. Ο Περραιβός θαυμάζει την φρόνησιν μεθ’ ης ούτος διεξήγαγε την ανατεθείσαν αυτώ εντολήν”.

Όμως, ταυτόχρονα, έχουν γραφεί και οι ακόλουθες δυσμενείς κρίσεις για την προσωπικότητά του: Ήταν “απατεών, ραδιούργος, χριστιανομάχος, ασελγής, χρυσομανής μυστικώτατος, κλέπτης επιτηδειότατος, ακατάστατος φίλος, δηλ. άπιστος και εις άκρον επίβουλος”⁵. υπήρξε “πνεύμα μοχθηρίας και καταχθονιότητας”⁶. αυτός και ο γραμματικός Μάνθος Οικονόμου “ήσαν άνθρωποι με δόλιον χαρακτήρα, πρόθυμοι να ικανοποιήσουν την κάθε εκδικητική ή καταπιεστική επιθυμία του βεζύρη”⁷. Αλλά και οι Βουρμπιανίτες κατά το πλείστον τον αντιπαθούσαν πάντοτε⁸, πιθανότατα επειδή είχε εμπλακεί σε σφοδρές διενέξεις με μερικές οικογένειες του χωριού. Όμως, όπως προκύπτει από τις πληροφορίες που εκτίθενται παρακάτω υπό ΣΤ, οι Βουρμπιανίτες παρέβλεψαν ότι στις εν λόγω διενέξεις εκείνος είχε μετάσχει για να αποκρούσει τις εναντίον του αδικοπραξίες συγχωριανών του και για να εκτελέσει τα καθήκοντά του ως προεστός του χωριού, όπως όφειλε, και δεν συμπεριφέρθηκε σαν εξουσιαστής αυλικός προς υπηκόους. Γενικότερα, οι προαναφερθείσες επικρίσεις είναι πολύ πιθανό να περιέχουν υπερβολές, να μην είναι αμερόληπτες και να οφείλονται στην αντιπάθεια των επικριτών προς τον Αλή πασά, την οποία επεκτείνουν προς τον Γραμματικό ως όργανό του, υποτιμώντας τις ικανότητες και τα αξιόπαινα έργα αμφοτέρων.

2. Μολονότι διαδραμάτισε ιστορικό ρόλο στην Ήπειρο, δεν έχουν γραφεί γι’ αυτόν συνθετικές μελέτες (το ίδιο ισχύει και για άλλους διακεκριμένους Ηπειρώτες συγχρόνους του), παρά μόνο λίγα μικρά κείμενα με στοιχειώδεις βιογραφικές πληροφορίες.

Παρόμοια είναι και τα κείμενα που έγραψαν γι’ αυτόν το 1938 και το 1989 οι ιστοριοδίφες Ευρ. Σούρλας και Αναστάσιος Ευθυμίου⁹ (κατάγονταν από την Πυρσόγιαννη και την Βούρμπιανη αντιστοίχως). Εξ άλλου, και οι σχετικές με τον Κ. Γραμματικό μαρτυρίες που έχουν δημοσιευθεί διάσπαρτες σε ποικίλα έντυπα είναι

---

5. Ο Ευρ. Σούρλας (Ηπειρ. Χρονικά, τ. 1938 6) σχολιάζει: θα ήταν παράδοξο, εφ’ όσον οι χαρακτηρισμοί αυτοί έγιναν “από τον Γραμματέα του Πασό-μπεη, του αμειλίκτου δηλονότι εχθρού του Αλή πασά, να υπάρχουν ύμνοι και ευθείς χαρακτηρισμοί δια τους ανθρώπους της Αυλής του Αλή πασα”.

6. Σπ. Αραβαντινός, Ιστορία του Αλή πασά του Τεπελενλή, 1895 464.

7. Th Hughes, Άγγλος κληρικός που διέμεινε στα Γιάννενα κατά τα έτη 1813-14, σύμφωνα με τον Κ. Σιμόπουλο (Ξένοι ταξιδιώτες στην Ελλάδα, τ. Γ 2 1999 264).

8. Β. Χρήστου, Απομνημονεύματα, 2002 171.

9. Σούρλας, Ηπ. Χρονικά, τ. 1938 1-20, ο ίδιος εις Μ. Οικονομίδου, Ηπειρωτικά, τ. 1938 27 επ., ο ίδιος, Κόνιτσα, τχ 35-37/1965, Αν. Ευθυμίου, ό.π. 43-71. Λίγες πληροφορίες για τον Κ. Γραμματικό εδημοσίευσαν και οι Δημάρατος/Ρεμπέλης, ό.π., 67-82, 137-140.

ολιγάριθμες αναλογικώς και βραχύλογες κατά το πλείστον. Πρόσθετες πληροφορίες γι' αυτόν υπάρχουν πιθανότατα στο υπό δημοσίευση αρχείο του Αλή πασά και σε συναφή αρχεία.

Στην παρούσα μελέτη, παρουσιάζεται μια συστηματικότερη και πληρέστερη βιογραφία του, με την σύνθεση όλων σχεδόν των δημοσιευμάτων που αφορούν σε αυτόν. Πολλές από τις χρησιμοποιηθείσες εδώ πληροφορίες αντλήθηκαν για πρώτη φορά από το κατάστικό του με τον τίτλο "Ο χαλασμός μου", στο οποίο αυτός το 1826 εσημείωσε τα περιουσιακά στοιχεία του που κάποιοι άρπαξαν ή κατέστρεψαν κατά τα έτη 1820, 1824 και 1826, τα εκκρεμή χρηματικά χρέη ορισμένων οφειλετών του, τις αιτίες των χρεών τους και συναφή περιστατικά, καθώς και από το σημειωματάριο του αδελφού του Κύρκα Παπανίκου με τον τίτλο "Ενθυμήσεις", στο οποίο αυτός εσημείωσε περιστατικά που συνέβησαν κατά τα έτη 1803-33 αναφορικά με τον ίδιο και με συγγενείς του¹⁰.

Β. Γραμματικός του Αλή πασά

1. Το 1803 ο Κώστας Βουρμπιανίτης ήταν ήδη γραμματικός του Αλή πασά. Τούτο προκύπτει από επιστολή του Σταύρου Ιωάννου, Γιαννιώτη επιχειρηματία και συνεργάτη του Αλή, στην οποία αυτός γράφει ότι αγόρασε τότε στην Ιταλία ένα δακτυλίδι και ένα βιβλίο κατά παραγγελία του "Κωνσταντίνου ιερόπαιδος γραμματικού του Αλή πασά". Εννοεί καταφανώς τον Κώστα Γραμματικό που ήταν γιός ιερέως (ιερόπαις, παπαδοπαίδι), αφού άλλωστε το δακτυλίδι εκείνο μνημονεύεται και στο προαναφερθέν κατάστικο του Κώστα¹¹.

Πότε όμως ο Αλής προσέλαβε τον Κώστα ως γραμματικό του; Φημολογείται ότι τούτο συνέβη όταν ο Αλής επιθεωρούσε ανεγειρομένη οικοδομή του και ερώτησε τους οικοδόμους, μεταξύ των οποίων ήταν και ο νεαρός Κώστας, αν κάποιος γνωρίζει γραφή για να του υπαγορεύσει επείγουσα διαταγή, επειδή δε ο Κώστας, του έγραψε την διαταγή, πρόσθεσε σε αυτήν αυτοβούλως την απειλή προς τους παραλήπτες της ότι αν δεν υπακούσουν θα τους φάγει μαύρο φίδι, ο Αλής

10. Τα δύο κατάστικα έχουν εκδοθεί μαζί με άλλα σχετικά έγγραφα από τον Ευρ. Σούρλα (Ηπ. Χρονικά, τ. 1938 21-46 και τ. 1941 198-212).

11. Βλ. Αντιστοίχως Σ. Κουγέας, Ηπ. Χρονικά, τ. 1939 197 ("1 δακτυλίδι να είναι το όνομά του και εν βιβλίον πόνημα χρυσούν Σαμουήλ Εβραίου"), Σούρλας, Ηπ. Χρονικά, τ. 1938 35 ("δακτυλίδι εδικόν μου... φκιασμένον ο κυρ. Σταύρος Ιωάννου εις Βιένναν Γρ. 500") Ο Κώστας αποκαλείται Ιερόπαις και σε άλλα έγγραφα του αρχείου Σ. Ιωάννου, γραμμένα το 1812 και το 1827 (Ηπ. Χρονικά, τ. 1939 15,20). Για τον ιερέα πατέρα του βλ. κατωτ. υπό Ζ 1.

εντυπωσιάσθηκε και τον προσέλαβε ως γραμματικό του¹². Κατά μία πληροφορία το ως άνω περιστατικό συνέβη όταν ο Αλής οικοδομούσε το φρούριο του Λιμπόχοβου¹³. Σύμφωνα με τον Α. Μουφίτ, απόγονο της Χαϊνίτσας, αδελφής του Αλή πασά, ο Αλής έκτισε το φρούριο του Λιμπόχοβου για την Χαϊνίτσα μετά τον θάνατο του συζύγου της Σουλεϊμάν, ο οποίος την νυμφεύθηκε το 1773 και πέθανε νέος¹⁴, μάλλον πριν το 1780. Επομένως, το φρούριο κτίσθηκε στην περίοδο 1780-85, οπότε ο Αλής ήταν επόπτης των δερβενιών από το 1778 και πασάς του Δέλβινου κατά τα έτη 1784-85¹⁵, ο δε Κώστας ήταν 20-25 ετών. Αν επί πλέον λάβομε υπ' όψιν ότι η ως άνω φήμη καταγράφηκε ήδη τον 19ο αιώνα σε διάφορα κείμενα, ότι τον 18ο αιώνα εργάζονταν και στην Β. Ήπειρο Κονιτσιώτες οικοδόμοι και ότι ο Αθ. Λιδωρίκης έγινε γραμματέας του Αλή σε ηλικία 18 ετών το 1806¹⁶, φαίνεται πολύ πιθανό να προσελήφθη ο Κώστας ως γραμματικός του Αλή στην περίοδο 1780-85.

2. Από τις δημοσιευμένες πληροφορίες που αφορούν στον Κώστα Γραμματικό δεν προκύπτουν σαφείς απαντήσεις στα εξής ερωτήματα, μεταξύ άλλων: Ποιές ήσαν οι αρμοδιότητές του ως γραμματικού του Αλή, οι ιεραρχικές σχέσεις του έναντι των άλλων αυλικών και οι συνθήκες απασχόλησής του; Παρέμειναν αυτές ίδιες πάντοτε ή μεταβλήθηκαν στα 40 περίπου έτη της συνεργασίας του με τον Αλή; Πόσο συχνά και για πόσο χρόνο απουσίαζε από τα Γιάννενα (όπου κατά την περίοδο 1804-20 είχε μισθώσει στην συνοικία Καμάρες οικία, στην οποία κατοικούσε μαζί με την οικογένειά του κατά τα έτη 1817-20 τουλάχιστον)¹⁷ και διέμενε στην Βούρμπιανη, στην εκεί μεγάλη οικία του, ή σε άλλες κώμες, για να συντονίσει τις κερδοσκοπικές δραστηριότητες που ασκούσε εκεί μαζί με συνεταίρους του ή δια πληρεξουσίων του; Εκμεταλλευόταν έξω από την Αυλή την εξουσία που είχε σε αυτήν; Ποια συναισθήματα έτρεφαν ο Αλής και ο Κώστας ο ένας για τον άλλον; Σχετικές με τις δραστηριότητές του ως γραμματικού του Αλή είναι οι ακόλουθες πληροφορίες.

Κατά τον Hughes, το 1813 ο Αλής εκρησιμοποιούσε τον Κώστα και άλλους τρεις

---

12. Π. Αραβαντινός, Χρονογραφία της Ηπείρου, 1856 401, Σπ. Αραβαντινός, ό.π. 464. Ωστόσο, η απειλή "θα σας φάει μαύρο φίδι" εκρησιμοποιείτο και σε επιστολές-διαταγές προγενεστέρων πασάδων, όπως είναι εκείνη του Καλιό πασά που εδημοσίευσε ο Π. Αραβαντινός, ό.π., 255.

13. Β. Ζώτος Μολοσσός, Δρομολόγιον της ελληνικής χερσονήσου, τ. Δ', τχ Γ' 305-6.

14. Το φρούριο καταστράφηκε το 1809 από πυρκαϊά, αλλά κτίσθηκε πάλι σύντομα. Βλ. Α. Μουφίτ, Αλή πασάς ο Τεπελενλής, 1980 95.

15. Βλ. Β. Ψιμούλη, Σούλι και Σουλιώτες, 1998 340.

16. Βλ. Τ. Λάππας, Ηπειρ. Εστία, τ. 1955 876. Ο Μάνθος Οικονόμου προσλήφθηκε ως γραμματικός του Αλή το 1790 (βλ. Γ. Κρέμος, Παρνασσός, τ. 1883 972). Για τους Κονιτσιώτες οικοδόμους, βλ. Χ. Γκούτος, Κόνιτσα, τχ. 137/2007.

17. Ηπ. Χρονικά, τ. 1938 42, 46.

γραμματικούς για την αλληλογραφία του με μπέηδες, αγάδες και διοικητές επαρχιών¹⁸. Ο Αθ. Λιδωρίκης έγραψε σχετικά τα εξής: Στην αυλή του Αλή πασά “υπήρχεν εν είδος Υπουργείου αποτελούμενον υπό των γραμματέων Μάνθου εκ Ζαγορίου, Κολοβού εκ Ιωαννίνων, Κώστα Γραμματικού εκ Κονίτισης, οίτινες ειργάζοντο από πρωίας μέχρις εσπέρας εις εν δωμάτιον εντός του σεραγίου του, αμισθί ή τρώγοντας εκ ιδίων και κατοικούντες έξω ούτοι, οσάκις επαρουσιάζοντο οι πολλοί ενδιαφερόμενοι, ελάμβανον αναλόγως χρηματικής τινας ποσότητας, ως επί το πλείστον μικράς, προς εξομάλυνσιν των υποθέσεών των. Εκ των Ελλήνων μόνον εγώ κατώκουν και έτρωγον εντός του σεραγίου, άνευ μισθού όμως... Εις εκτάκτους δε περιστάσεις, οίον καταγραφάς, επιθεωρήσεις λογαριασμών, ελάμβανα από τους ενδιαφερομένους ως φιλοδώρημα (μπαχτσίσι) χρηματικής ποσότητας”. Το 1812 ο Αλής διέταξε εμένα, τον Κ. Γραμματικό και τον Ντιβάν εφέντη να επιθεωρήσωμε τα έγγραφα που είχαν μαζί τους οι Γαρδικιώτες που εφόνευσε στα Γιάννενα¹⁹. Το 1814 ο Αλής ανέθεσε στον Κώστα και σε άλλους αυλικούς να φροντίσουν να διακοσμηθούν πιστόλια του από χρυσοχόους με το χρυσάφι κάποιων τεχνητών λουλουδιών του²⁰. Λίγο πριν να πολιορκηθεί στα Γιάννενα, διέταξε τον Κώστα, τον Μάνθο Οικονόμου και τον Λαρισαίο σαράφη Ραφαήλ να καταγράψουν την περιουσία του (αυτοί κατέγραψαν ακόμη και την σκάφη του), προφανώς δε επειδή ο Κώστας ε γνώριζε την περιουσία του Αλή προσκλήθηκε από την Υψηλή Πύλη να δώσει πληροφορίες για την περιουσία τον Οκτώβριο του 1822²¹.

Άλλες σχετικές πληροφορίες είναι οι ακόλουθες. Ο Αλή πασάς υπεκμίσθωσε στον Κώστα την είσπραξη ορισμένων δημοσίων προσόδων, του ανέθεσε την επί αμοιβή προμήθεια εργατών για την εκτέλεση ορισμένων κατασκευαστικών έργων και τον κατέστησε συνδικαιούχο του τσιφλικιού του στην Κορτίνιστα της Κόνιτσας, τον υποστήριξε δε το 1809, έναντι αδρής αμοιβής, στην διένεξη που είχε με τον συνεταίρο του για την ανανέωση της μίσθωσης βοσκοτόπων στην Θεσσαλία²². Ο

---

18. Βλ. **Σιμόπουλος** ό.π., Περισσότερες πληροφορίες για μερικούς γραμματικούς του Αλή βλ. εις **Γ. Σιορόκας**, Η εξωτερική πολιτική του Αλή πασά των Ιωαννίνων, 1999 280 επ. Ονόματα των συνεργατών του Αλή βλ. εις **Γ. Μακρής/Σ. Παπαγεωργίου**, Το χερσαίο δίκτυο επικοινωνίας στο κράτος του Αλή πασά, 1990 54-55.

19. Βλ. **Τ. Λάππας**, Ηπειρ. Εστία, τ. 1955 822, 979.

20. Βλ. Ηπ. Χρονικά, τ. 1939 71. Στην σελ. 111 παρατίθεται επιστολή του Κώστα προς τον Στ. Ιωάννου, με την οποία το 1820 του ζητά να σφραγίσει κάποια επιστολή, προσθέτοντας: “και ας είναι η εικών μου αποκρινομένη εις κάθε εναντίον και κρίσιν”.

21. Βλ. Παρνασσός, τ. 1884 152, Ηπ. Χρονικά, τ. 1938 29, 38.

22. Βλ. κατωτ. υπό Ε 2,3 και ΣΤ 2.

Κώστας έπεισε τον Αλή να αποφυλακισθούν οι Δελβινακιώτες και να μην τσιφλικοποιηθούν τα χωριά των κοιλάδων του Σαραντάπορου²³, ήταν δε ένας από τους λίγους αυλικούς Έλληνες από τους οποίους ο Αλής ζήτησε, σε μουσική σύσκεψη, το 1820, να τον πληροφορήσουν σχετικά με την Φιλική Εταιρεία και να μεσολαβήσουν να γίνει μέλος της και αρχηγός της, γι' αυτό θεωρήθηκε ότι ο Κώστας ήταν Φιλικός²⁴. Το 1808 ο Κώστας είχε αποκαλύψει στον Γάλλο πρόξενο Πουκεβίλ ότι ο Αλής επρότεινε στην Υψηλή Πύλη να προτιμηθεί ως σύμμαχός τους η Αγγλία και όχι η Γαλλία²⁵.

3. Όταν ο Αλή πασάς επολιορκείτο από τον Πασόμπεν, ο Κώστας Γραμματικός και ο Αλέξης Νούτσος αυτομόλησαν στο στρατόπεδο του πολιορκητή (Αύγουστος του 1820), αλλά σε λίγο, κατόπιν συνεννοήσής τους με τον Αλή, έπεισαν τους Σουλιώτες και μερικούς καπετάνιους Έλληνες να υποστηρίξουν τον Αλή και ακολούθως επανήλθαν στο κάστρο, εφοδιάσθηκαν με αρκετά χρήματα και επήγαν στο Σούλι και ύστερα στο Ζαγόρι, ενώ στον Πασόμπεν απάντησαν ότι θα υποταχθούν σε αυτόν εάν ο σουλτάνος διατάξει "ο ένας να ορίση επί ζωής του το Ζαγόρι και ο άλλος την Κόνιτζαν"²⁶. Την 20.11.1820 ο Πασόμπενς εδήμευσε την περιουσία που ο Κώστας είχε στην Βούρμπιανη και στην Κόνιτσα, όπως εδήμευσε έπειτα και την περιουσία του Αλέξη Νούτσου, ίσως επειδή εφημολογείτο για αμφοτέρους ότι είχαν παραλάβει από το κάστρο σακκιά με φλουριά²⁷.

Γ. Γραμματικός άλλων 4 πασάδων

Μετάπειτα ο Κώστας Βουρμπιανίτης διετέλεσε, κατά περιόδους, γραμματικός ή και σύμβουλος άλλων 4 πασάδων που διοικούσαν την Ήπειρο ή την Ρούμελη με

---

23. **Ι. Λαμπρίδης**, Ηπειρωτικά μελετήματα, τχ Β' 52, **Ν. Πατσέλης**, Το Δελβινάκιον της Ηπείρου, 1948 150-1.

24. Παρνασσός, τ. 1883 974-5, πρβλ. **Αγγ. Παπακώστας**, Νέος Κουβαράς, τ. 1965 100. Ο αδελφός του Κύρκας δίπλα στην υπογραφή του έθετε κάποιο σύμβολο (Ηπ. Χρονικά, τ. 1941 202, 203).

25. **Γ. Σιορόκας**, ό.π., 357. Και αργότερα παρείχε πληροφορίες στον Πουκεβίλ, όπως για τις συνθήκες δολοφονίας των Γαρδικιωτών στα Γιάννενα (**F. Rouqueville**, Ιστορία της ελληνικής επαναστάσεως, τ. Α' 1900 243).

26. Βλ. **Παπακώστας**, Ν. Κουβαράς, τ. 1962 63, 67, 68, 76.

27. Βλ. **Σούρλας**, Ηπ. Χρονικά, τ. 1938 21., **Κουγέρα**, Ηπ. Χρονικά, τ. 1934 48β', πρβλ. **Λαμπρίδης**, Ηπ. μελετήματα, τχ Θ' 45, **Λ. Βρανούσης**, Αθανάσιος Ψαλίδας, 1952 63. Σύμφωνα με στοματική παράδοση, κάποιος έμπιστος του Γραμματικού μετέφερε στην Βούρμπιανη 6 σακκιά με λίρες, αλλά ενώ περνούσε από την Πυρσόγιαννη άρπαξαν τα 3 σακκιά οι Σουρλαίοι, οι οποίοι με τον πλούτο αυτό έκτισαν μεγαλοπρεπή οικία τους και σπούδασαν τα τέκνα τους (**Β. Χρήστου**, ό.π., 168, 171).

έδρα τους τα Ιωάννινα ή το Μοναστήρι (Μπιτόλια) Μακεδονίας αντιστοίχως και που ήσαν οι εξής:

α. Ομέρ Βρυώνης, πασάς της Ηπείρου στην περίοδο 1822-24, με αναπληρωτή του τον Σουλεϊμάν μπέν Κονίτσα. Τον Αύγουστο του 1823 ο πασάς αυτός υπομίσθωσε στον Κώστα την είσπραξη δημοσίων προσόδων σχετικών με χωριά γειτονικά των Ιωαννίνων, του έδωσε πρόβατα και διόρισε στο ασκέρι του ως κυρατζίμπαση έναν Βουρμπιανίτη που του υπέδειξε ο Κώστας. Την ίδια εποχή ο Κώστας έγινε προεσός της Βούρμπιανης (φρόντισε να κτισθεί η εκκλησία των Αγίων Αποστόλων και να διωχθεί από το χωριό ο Αλβανός Μουχτάρ Γιούπε), εξήτησε δε να επανέλθει η μονή Βελλάς από την μητρόπολη Ιωαννίνων στην επισκοπή Βελλάς. Ο ίδιος πασάς την 16/10.1824 διέταξε την δήμευση της περιουσίας του Κώστα και την φυλάκισή του, για άγνωστους λόγους, έπειτα δε του υποσχέθηκε να του αποδώσει τα δημευθέντα αν τον συνόδευε στην Θεσσαλονίκη, όπου διορίσθηκε διοικητής, αλλά ο Κώστας εδραπέτευσε²⁸.

β. Μεχμέτ Ρεσίτ ή Κιουταχής, βαλής της Ρούμελης και διοικητής της Ηπείρου στην περίοδο 1830-33. Το 1830 ο πασάς αυτός, απαντώντας σε δύο επιστολές του Κώστα, του έγραψε: θα έλθω στον καζά της Κόνιτσας να επιβάλω τάξη, “να έλθεις εις το Μοναστήρι επειδή σε χρειάζομαι”, τον διόρισε δε στην Γραμματεία του. Το 1835 ο Κώστας έγραψε στους προεστούς του καζά: να μου στείλετε αιτήσεις σας προς τον πασά για την επανένταξη της μονής Βελλάς στην επισκοπή Βελλάς και για άλλα ζητήματά σας “και εγώ ερωτώ τον αυθέντην μας και έπειτα τα στέλλω εκεί όπου κάμνει χρεία”²⁹.

γ. Μαχμούτ Χαμντή, βαλής της Ρούμελης στην περίοδο 1833-36. Ο Κώστας “κατώρθωσε να αποκτήση πολλήν επιρροήν παρά τω Μαχμούτ Πασσά και να την διατηρήση και επί του διαδόχου του”³⁰.

δ. Κιοσέ Αμέτ, βαλής της Ρούμελης κατά τα έτη 1837-38 τουλάχιστον. Μολις έλαβε καταγγελία του πασά των Ιωαννίνων ότι ο γραμματικός του Κώστας συνομωτούσε, διέταξε τον αποκεφαλισμό του χωρίς να ενεργήσει ανακρίσεις (κατωτ. υπό ΣΤ 4).

28. Για τα παραπάνω, βλ. Ηπ. Χρονικά, τ. 1938 39, 42, 41, 35, 36, 41, 22, Ηπ. Χρονικά, τ. 1929 208. Τον διορισμό του Ομέρ Βρυώνη ως διοικητή της Θεσ/νίκης αναφέρει και ο Π. Αραβαντινός, Περιγραφή της Ηπείρου, τ. Β΄ 253. Την 9.8.1824 ο Κώστας έγραψε επιστολή του Ομέρ Βρυώνη προς τον Κουτελίδα (Ε. Πρωτοψάλτης, Ιστορικόν αρχείον Α. Μαυροκορδάτον, τ. IV 1971 743).

29. Βλ. Ηπ. Χρονικά, τ. 1929 220, 208, 212, 216, και τ. 1938 16, 18, 48. Για τα έτη θητείας των εν λόγω πασάδων, βλ. Μ. Κοκολάκης, Το ύπερο Γιαννιώτικο πασαλίκι, 2003 399.

30. Αθηναϊκή εφημ. “Σωτήρ”, της 6.3.1838.

Δ. Βιβλιοθήκη και λατρευτικά αντικείμενα

1. Στο προαναφερθέν κατάστιχο που έγραψε το 1826 υπό τον τίτλο “Ο χαλασμός μου”, ο Κ. Γραμματικός σημειώνει ότι χάθηκε και η βιβλιοθήκη του, η οποία περιείχε 353 τόμους, κυρίως ελληνόγλωσσους, άξιζε δε 15.000 γρόσια, και προσθέτει: “Αγαπητοί αναγνώσται.... παρόμοια βιβλιοθήκη δεν ήταν εις τούτα τα μέρη, ο προκομμένος Γραμμενιάτης Ιωαννίδης που την είχε ιδεί και ο Επίσκοπος Βελλάς Ιωσήφ και ο Ελληνικός διδάσκαλος Κονίτζης οπού την είδον έμεινον εκστατικοί”. Προφανώς η βιβλιοθήκη βρισκόταν στην Βούρμπιανη και καταστράφηκε το 1826 οπότε πυρπολήθηκαν, οι εκεί οικίες, του Γραμματικού. Διότι, εάν την είχε πρώτα στο σπίτι του στα Γιάννενα μέχρι τον Σεπτέμβριο του 1820 (οπότε το εγκατέλειψε, όπως και η οικογένειά του, και ανέθεσε την φύλαξη του σπιτιού της Βούρμπιανης σε δύο Αλβανούς)³¹, θα έγραφε ότι εθαύμασαν την βιβλιοθήκη του και Γιαννιώτες διανοούμενοι. Δεν γνωρίζουμε σε ποιές περιπτώσεις την χρησιμοποιούσε, πρέπει όμως να είχε διαβάσει τουλάχιστον τα βιβλία της που μπόρεσε να θυμηθεί και να καταγράψει στο εν λόγω κατάστιχο.

Τα βιβλία της αυτά τα προσδιόρισε στο κατάστιχο άτακτα, με ασάφειες και χωρίς οι τίτλοι τους και τα ονόματα των συγγραφέων τους να συνυπάρχουν πάντοτε, γι’ αυτό μετέγραψα τα στοιχεία τους στον παρακάτω κατάλογο κατά ενότητες χρονολογικές ή και θεματικές, μετά από κάποιες αναπροσαρμογές και με διευκρινιστικές προσθήκες εντός αγκυλών.

[Αρχαιότητα] Πλάτωνος, Αριστοτέλους, Ισοκράτους, Ξενοφώντος, Σωκράτους, Θουκυδίδου, Ιπποκράτους, Γαληνού, Λουκιανού, Αισώπου, Παλαιά Διαθήκη, Σειράχ.

[Βυζαντινή εποχή] Ι. Χρυσοστόμου, Βασιλείου, Γρηγορίου, Αθανασίου, Διονυσίου Αρεοπαγίτου (εκδόσεις παλαιά και νέα), Ιωάννου Δημασκηνού, Εφραίμ του Σύρου, Αναστασίου Σιναΐτου (παλαιόν χειρόγραφον), Σειρά των Πατέρων, Αλ Κοράνι (εξηγητικόν, εις το απλούν).

[Νεότεροι χρόνοι] Κορυδαλλέως Επιστολάρια, Μηνιάτη Πέτρα σκανδάλου, Νικηφόρου Θεοτόκη Κυριακοδρόμια, Ευγενίου Βούλγαρη Αδολεσχία, Εκατονταετηρίς, Νικοδήμου Παροναξίου Πηδάλιον, Εξηγητικόν εις τας καθολικάς επιστολάς Πέτρου και Ιακώβου, Μητροπολίτου Μόσχας Πλάτωνος Ορθόδοξος διδασκαλία, Αγαθαγγέλου Εξηγητικόν εις την Αποκάλυψιν, Αγαπίου, Αθανασίου Πάριδος. [Χωρίς ονόματα συγγραφέων]: Τρόπαιον ορθοδοξίας. Κατά Βολταίρου,

---

31. Βλ. Ηπ. Χρονικά, τ. 1938 42, 45, πρβλ. Νέος Κουβαράς, τ. 1962 63.

Διδασκαλία και σύστημα Αγίων Αποστόλων όντων εν τω κόσμω, τα καθήκοντα³². Γραμματικά: Θ. Γαζή, Κατηφόρου, Βησσαρίωνος, Λασκάρεως, Σουγουρδή, Καμινάρη, Κλεισουριώτη, Καραγιάννη (χειρόγρ.). Μαθηματικά: Μπαλάνου, Μοισιόδακος. Γεωγραφία Μελετίου. [Ιστορικά] Ιστορίαί Ελλάδος, Κίνας, Αμερικής, Ιστορία Μ. Πέτρου, Σκενδέρ και άλλων ανδρών. Λεξικά: Βαρίνου Σκλιβαρίου, Γεωργίου [μάλλον Γερασίμου] Βλάχου [Περιοδικά:] Ελληνική Βυζαντίς τόμοι 25, θέατρα πολιτικά τόμοι 2.

Στην βιβλιοθήκη ο Γραμματικός είχε και τις εξής 7 χάρτες: του Ρήγα, του Α. Γαζή, Αγγλική, Λατινική, Ιταλική, Ωκεανών, Ιχνογραφία Πετρουπόλεως. Εκεί υπήρχαν και 3 τηλεσκόπια.

2. Ο Γραμματικός εσημείωσε στο κατάσικό του και ότι εκείνοι που έκαναν τους τρεις χαλαμούς του επήραν από το σπίτι της Βούρμπιανης και τα ακόλουθα αντικείμενα εκκλησιαστικής λατρείας που υπήρχαν εκεί (αλλά όχι τα λείψανα: α) Εικόνα παλιά αγιορείτικη, δυσεύρετη, αγορασμένη από το αρχοντικό της Γιαννιώτικης οικογένειας Καραγιάννη, β) Ευαγγέλιο και μεγάλο θυμιατό, αγορασμένα από την εκκλησία του Πατρατζικιού, δηλαδή της Υπάτης. γ) Σταυροί αγιασμού μεγάλοι 5, εκ των οποίων ο ένας με τίμιο ξύλο και με μερτζάνια. δ) Λείψανα των αγίων Χαραλάμπους, Τρύφωνος, Θεοδώρου Στρατηλάτου και Αναστασίας, τα οποία είχε αγοράσει ο πατέρας του με 1.000 γρόσια, αλλά ο μουσελίμης Γιακούπ μπέης τα έδωσε στη Καστιάνιανη όταν την εξουσίαζε προ της αλληπασαδικής περιόδου, ενώ κατ' αυτήν επανήλθαν στο σπίτι του Γραμματικού, αλλά οι Καστανιανίτες "μετά χρόνους" τα επήραν πάλι "με την δύναμιν του Σουλεϊμάν μπέη", γιού του Γιακούπ.

(συνέχεια στο επόμενο)

32. Το βιβλίο "Τα καθήκοντα" μνημονεύεται από τον ίδιο σε σημείωμά του μαζί με άλλα πράγματά του που έλαβε αναχωρώντας από το σπίτι της Βούρμπιανης τον Νοέμβριο του 1837 για να μεταβεί στα Μπιόλια να εργασθεί ως γραμματικός του Κιοσέ Αχμέτ πασά (βλ. Σούρλας, εις Μ. Οικονομίδου, Ηπειρωτικά, τ. 1938 29, 28). Βιβλιοθήκες είχαν και 4-5 Γιαννιώτες (βλ. Ηπ. Χρονικά, τ. 1939 48).

Τα απρόοπτα της ζωής

Αν και πέρασαν 22 χρόνια από τότε που συνέβη το περιστατικό που αναφέρω πιο κάτω, το θυμάμαι σαν να έγινε σήμερα.

Ήταν μια χειμωνιάτικη παγερή νύχτα. Δεν είχε ξημερώσει ακόμα όταν ξυπνήσαμε από επίμονα χτυπήματα στην πόρτα. Ανοίγοντας, βλέπουμε αλαφιασμένη τη γειτόνισσά μας Ο. που είχε σ' ενδιαφέροντα την κόρη της.

- Έπιασαν οι πόνοι την κοπέλα, μας λέει, τι να την κάνω;

- Ετοιμάσε την γρήγορα, της λέει η γυναίκα μου κι ερχόμαστε αμέσως να την πάμε στα Γιάννινα.

Δεν ήταν για χασομέρι. Βάζω μπροστά τ' αυτοκίνητο να ζεσταθεί κι ετοιμαζόμαστε στα γρήγορα. Βάλαμε μια κουβέρτα στο πίσω κάθισμα πήραμε την ετοιμόγεννη και γραμμή για τα Γιάννινα.

Ο δρόμος παγωμένος και μια πάχνη λαμπύριζε στο οδόστρωμα.

Δεν είχαμε ανηφορίσει στη Βίγλα και στο πίσω κάθισμα η κοπέλα άρχισε να βογγάει γιατί οι πόνοι δυνάμωναν. Τη λυπόμουν κι έτρεχα πιο πολύ, με κίνδυνο να γλιστρήσουμε στον παγωμένο δρόμο.

Φτάνοντας στο Καλπάκι (στα τελευταία σπίτια), τα ωχ ωχ της κοπέλας δυνάμωσαν.

- Σταμάτα, μου λέει η γυναίκα μου. Σταματάω το αυτοκίνητο έξω από ένα σπίτι που είχε φως.

Η γυναίκα μου πήγε στο πίσω κάθισμα και ξελεχώνευε την εγκυμονούσα. Δεν πρόλαβα να χτυπήσω την πόρτα του σπιτιού και ακούω κλάματα από το μωρό που γεννήθηκε κι όλας.

Με το χτύπημα της πόρτας, βγαίνει μια κοπέλα έξω από το σπίτι. Συγγνώμη, της λέω, είναι καμιά γυναίκα να κόψει τον αφαλό του μωρού που μόλις γεννήθηκε μες σ' αυτοκίνητο;

Η κοπέλα με κοιτάει ξαφνιασμένη και μόλις συνειδητοποίησε τι συνέβαινε, φωνάζει την πεθερά της που είχε ακούσει και ερχόταν έξω.

- Φέρε ένα ψαλίδι, της λέω, να κόψουμε τον αφαλό. Τρέχει μέσα και βγαίνει μ' ένα ... προβατοψάλιδο που βρήκε πρόχειρο εκείνη την ώρα. Λίγο οινόπνευμα, της ξαναλέω. Φέρνει και το οινόπνευμα και μ' ένα βαμπάκι σκουπίζουμε πολλές φορές το ψαλίδι, το παίρνει η γιαγιά και φράπ κόβει τον αφαλό, όπως εκείνη ήξερε γιατί θα είχε κάνει πολλές φορές στη ζωή της.

- Είμαστε έτοιμοι, μας λέει, πηγαίνετε την τσούπρα στο γιατρό τώρα.

Ευχαριστούμε νύφη και πεθερά και κατ' ευθείαν για τα Γιάννινα. Φτάνοντας στην κλινική, ξαφνιαστήκαν βλέποντας τη μικρομάνα με μωρό στην αγκαλιά.

Αφού την αφήσαμε στο δωμάτιο να τη φροντίσουν γιατροί και νοσοκόμες, φύγαμε ανάλαφροι, μετά από την τόση αγωνία που περάσαμε.

Σήμερα, το γεννημένο κοριτσάκι εκείνης της νύχτας είναι μια χαριτωμένη δεσποινίδα και την καμαρώνουμε. Δε λησμονούμε, όμως, και το παλιό αυτοκίνητο, που αραγμένο μετά από απόσυρση, σε μια γωνιά του κήπου, μας φέρνει στο νου εκείνες τις στιγμές που έγινε ... κλινική για γεννητούρια...

Σ.Τ.

ΨΑΧΝΟΝΤΑΣ ΝΑ ΣΥΝΑΝΤΗΣΕΙ ΤΟΝ ΞΑΔΕΡΦΟ

ΓΙΑΝΝΗ ΛΥΜΠΕΡΟΠΟΥΛΟΥ

Ήψαχνε να βρει τον ξάδερφο, Ξένος καθώς ήταν και πρώτη φορά σ' αυτήτην πόλη, δυσκολεύονταν να μάθει ποιος τον ξέρει, κι αν τον ξέρει, πού συχνάζει τέτοια ώρα. Και σε κάθε περίπτωση, πού θα ήταν δυνατό να τον συναντήσει.

Άλλοι, κάνανε πως δεν ακούν. Άλλοι, έδιναν αόριστες και αινιγματικές απαντήσεις. Άλλοι, σήκωναν τους ώμους τους, κούναγαν τα κεφάλια τους και χαμογέλαγαν προκλητικά. Πώς να καταλάβεις έτσι, τι μπορεί να κρύβεται πίσω απ' αυτό το φέρσιμο .

Τόσα χρόνια ο ξάδερφός του, επαγγελματίας σ' αυτή την πόλη, ήταν αδύνατο να μην τον ξέρανε. Μάλλον οι δύσκολοι καιροί που είχαν περάσει, κι οι επαρχιώτικες καχυποψίες που βασάνιζαν τον τόπο, έκαναν τους πάντες να κουμπώνονται

Τελικά, έβαλε στο νου του και την περίπτωση να ξέρουνε τον ξάδερφό του εδώ με παρατσούκλι και το πραγματικό του όνομα να είχε ξεχαστεί από καιρό . Πολύ πιθανό, τώρα μάλιστα, που είχε πάρει σύνταξη και είχε φύγει από την πιάτσα.

Μ' αυτή τη σκέψη στο μυαλό, ο φίλος μας, άλλαξε ρότα, και μόλις πέτυχε το πρώτο περιπτερο, δυο βήματα πιο πέρα από την κεντρική Πλατεία, αντί να παιδεύε-

ται με ονόματα και να επιμένει σ' αυτά, έδωσε προτεραιότητα στα φερσίματα του ξάδερφου, στα κούγια του και τις παραξενιές του κι άρχισε να τον περιγράφει. Να αναφέρει σημάδια. Και να λέει χαρακτηριστικά απ' την κουβέντα του, το περπάτημα του, τις ιδιοτροπίες του, και τα κουσούρια του.

Ο περιπεράς ξέσπασε στα γέλια από το πρώτο σκέρτσο.

"Α! α! Τον κύριο Πρόεδρο, ψάχνεις, φίλε μου. Μην κουράζεσαι. Στρίψε δεξιά, θα βρεις την πλατεία. Και στο πρώτο καφενείο, σ' αριστερό σου χέρι, μπες μέσα, και ζήτησέ τον. Τον ξέρουν εδώ και οι πέτρες. Αν δεν είναι τώρα μέσα εκεί, σε λίγο, θα φανεί. Είναι η ώρα του. Κάτσε και περίμενε"

– Πρόεδρος! Σε τι πράμα είναι Πρόεδρος!

– Α! Δεν ξέρω. Ρώτα αυτούς εκεί πέρα. Αυτοί θα ξέρουν. Μεταξύ τους κουγιονάρονται. Πάντως όλοι Πρόεδρο τον ξέρουν. Με τ' όνομα του δύσκολα να σου τον δείξουνε και να τον βρεις.

Άφησε τον περιπερά και πήγε στην πλατεία.

Το καφενείο ήταν φίσκα από πελάτες μεγάλης ηλικίας, μάλλον συνταξιούχους, που φιλοτεμπελιάζανε κουβεντιάζοντας ή παίζοντας μπεγλέρι Σε κάποια

γωνία, πίσω-πίσω, τρία τραπέζια ξεμοναχιασμένα ήταν πιασμένα από συνοφρυωμένους παίκτες. Λες κι είχαν στην κούτρα τους έγνοια να λύσουνε τον τετραγωνισμό του κύκλου. Μεγάλη στενοχώρια. Σιωπηλοί κι αμίλητοι. Εχθρικοί προς όλους. Ήσαν οι σκακιστές.

Δεν πρόλαβε να αρθρώσει ο φίλος μας δυο λέξεις στον ταμπή του μαγαζιού για τον κύριο Πρόεδρο, κι ο ταμπής που έδειχνε ξεφτέρι, χαμογελαστός του λέει

– Α! Εσείς τον ψάχνετε από το πρωί.....είστε ξάδερφός του;

– Ναι βέβαια.....Αλλά δεν ξέρω αν το ξέρει.

– Αν το ξέρει λέει: Το ξέρει και το παραξέρει. (διακοπή)... – Εδώ ήταν ο Πρόεδρος από το πρωί. Έφυγε όμως για λίγο και σε δυο λεφτά θα ξαναγυρίσει. Τώρα σεις; Βρείτε μια καρέκλα εκεί δα και καθίστε να τον περιμένετε. Θα πάρετε κάτι;

Στη γωνιά που κάθισε, δίπλα του, διάβαζε εφημερίδα ένας ντόπιος, μεγάλος άνθρωπος, καλοστεκούμενος. Παραμέρισε για να του αφήσει θέση στο τραπέζι, Δίπλωσε μάλιστα και την εφημερίδα που διάβαζε. Και περίμενε από διαίσθηση. Ήταν βέβαιος ότι ο επισκέπτης πολύ γρήγορα θα έπιανε κουβέντα μαζί του. Οι θαμώνες του καφενείου έχουν αναπτυγμένες κεραίες σύλληψης μυστικών εσωτερικών σημάτων όλων αυτών που σαν πουλιά μοναχικά και κουρασμένα ξεπέφτουνε στο καφενείο

τους.

– Θα περιμένω για λίγο εδώ. Μου επιτρέπετε;

– Άκουσα, άκουσα, την κουβέντα σας με τον ταμπή. Σας παρακαλώ καθίστε. Θα περιμένετε ασφαλώς τον Πρόεδρο; Καθίστε όσο θέλετε. Εδώ ήτανε προ δέκα λεφτών. Και σ' αυτή την καρέκλα που κάθεστε σεις τώρα, καθότανε κι εκείνος. Μην ανησυχείτε. Είχε ακούσει από κάποιον εδώ που μπήκε, ότι τον ζητάτε. Και σας περίμενε. Είχε όμως μια δουλειά, που δεν έπαιρνε αναβολή. Γι' αυτό αναγκάστηκε να φύγει. Θα ξαναγυρίσει όμως. Όπου νάσαι.

– Φαίνεσθε να κάνετε παρέα με τον ξάδερφο;

– Βέβαια, από πολλά -πολλά χρόνια. Τώρα μάλιστα που είμαστε και οι δυο συνταξιούχοι, βρισκόμαστε σχεδόν κάθε μέρα εδώ. Τα λέμε...τα ξελέμε. Αστειευόμαστε. Ξομολογούμε, ο ένας στον άλλο τις γκάφες του, τις αφηρημάδες του, όλα τα ξεμωράματα που ήρθαν με την ηλικία ....και περνάει η ώρα, αλλά... Α! Με τον Πρόεδρο ξέρετε, μας συνδέουν πολλές ιστορίες.

– Αλήθεια! Σε τι πράμα είναι Πρόεδρος ο ξάδερφος; Υπάρχει κάποια λέσχη εδώ, κάποιο σωματείο; Καμιά αδελφότητα;

– Όχι, βρε αδερφέ! Τι να σας πω ; Κι άρχισε να γελάει... Αδελφότητα επίσημη δεν έχουμε. Πλάκα κάνουμε. Αδελφότητα είμαστε εμείς εδώ, οι συντα-

ξιούχοι. Όλα τα χούφταλα δηλαδή. Κατασκοπεύουμε ο ένας τον άλλο. Βλέπουμε τα μπερδέματά μας λόγω ηλικίας, τις αφηρημάδες μας, τα στραβοπατήματα, τα κατορθώματά μας... και τα μετράμε ένα-ένα. Τα ξομπλιάζουμε, δηλαδή, τα ζυγίζουμε, τα κατατάσσουμε και τα κουγιονάρουμε. Στο τέλος μέσα μας λογαριάζουμε για πού το πάει ο καθένας και πόσο ακόμα θ' αντέξει. Ένα είδος μαζοχισμός βέβαια, που μας δίνει κουράγιο όμως. Γελάμε με το χάλι μας, Κι αυτό μας ξεκουράζει. "Αμαρτία ξομολογημένη, καθώς λένε, δεν είναι αμαρτία".

-Ναι, αλλά Πρόεδρος πώς έγινε ο ξάδερφος;

- "Όχι χωρίς λόγο. Έκανε κι αυτός τη στραβομάρα του και η ομήγυρη βρήκε πως ξεπερνάει τα όρια μιας απλής γκάφας. Αφηρημάδα, είπαμε, που σπάει καρύδι. Του το αναγνωρίσαμε πανηγυρικά. Και τον εκλέξαμε Πρόεδρο των χούφταλων του καφενείου δηλαδή. Αρχιχούφταλο. Πρόεδρο βέβαια της Πλάκας. Τι Πρόεδρος νομίσατε ότι θα είναι;

- Και ποια είναι η γκάφα που έκανε ο ξάδερφος κι έγινε Πρόεδρος;

- Έχει ενδιαφέρον. Ξάδερφος είστε...και θα σας το πω..

Κείνη τη στιγμή το γκαρσόνι ακούμπησε πάνω στο τραπέζι τον καφέ, με το νερό. Και συμπλήρωσε " Πληρωμένος"

- Από ποιόν; Ρώτησε ανήσυχα ο επισκέπτης.

- Εδώ μόνον ακούνε κύριε ξάδερφε, δε ρωτάνε, είπε ο συνομιλητής του. Και συνέχισε. Λοιπόν για να μη χάνουμε καιρό, στη "μύησή σας" προχωρούμε ακάθεκτοι. Λέγαμε λοιπόν για το πώς ο ξάδερφος έγινε Πρόεδρος των χούφταλων. Ο ξάδερφος λοιπόν, μας έρχεται μια μέρα γελαστός αλλά στρατσαπαρισμένος, στο κακό του χάλι. "Ρε! Τι έπαθες; εμείς". Τίποτα αυτός. "Ρε τι έπαθες;" Τίποτα αυτός. Κάποια στιγμή μας διακόπτει. "Πάμε ρε παιδιά, να μαζέψουμε το αυτοκίνητο από το δρόμο, μη περάσει κανένα φορτηγό κι έχουμε ιστορίες" Ξεκινήσαμε τέσσερις νοματέοι. Στο στενό πέρα από την πλατεία το αυτοκίνητο, σφηνωμένο δεξιά, πάνω στην ηλεκτρική κολόνα. Μούρη φαγωμένη. Πόρτες ανοικτές, ξεχαρβαλωμένες. Αλλά ο ξάδερφος να σκάει στα γέλια " Πιάστε να το βγάλουμε από τη μέση, ώσπου να'ρθει ο παλιατζής να το συμμαζέψει. Τέρμα το οδήγημα"

- Σε βλέπουμε άνοιξε η καρδιά σου, σα να σου'τυχε ο πρώτος αριθμός του Εθνικού Λαχείου; Του λέμε

- Και βέβαια κέρδισα λαχείο, αφού φτηνά τη γλίτωσα μας λέει.

- Δηλαδή, τι συνέβη;

- Αφήστε, ρε παιδιά. Η κακιά ώρα. Αφηρημάδα κλασσικού χούφταλου. Κι έξυνε την κούτρα του.

- Ακούστε λοιπόν, συνέχισε. Βρήκα σήμερα το πρωί κάτι ωραία πορτοκάλια, καθώς πέρναγα από το μανάβη και πή-

ρα πέντε κιλά. Κι αυτός ο χριστιανός!! Αντί να τα βάλει σε μια πλαστική σακούλα και να τα δέσει, μου τα 'βαλε σε μια χαρτοσακούλα, που έχασκε από πάνω. Τ' ακούμπησα κι εγώ δίπλα μου, μέσα σ' αυτοκίνητο, καμαρώνοντάς τα. Και ξεκίνησα για δω.. Νιτράγκα- ντρούγκα το σαράβαλο στο δρόμο, έγειρε στα πλάγια η χαρτοσακούλα και ένα-ένα πέφτανε στο πάτωμα τα πορτοκάλια. Σκύβω, έτσι όπως ήμουνα, να τα συμμαζέψω από κάτω, δίκως να σκεφτώ ότι στα χέρια μου κρατούσα το τιμόνι και οδηγώ αυτοκίνητο, οπότε μπάμ και βρίσκομαι κολημένος στην κολόνα. "Μπράβο, λέω στον εαυτό μου, τα κατάφερες μια χαρά! Ούτε και σημάδι να 'βαζες την κολόνα, έτσι δεν θα τα κατάφερνες . Είσαι ο Πρώτος του Χωριού"

"Είσαι πώς δεν είσαι! φωνάσαμε εμείς οι άλλοι και χειροκροτούσαμε. Είσαι και φαίνεσαι. Είσαι ο " Πρώτος". Ο Πρόεδρος μας. Ο Πρόεδρος της αφηρημάδας. Και του ξεκουτιάσματος. Ο Πρόεδρος όλων των χούφταλων του Καφενείου. Τάπαμε μείς εκεί στο δρόμο. Γελάσαμε με την καρδιά μας. Σμπρώξαμε και το αυτοκίνητο, το βάλαμε στην άκρη και γυρίσαμε τον Πρόεδρο στο καφενείο σα Ρωμαίο αυτοκράτορα σε θρίαμβο. Το καφενείο όμως ήταν όπως το βλέπετε και σεις τώρα, μισοκοιμισμένο. "Όταν κάποιος από μας διηγήθηκε το περιστατικό...στην ομήγυρη, έγινε πανζουρλισμός. Σηκωθήκανε

οι πελάτες όρθιοι κι άρχισαν να φωνάζουν

"Άξιος, άξιος ο κύριος Πρόεδρος" Μαζί μας φώναζε κι ο ξάδερφός σου. Τραγουδήσαμε και τη Μασσαλιώτιδα.

Τώρα που έμαθες πως ανακηρύχτηκε "Πρόεδρος των χούφταλων" ο ξάδερφος σου, άκου να μάθεις και τα υπόλοιπα.... (Μακριά σιωπή για ξεκούραση). Η δόξα αγαπητέ μου δεν είναι αιώνια, φευ! Και δεν χάρηκε πολύ το Προεδριλίκι ο ξάδερφός σου. Το ξε κούτιασμα όμως στην παρέα κι ο κουφταλισμός έρχονταν καλπάζοντας. Μας είχε πάρει φαλάγγι. Και δεν άφηνε τον ξάδερφό σου να χαρεί το Προεδριλίκι. Ένα πρωί, λίγο καιρό αργότερα, κει που είμαστε στο καφενείο, σχεδόν σε απαρτία, καταφθάνει απρόσμενα ένας άλλος της παρέας που δεν τον περιμέναμε, γιατί αποβραδής μας είχε πει ότι θα πήγαινε εκδρομή με τη γυναίκα του. Μπαίνει μέσα με μια μούρη που δεν ήξερες τι του συμβαίνει. Προσπαθούσε κάτι να μας πει και χαζογέλαγε

– Τι συμβαίνει μπάμπια Πέτρο. Τι έγινε η εκδρομή; Του λέει ο ταμπής.

– Αφήστε ρε παιδιά! Εμένα, με κυνηγάει η μοίρα. Περίμενα την εκδρομή αυτή σα χωράφι διψασμένο τη βροχή, αλλά....

– Τι συνέβη; Τι έγινε;

– Τι να γίνει. Πάλι εγώ την πάτησα. (Παρατεταμένη σιωπή) Βιάζονταν, βλέπεις κι η γυναίκα μου να ντυθεί, ενώ ε-

γώ ήμουν έτοιμος. "Πέτρο" μου λέει, "ίσαμε που να ετοιμαστώ κ' εγώ, πάρε εσύ τον κουβά, γιόμισέ τονε νερό, κι ένα σφουγγάρι μ' ένα σφουγγαρόπανο και κατέβα κάτω στ' αυτοκίνητο, να το καθαρίσεις" ... Εγώ όπως ξέρετε δεν οδηγώ αυτοκίνητο. Και δε μ'απασχολεί. "Όλα αυτά τα κάνει η κυρία Πηνελόπη, η γυναίκα μου. Σήμερα όμως η εκδρομή θα γίνονταν για το χατίρι μου Και με πήρε το φιλότιμο, να κάνω κι εγώ κάτι. Αρπάζω λοιπόν τον κουβά και τα' άλλα συμπράγγαλα ενθουσιασμένος, και κατεβαίνω κάτω. Το φολγκσβάγγεν ήταν μπροστά-μπροστά στο πεζοδρόμιο και καμάρωνε. Μια και δυο, ανασκουμπώνομαι και σου το κάνω λαμπίκο.

Πριν καλά-καλά τελειώσω, όμως, νάσου και προβάλλει από τη διπλανή πολυκατοικία ο γείτονας μας Μπάμπης ο Μαστραπάς.

– Ε! Κυρ Πέτρο, μού λέει. Τι σ' έπιασε πρωί-πρωί σήμερα και καθάρισες το δικό μου αυτοκίνητο; Πάντως χίλια ευχαριστώ

Έμεινα σέκος. Κείνο ιδίως το "δικό μου αυτοκίνητο" ήταν σφαίρα κρουσιφλεγής στην κούτρα μου, γιατί κείνη τη στιγμή πρόβαλε κι η γυναίκα μου στη δική μας πόρτα. "Ν'άνοιγε, καλύτερα η γης να με καταπιεί" Έκανε σα μαινάδα, μόλις αντίκρυσε την γκάφα μου. Μου 'δειχνε πιο πέρα το δικό μας φολγκσβάγκεν, ανέφερνε ότι δε δούλεψαν τα στραβά μου και μου καταλόγιζε ασυγχώ-

ρετο "γεροξεκούτιασμα".

Το' ριξα στ' ασείο.....Αλλά δεν έπιασε. Περιπό να σας πω, ότι η εκδρομή ματαιώθηκε. Και να 'μαι τώρα εδώ. Πέστε μου και σεις κάτι. Δουλέψτε με, βγάλτε τ' απωθημένα σας, να το ευχαριστηθώ.....

Τότε, μονομιάς, σύσσωμο το καφενείο, κι αυτοί που παίζανε τάβλι, κι οι άλλοι πού ήταν πεσμένοι κ αφοσιωμένοι στο σκάκι, πεταχτήκαμε όρθιοι, κι αρχίσαμε χαχανίζοντας να φωνάζουμε "Εσύ μπάρμπα Πέτρο ξεπέρασες και τον Πρόεδρο μας. Είσαι αρχι-αρχικούφταλο. Χούφταλο δηλαδή των δυο αστέρων. Σ' ανακηρύσσουμε και σένα πρόεδρο. Κι έτσι από τότε, έχουμε δυο Πρόεδρους. Σκεφτήκαμε να μην αφήσουμε τον πρώτο Πρόεδρο μας παραπονεμένο. "Ο άπαξ Πρόεδρος, εσαεί Πρόεδρος", είπαμε.

Ο συνομιλητής, πήρε μια βαθειά αναπνοή και πρόσθεσε. "Ξέρω, εσύ θα λές τώρα, "Ε! δυο Πρόεδροι για τόσα χούφταλα καθώς θα μας βλέπεις δεν είναι και πολλοί.!" "Όχι δά.....Η παρέα μας είναι παραγωγική. Το ξεκούτιασμα πάει φυσέκι.

– Ενδημεί σ' αυτό το καφενείο. Κάθε μέρα έχουμε συμπτώματα, αλλά το σημαντικό άργησε να 'ρθει, κι ήρθε τον περασμένο μήνα., οπότε αναγκαστήκαμε να βγάλουμε και τρίτο Πρόεδρο. Ναι! Τρίτο Πρόεδρο! Μην σου φαίνεται υπερβολικό. Ήταν αδύνατο να το ξεπε-

ράσουμε έτσι με κουβέντες και με χάχανα. Το τρίτο αρχηκούφταλο της παρέας το ζήτηγε επίμονα, τόθελε ο οργανισμός του, Έψαχνε παντού κι εκλιπαρούσε. "Βάλτε μου και μένα ένα καρφί" που λέει ο μικρός στο μάστορα τσαγκάρη... Μπορούσαμε ν' αφήσουμε έτσι χωρίς τίτλο, χωρίς αξίωμα, χωρίς ετικέτα, χωρίς να τιμήσουμε, το κάζο του, που ξεπερνούσε όλα τα προηγούμενα κατά κάποιον τρόπο. Δεν είναι αστείο να πάς μέχρι την Αθήνα για δουλειά με τ' αυτοκίνητο σου. Να κάθεται μια βδομάδα εκεί, ώσπου να την τελειώσεις. Να βιάζεσαι να επιστρέψεις και φχαριστημένος καθώς είσαι τελειώνοντας, να φθάνεις με τη συγκοινωνία στο αεροδρόμιο, να παίρνεις το αεροπλάνο της επιστροφής κι όταν φτάνεις εδώ, τότε να διαπιστώνεις ότι όταν πήγες στην Αθήνα, πήγες με το αυτοκίνητο σου. Και ότι το αυτοκίνητο σου τώρα βρίσκεται σ' ένα αθηναϊκό γκαράζ, που τάφησες όταν πήγες. Και το χειρότερο, τώρα είσαι αναγκασμένος όχι μόνο να δώσεις λόγο στη γυναίκα σου, αλλά να ξαναγυρίσεις στην Αθήνα για να παραλάβεις το αυτοκίνητο σου και να ξεκινήσεις από κει μ' αυτό, τόσα χιλιόμετρα, να ξαναρθείς εδώ, οδηγώντας το. Κι όλο αυτό να μη το μάθει η γυναίκα σου. Ο άνθρωπος πήγε να τρελαθεί. Κι αντί να πάει σπίτι του,

(τ'αεροπλάνο επιστροφής θάφευγε την άλλη μέρα), ήρθε στο καφενείο μας να πει τον πόνο του. Είμαστε όλοι εκεί και για να τον παρηγορήσουμε, χωρίς πολλές κουβέντες τον ανακηρύξαμε διαβοής Πρόεδρο με τρία αστέρια. Αρχιάρχικουφταλο της παρέας. Μοιραία οι άλλοι δυο έμειναν πιο πίσω. Ο δικός σου με ένα αστέρι, κι ο άλλος με τα δύο".

Είχε περάσει η ώρα. Ήταν δυό το μεσημέρι. Κι ο ξάδερφος δεν φαίνονταν. Σηκώνεται ο επισκέπτης και πάει πάλι στον ταμπή, να τον ρωτήσει αν είχε κάποια ειδοποίηση από τον ξάδερφο. "Μπά, του λέει εκείνος. Μάλλον ο Πρόεδρος ξέχασε, ότι θα περιμένατε Δεν πειράζει όμως, Καλά και σεις περάσατε. Μόνο που ο συνομιλητής σας με τις κουβέντες, ξέχασε ότι γιορτάζει σήμερα η γυναίκα του κι έπρεπε να πάει στα μαγαζιά να ψωνίσει. Τώρα είναι αργά. Τα μαγαζιά έκλεισαν. Κι αυτός θ' ακούσει σπίτι του εξάψαλμο. Αφήστε τον όμως, μη του λέτε τίποτα, να φύγει ήσυχος. Εσείς; Μάλλον θα ξαναρθείτε κι' αύριο το πρωί, κατά τις ένδεκα η ώρα. Είναι η ώρα που 'ρχεται ο ξάδερφος

– "Όπως θα καταλάβατε, ούτε κείνη τη φορά βρήκε ο φίλος μας τον ξάδερφο..

Ο Αρμόδιος

Π. ΛΑΖΑΡΟΠΟΥΛΟΥ

Δεν περιμένετε, βέβαια, να σας εξηγήσω εγώ τι σημαίνει αρμόδιος. Το ξέρετε, έχετε προσωπικά βιώματα και εμπειρίες, σκοντάψατε, το δίχως άλλο, πάνω του και σας άφησε αναμνήσεις από δυσάρεστες μέχρι πικρές.

Ο τίτλος ή το αξίωμα του αρμόδιου είναι πολύ παλιό. Αρχίζει από τότε που ο άνθρωπος μπήκε στον κοινωνικό βίο. Έχει κάποια σχέση με την εξουσία, είναι όργανό της.

Αυτός που κρατά την εξουσία δεν έχει εκατό χέρια ούτε μαγικές ικανότητες. Για να την ασκήσει, λοιπόν, τη μοιράζει στους συνεργάτες του, έμπιστους και ικανούς υποτίθεται, κατά τομείς.

Έτσι έχουμε τους Υπουργούς, τους Γραμματείς και τους κάθε λογής αρμόδιους, μανδαρίνους και καρεκλοκένταυρους.

Αρμόδιοι, όμως, υπάρχουν και στις ιδιωτικές επιχειρήσεις, όπου και εκεί η εργασία επιμερίζεται. Εκεί ο αρμόδιος παίρνει και το όνομα του υπεύθυνου, του διευθυντή ή του προϊστάμενου και αναλαβαίνει έναν από τους πολλούς τομείς της επιχείρησης: Αγορών, πωλήσεων, για τις τράπεζες, για την εφορία, για τις διαφημίσεις, για τις εισπράξεις, για το Λογιστήριο και πολλές άλλες. Τούτοι οι αρμόδιοι έχουν και τους βοη-

θούς τους, που σε περίπτωση απουσίας, τους αναπληρώνουν κιόλας. Έτσι κατορθώνουν να λειτουργούν εύρυθμα. Αν ξεπέσεις εδώ, σαν πελάτης, σε καλοδέχονται, είναι έτοιμοι να σε ξεσκονίσουν, να σε τρατάρουν, να σε γλυκάνουν με την γλώσσα τους, κι ύστερα από τη δουλειά, να σε κατευοδώσουν με τεμενάδες και χίλια ευχαριστώ, τονίζοντας με έμφαση ότι είναι πάντα στη διάθεσή σου για ό,τι χρειαστείς. Οι δυσκολίες ξεφυτρώνουν για τον προμηθευτή και το πώς θα πείσει τον αρμόδιο και θα παραμερίσει τις αδυναμίες που είναι σύμφυτες με τη θέση του. Βλέπεις δεν είναι αποκλειστικός και είναι τόσοι, που τον συναγωνίζονται. Έχει, όμως, την πείρα, που τον έκανε επιδέξιο σε λεπτούς χειρισμούς. Έμαθε να βλέπει μακριά, να οσμίζεται τον αέρα που φυσάει σε κάθε επιχείρηση, είναι έτοιμος για σκόντα και υποχωρήσεις και δεν ξεχνά και το απαραίτητο λαδάκι. Αυτό το ευλογημένο λαδάκι κάνει για όλα τα φαγητά και για κάθε όρεξη. Τρώγεται ποτέ το φαγητό αλάδωτο; Ο τροχός παίρνει στροφές χωρίς αυτό; Το λάδι είναι το φάρμακο για όλες τις δυσκολίες. Μόλις ακουστεί η μυρουδιά του, όλα παίρνουν καλό δρόμο και τερματίζουν με επιτυχία. Ύλεις, υλικά και εμπορεύματα γίνονται Α΄ κατηγορίας και ποιότητας και από κάθε πλευρά αφεγάδιαστα.

Αλλά και ο υπεύθυνος για τις τράπεζες τα ίδια προβλήματα συναντά, αντίστροφα, για το δανεισμό και ο διευθυ-

ντής του Λογιστηρίου κατά τον έλεγχο των βιβλίων από τους εφοριακούς κι όλοι ξέρουμε πως το χώρο αυτό χωράνε πλυμένα και άπλυτα. Τα λαγωνικά, όμως, της Εφορείας είναι καλά ασκημένα και ξεπετάζουν το λαγό αμέσως από τη φωλιά του.

Σ' αυτούς τους τομείς, με τα αμφίπλευρα προβλήματα, υπάρχουν οι ειδικοί σύμβουλοι, που προσφέρουν τις υπηρεσίες τους, με το αζημίωτο, και το λαδάκι, αθόρυβα και με πολύ τάκτ κυλώντας, βρίσκει το στόχο και όλα γίνονται μέλι και γάλα. Αυτοί οι ειδικοί διαθέτουν πολλά μέσα και γνωριμίες. Τι να κάνουν, όμως η ανάγκη το καλεί, και παραβαίνοντας τη θεία επιταγή, δουλεύουν σε δυο κυρίους και παίρνουν απ' τον έναν αμοιβή κι απ' τον άλλο μερτικό. Βλέπεις καταφέρνουν να ομαλύνουν αντιθέσεις, να φέρνουν την ισορροπία και κανένας να μη βγαίνει χαμένος. Παντού και πάντοτε έχουμε ανάγκη από μεσολαβητές, χαρισματικά άτομα, που εξωραϊζουν τις αδικίες, με την ωραιοπάθεια των λόγων.

Έχω αρκετές εμπειρίες, σαν προϊστάμενος Λογιστηρίου. Θα αναφερθώ σε κάποιες από αυτές, ενδεικτικά. Αφεντικό σε βιοτεχνία πλεκτών, ποτέ δεν έγγραφε υπερωρίες στο εργατικό προσωπικό και δήλωνε στο ΙΚΑ τα μισά μεροκάματα για την αγορά ενσήμων. Οι περιφερόμενοι ελεγκτές του ΙΚΑ, που αρκούσαν στα λίγα, έκαναν τα στραβά μάτια. Δίκοπο μαχαίρι του παρέστησα τούτη την αδικία που κόβει και τους

εργαζομένους και την επιχείρηση, αφού τα μειωμένα έξοδα αυξάνουν τα κέρδη, και φυσικά και τους φόρους, που αναλογούν σ' αυτά. Τούτος ο εργοδότης πριν ανήκε στην άκρα αριστερά. Θεός σχωρέστ' τον....

Άλλα αφεντικά έφτιαχναν το σπίτι τους ή το εξωραϊζαν ή άλλαζαν βαριές επιπλώσεις, που καταχωρίζονταν, με εντολή τους, στις συντηρήσεις κτιρίων και στα έπιπλα και σκεύη.

Ένας άλλος, γιατρός αυτός με μονάδα τεχνητού νεφρού, πιο ελεεινός και πορωμένος, χρησιμοποιούσε φίλτρα αντί για δύο σε τρεις συνεδρίες. Ακόμα έπαιρνε ψεύτικα τιμολόγια για αγορές κρεάτων, αναψυκτικά και γάλα που ποτέ δεν τους πρόσφερε, την ώρα που καταντούσαν φυτά και ραγίζονταν η καρδιά σου, στη θέα τους. Προσπαθούσα να τον ποήσω γι' αυτή τη αχαρκτήριστη συμπεριφορά του και πόσο θα του στοίχιζε αλλά χτυπούσα πάνω στην αναισθησία του. Πιστεύω πως ο λογιστής ο καλός φαίνεται εκεί που κλέβει την εφορία. Τα άλλα τακτοποιούνται και συγχωρούνται με το φακελάκι στην τσέπη του εφοριακού και ότι με το Σταυρό στο χέρι μένεις ψωμοζήτουλας ολωζωής. Έφυγα από δαύτον ανδιασμένος. Συνταξιούχος, ύστερα από πολλά χρόνια, έμαθα πως κεφάλωσε με δική του κλινική και πολλά άλλα. Το εκπληκτικότερο γι' αυτόν το θεομπαίχτη, που θεοποίησε το χρήμα: στον κήπο του σπιτιού του έχτισε εκκλησούλα και μάλιστα με καμπαναριό. Σκεφτείτε, λοι-

πόν, τι θαύματα κάνει το λαδάκι, αυτό το ευλογημένο προϊόν της αγροτιάς! Μόνο τους αγρότες, τους καταδικασμένους στη φτώχεια και στην κακομοιριά δεν μπορεί να ευεργετήσει. Το κράτος, βλέπεις, ούτε τους άπληστους και ανάλγητους μεσάζοντες μπορεί να ελέγξει, ούτε τον ιδρώτα και το μόχθο του αγρότη να ανταμείψει. Τους αφήνει όμηρους στα χέρια των οργανωμένων Καρτέλ.

Εκεί, όμως, που, κυριολεκτικά, βασιλεύουν οι αρμόδιοι είναι το Δημόσιο. Χιλιάδες τα γραφεία κι όπου γραφείο και αρμόδιος. Αλλά μη θαρρείς πως εύκολα θα τον βρεις και θα σε περιμένει, έτοιμος να σε εξυπηρετήσει. Θα ψάξεις και θα περάσεις από πολλά γραφεία κι όταν τον ανακαλύψεις, θα μείνεις, με το στόμα ανοιχτό, όταν ακούσεις, πως είναι σε σύσκεψη ή σε συμβούλιο κι είναι άγνωστο πότε θα τελειώσει. Στάθηκα άτυχος, θα πεις, στην πρώτη επφή, για να κατευνάσεις τα νεύρα σου. Στη δεύτερη απόπειρα, καμιά φορά και στην τρίτη, τον πετυχαίνεις και λες δόξα τω θεώ, με ανακούφιση. Τότε μαθαίνεις πως χρειάζονται αιτήσεις, πιστοποιητικά, βεβαιώσεις κι άλλα χαρτιά. Δεν απελπίζεσαι ακόμα. Μαζεύεις υπομονετικά τα χαρτιά και ξαναπάς. Τον πετυχαίνεις, του παραδίδεις τα χαρτιά κι αυτός αρχίζει τα ψάχνει. Κάποια φορά σηκώνει τα γυαλιά και, αφού σε κοιτάξει καλά, λες κι είσαι περίεργο φαινόμενο τον ακούς να σου λέει: Δεν είναι

εντάξει. Εδώ λείπει μια σφραγίδα, εκεί μια υπογραφή κι εκείνο το χαρτί δεν ισχύει. Έχει αλλάξει ο τύπος του. Όταν τα ετοιμάσεις σωστά τα ξαναφέρνεις. Και κοίταξε μην καθυστερήσεις, γιατί θα χάσεις την προθεσμία. Προθεσμία; Ω θέ μου άλλη κεραμίδα με περιμένει, θα πεις φουρτουνιασμένος. Κάτι πας να πεις αλλά εκείνος σε αποπαίρνει. Κάνε αυτά που σου είπα, αν θες να τελειώσει η δουλειά σου. Βράζει το αίμα μέσα σου. Τελικά δίνεις τόπο στην οργή, που σε κυριεύει. Τρέχεις στο Δήμαρχο, στον παπά της ενορίας, στο ληξίαρχο και καταλήγεις στην εφορία. Εκεί σου ξεφουρνίζουν πως κάτι χρωστάς και πρέπει να πληρώσεις για να πάρεις το πιστοποιητικό. Τι να κάνεις; Όταν η ανάγκη σε καίει, τα ακουμπάς και προσπερνάς κι αυτόν το σκόπελο. Τώρα πια, σίγουρος και περικαρής, τρέχεις για τον αρμόδιο, αλλά πάντα, παιχνιδιάρικα, οι εκπλήξεις σου σπέννουν καρτέρι. Μπορεί τούτη τη φορά να σου πουν πως απουσιάζει για κάποια δουλειά και συρωτάς απορημένος: Καλά, βρε παιδιά, χαρτιά είναι αυτά, για την υπηρεσία σας, όπως τα θέλει ο αρμόδιος, κι εγώ έσπασα τα πόδια μου για να τα μαζέψω. Δεν υπάρχει κανείς να τα παραλάβει; Ομοβροντία η απάντηση απ' όλων τα στόματα: Μα τι λέτε, κύριε, εδώ έχουμε σειρά και τάξη. Δεν μπορεί ο καθένας να κάνει ό,τι του καπνίσει. Δεν το καταλαβαίνετε; Πώς δεν το καταλαβαίνεις και πολύ καλά μάλιστα! Εδώ μέσα βασιλεύει η γραφειοκρατεία, αυτό το πολυ-

κέφαλο τέρας και, δυστυχώς, ακόμα δε βρέθηκε ο Ηρακλής, που θα αποκεφαλίσει. Του κόβουν ένα και φυτρώνουν δύο κεφάλια. Αυτή είναι η μοίρα σου, το πεπρωμένο σου και πρέπει να υποταχτείς και να υπομονεύεις. Αν εναντιωθείς τα πράγματα μπορεί να χειροτερέψουν και να μη βρίσκεις άκρη. Πες, όμως, πως η προσπάθειά σου ευδοκίμησε και βρέθηκαν σωστά τα χαρτιά. Τα βάσανά σου τελείωσαν; Τώρα θα βρεθείς αντιμέτωπος με το χρόνο, ε, τι μάγος είναι ο αρμόδιος; Δεν χρειάζεται μια προθεσμία για να κινηθεί η διαδικασία για να παραχθεί το επιθυμητό αποτέλεσμα; Την παίρνεις, κάνεις μεταβολή κι αρχίζεις αντίστροφα τις μέρες, όπως ο φαντάρος τις κουραμάνες που τον χωρίζουν απ' το απολυτήριο.

Φτάνεις στο μηδέν και τρέχεις, τρίβοντας, ικανοποιημένος, τα χέρια σου, υπολογίζοντας πως θα πάρεις επι τέλους το πολυπόθητο χαρτί, τρόπαιο υπομονής και καρτερίας. Αμ δε! Η τύχη και τούτη τη φορά σου έπαιξε παιχνίδι κακόγουστο. Ο αρμόδιος θα σου πει ξερά, χωρίς συγνώμη, πως δεν πρόλαβε να σου ετοιμάσει το χαρτί και να περάσεις την άλλη εβδομάδα. Τρικυμία και παραζάλη ξεσπά στο κρανίο σου, πόσο ν' αντέξεις; Έχει κι η υπομονή τα όριά της. Ύστερα αυτό το χαρτί κάπου θέλεις να το χρησιμοποιήσεις. Δε θα το κάμεις ιερό κειμήλιο ούτε θα σου προσφέρει τίτλο, απαραίτητο για το κύρος που σου λείπει και το επιζητά το εγώ σου. Κάποια ανάγκη σου θα καλύψει κι η καθυστέ-

ρηση δε σε βολεύει. Στέκεις τώρα αμήχανος, καθώς σκέφτεσαι ότι δε χτυπιέται με γροθιά το μαχαίρι, κι άλλος δρόμος δεν υπάρχει.

Δεν υπάρχει; Ρωτάς την ηχώ που φέρνουν σ' αυτιά σου τα λόγια σου. Όταν παίζονται μεγάλα παιχνίδια κι όταν μεγάλα συμφέροντα διακυβεύονται, υπάρχει και παραϋπάρχει και το 'χουμε πει παραπάνω, όμως, για θέματα καθημερινά, ρουτινιάρικα, δεν λειτουργεί. Σπαταλάς το χρόνο σου, πάντα πολύτιμο, κουράζεσαι με το σύρε κι έλα, σε τσακίζει η αναμονή αλλά, τελικά, υπομένεις ακόμα για μια εβδομάδα. Ήρθε πάλι η ώρα, ξεκινάς για το ραντεβού, με την αμφιβολία, τώρα ριζωμένη, βαθιά μέσα σου. Φτάνεις και, δυστυχώς, δικαιώνονται οι υποψίες σου. Άδεια η καρέκλα του αρμόδιου. Ρωτάς και σου λεν πως είναι σε άδεια. Ζητάς το χαρτί και βλέπεις την απορία ζωγραφισμένη στα πρόσωπά τους, σαν να θέλουν να πουν: Καλά τούτος ο άνθρωπος απ' τον Άρη κατέβηκε και δεν ξέρει πως λειτουργούμε εδώ στην Ελλάδα; Δεν έμαθε πως εδώ πάσχουμε από το σύνδρομο της αρμοδιότητας αλλά και της ανευθυνότητας και κανένας δεν παίρνει πρωτοβουλία; Πώς δεν το ξέρεις! Δεν το λέει η γίδα, το λέει το κέρατό της, αυτό που είναι, λέμε στα χωριά μας. Κι εδώ, αν δεν το ξέρεις, το δείχνει και το μαρτυράει το μαύρο χάλι που βρισκόμαστε. Και μπροστά σ' αυτό το φαινόμενο δεν μπορείς να κρατηθείς και ξεσπάς. Γίνεσαι κεραυνός, γίνεσαι

θύελλα, που έρχεται ύστερα από ασυνήθιστη ηρεμία.

Καλέ βρε παιδιά, όταν απουσιάζει ο αρμόδιος, η υπηρεσία δεν παράγει έργο; Ο σφυγμός της πολιτείας σταματά; Κανένας από τόσα άτομα δεν τον αναπληρώνει, ούτε βοηθό δεν έχει, έστω για να διεκπεραιώσει το έργο του; Είναι αναντικατάστατος την σήμερα ημέραν; Στις ιδιωτικές επιχειρήσεις και μισός υπάλληλος να μείνει δεν φεύγεις χωρίς να εξυπηρετηθείς. Σε περιπτώσεις αδειών όλοι γίνονται υπεύθυνοι. Όμως, το αυτί αυτών των παιδιών δεν ιδρώνει και δεν είσαι ο πρώτος, που τους τα λες. Κύριε, σου απαντούν, βλοσυρά κοιτάζοντάς σε, είπαμε πως λείπει σε άδεια ο αρμόδιος και απαγορεύεται να κοιτάξουμε τα χαρτιά του. Λες κι είναι ταμπού, που θα σου φέρει συμφορά, λες κι είναι μιαρό και μιάσμα, που σπέρνει θανατικό.

Φεύγεις βρίζοντας και βλαστημώντας και κλείνοντας την πόρτα με βρόντο πίσω σου. Πέρασες μια μικρή Οδύσσεια κι ακόμα δεν έφτασες στην Ιθάκη. Μην νομίζετε, όμως, πως η περιπτώσιολογία σταματά εδώ. Υπάρχουν κι οι απεργίες που μπορεί να πέσετε πάνω τους. Είναι ακόμα κι οι Γενικές Συνελεύσεις που σε πολλές δημόσιες υπηρεσίες γίνονται σε εργάσιμες μέρες με τις πόρτες κλειστές.

Χώροι όπου το λάδι ρέει άφθονο είναι, όπως όλοι ξέρετε, οι εφορίες, τα τελωνεία, οι πολεοδομίες, τα νοσοκομεία, Υπουργεία, οργανισμοί τοπικής αυτοδιοίκησης και κοινής ωφελείας, και όπου αλλού υπάρχουν προμήθειες και αναθέσεις έργων. Δύσκολο δεν είναι να ανακαλύψεις λαδώματα και λαδωμένους. Στη χώρα μας, δυστυχώς, πολλοί το υποσχέθηκαν αλλά κανένας δεν εφάρμοσε το πόθεν έσχες και οι κάθε λογής αρμόδιοι οργιάζουν. Βλέπουν οι πολίτες τους υπαλληλάκους, αποσπασμένους στην περιοχή τους, με νόμιμες αποδοχές, που δε φτάνουν ούτε να ζήσουν, ξαφνικά να σου ξεπετούν σπίτια διώροφα. Σέρνονται, βέβαια, κάποιες σχετικές φήμες, που δεν απέχουν απ' την πραγματικότητα αλλά γι' αυτούς δεν υπάρχει αρμόδιος να τους ελέγξει. Κόρακας κοράκου μάτι δεν βγάζει, λέει, πολύ σοφά, ο λαός.

Έτσι καταντήσαμε, εξαχρειωμένοι, να πλέουμε σε πέλαγα «ευδαιμονίας» και να λέμε: Μην χειρότερα και ο θεός να βάλει το χέρι του. Λέτε με τούτη την κυβέρνηση να γίνει το θαύμα; Η αλλαγή που όλοι περιμένουμε «κι όλο κινά να'ρθει» αλλά πάντα μένει μεσοστρατίς; Το ευχόμαστε αν και δεν το πολυπιστεύουμε, ύστερα από αυτά που περάσαμε κι ακόμα περνούμε.

Ένας καινούργιος ξενώνας στην Κόνιτσα

Το ζευγάρι του Νώντα Λέκκα, γιατρού και της Κονιτσιώτισσας Τζένης Παγγέ, καθηγήτρια του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων, είχε την καλοσύνη να μας καλέσει στις 26/5/2010 σε βραδινό συμπόσιο στο νέο ξενώνα «Το σπίτι του Αλέξανδρου» που κάνανε στην Πάνω Κόνιτσα.

Διαθέτει επτά υπέροχα άνετα δωμάτια, με χώρο πρωϊνού, χώρο υποδοχής και πισίνα. Όλοι οι χώροι έχουν ωραία θέα στα βουνά, στον κάμπο, στο ποτάμι, στον οικισμό. Δεν είναι ακόμη ένα τουριστικό κατάλυμα που προσφέρεται στους καθημερινά αυξανόμενους στον τόπο μας επισκέπτες- τουρίστες αλλά είναι κάτι το πρωτότυπο, το εξαιρετικό, το φιλικό, το παλιό, το νέο, που δημιουργήσαν με μεράκι και κέφι οι νοικοκυραίοι με τους συνεργάτες τους τε-

χνικούς συμβούλους, μετατρέποντας το παλιό σπίτι της Υπατίας Οικονομίδα σε πολυτελή ξενώνα. Δούλεψαν και οι ίδιοι και χειρωνακτικά και τώρα χαίρονται τον κόπο τους, και ελπίζουμε και ευχόμαστε με πολλούς φιλοξενούμενους-επισκέπτες στο μέλλον. Μας χαροποιεί ότι ένα ζευγάρι επιστημόνων μπαίνουν μαζί με τις φροντίδες στα πολύ απαιτητικά επιστημονικά τους αντικείμενα στα βαθιά νερά του τουρισμού με ανθρώπινα μέτρα και όχι της «τουριστικής βιομηχανίας» και δοκιμάζουν τις δυνάμεις τους σε μια εποχή που ταλανίζεται από την οικονομική κρίση. Σεβάστηκαν το πατρογονικό σπίτι, την αυλή, την είσοδο, τον κήπο που έφθασαν σε ένα ωραίο αισθητικό και λειτουργικό αποτέλεσμα. Ανοίγουν δρόμους και για άλλους και η προσπάθειά τους είναι αισιόδοξη νότα στην δύσμοιρη εποχή μας. Η οικονομική κρίση, εν γένει η κρίση, θα ξεπεραστεί με έργα ιδιωτικά, δημοτικά, κρατικά.

Ευχές πολλές για «ΚΑΛΕΣ ΔΟΥΛΕΙΕΣ» και η προσπάθεια αυτή να βρει μιμητές.

Β. ΤΣΑΛΙΑΜΑΝΗΣ

**Info
Center**

**ΚΕΝΤΡΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ
ΥΠΟΛΟΓΙΣΤΩΝ**

ΤΜΗΜΑΤΑ:

- ✓ JUNIOR - ΜΑΘΗΤΙΚΑ
- ✓ ΠΡΟΕΤΟΙΜΑΣΙΑΣ ΓΙΑ ΤΟ ECDL
- ✓ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΚΗΣ ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΗΣ
- ✓ ΣΕΜΙΝΑΡΙΑ ΕΝΗΛΙΚΩΝ

Υπεύθυνος Σπουδών: **ΣΠΑΝΟΣ Ι. ΒΑΣΙΛΗΣ**

Πτυχ. Εφαρμοσμένης Πληροφορικής Πανεπιστημίου Μακεδονίας

Κόνιτσα, Παπαδιαμάντη 6

☎ 26550 22688 - ☎ 6977871424 - e-mail: infocenter@otenet.gr

ΚΟΝΙΤΣΑ

**Μην ξεχνάτε
τη συνδρομή σας
Είναι το στήριγμα
του περιοδικού μας**

Το αντάμωμα στο Χωριό

Από το φιλόλογο ΑΓΑΘΑΓΕΛΟ ΠΟΛΤΗ

(συνέχεια από το προηγούμενο)

Οι αλλαγές που σημειώθηκαν τα τελευταία 50 χρόνια ήταν απρόβλεπτες. Η πιο βασική και ίσως η περισσότερο αρνητική ήταν η ερήμωση της υπαίθρου. Η διαρκώς αυξανόμενη από τη δεκαετία του 1950-1960 εγκατάλειψη του παλαιού κλειστού τρόπου ζωής σε συνδυασμό με την αστυφιλία που αναπτύχθηκε και γιγάντωσε ιδιαίτερα στο χώρο της νεο-λαίας, είχε ως αποτέλεσμα τη συρρίκνωση του πληθυσμού της υπαίθρου. Στα χωριά έκλεισαν τα σχολεία και η αποδημία κάποιου Ιερέα σήμαινε την εσ αεί κενή του θέση. Οι μετακινήσεις γίνονταν προς τα μεγάλα αστικά κέντρα ή στην Γερμανία, την Αυστραλία και οπουδήποτε υπήρχε ζήτηση εργασίας. Τα τραγούδια της εποχής εκείνης αναφέρονται στα [τραίνα, που φεύγουν κι αγάπες μας παίρνουνε]. Οι πολιτικοί ηγέτες εκείνης της εποχής επιχαίρουν, που άνοιξαν οι δρόμοι για δουλειά και λιγόστεψαν οι διαμαρτυρίες των ανέργων και οι απεργίες στα εργοστάσια για αύξηση των αποδοχών. Οι μετανάστες πλημμύρισαν τις αγορές εργασίας στη Γερμανία. Και πάλι ο περήφανος ελληνικός λαός βρέθηκε στην ανάγκη να ζητά εργασία από τον κατακτητή του που μόλις πριν από δέκα-δεκαπέντε χρόνια είχε απελευθερωθεί. Ενώ στην Αθήνα μιλούσαν οι πολιτικοί τονίζοντας ότι η μετανάστευση ήταν ευλογία Θεού. Οι πολιτικές εξελίξεις πήγαιναν από το κακό στο χειρότερο ως που τον

Απρίλη του 1967 οι στρατιωτικοί επέβαλαν με την ευλογία των αμερικάνων στρατιωτικό καθεστώς.

Τότε άνοιξαν οι οικοδομικές κυρίως δουλειές, αλλά άνοιξε συγχρόνως και η βούληση των σασιαστών να κρατηθούν στην εξουσία με παντοίους τρόπους. Μαύρες σελίδες για την Ελληνική δημοκρατία γράφηκαν την επταετία που κυβέρνησαν οι στρατιωτικοί. Τέλος αποκαταστάθηκαν τα πολιτικά πράγματα και τα μικρά εμβάσματα των ταξιδεμένων τόνωσαν κάπως την οικονομία στην ύπαιθρο χώρα που είχαν παραμείνει οι γονείς των μεταναστών. Και όταν άρχισε αργότερα η επιστροφή των ταξιδεμένων η εικόνα των χωριών άλλαξε. Εμφανίστηκαν σα μανιτάρια καινούρια σπίτια. Ακούστηκαν στις γειτονιές τα πρώτα τρανζίστορ και απλώθηκαν στα σύρματα της αυλής ρούχα ευρωπαϊκής προέλευσης. Όλα άρχισαν να αλλάζουν. Το τίμημα όμως αυτής της νεωτεριστικής μόδας και επικράτησης νέας νοοτροπίας ήταν βαρύ, γιατί αποκόπηκε λίγο-λίγο η σύμπνοια και η αγάπη. Το καλημέρισμα του γείτονα άρχισε να σπανίζει και η εισβολή νέων πρότυπων για τη ζωή έφερε τη μεγάλη αλλοτρίωση σ' όλες τις εκφάνσεις της ζωής.

Όπως τόνισαν, όμως οι αρχαίοι [αι μεταβολαί λυπηρόν] το ίδιο θα μπορούσε να αντιπαρατεθεί στο γενικό νόμο ότι τα πάντα ρει και ότι ζωή σημαίνει κίνηση και μεταβολή. Στα στάσιμα νερά η ζωή είναι υποτυπώδης. Αν προέκυψαν πολλά

δυσμενή και αρνητικά από την αναπόφευκτη αλλαγή, που προήλθε από την αλματώδη ανάπτυξη του τεχνικού πολιτισμού, δεν πρέπει να μη αναγνωρίζεται, ότι η συμβολή αυτής της τεχνικής ανάπτυξης ήταν καθοριστική για την ανειότερη και ακοπότερη ζωή, που ακολούθησε.

Το βιοτικό και πολιτιστικό επίπεδο ανέβηκε και θα ήταν ευχής έργο αν μπορούσε αυτή η άνοδος να γίνει, όταν στο χωριό ο πληθυσμός του αριθμούσε πάνω από εκατό πολυμελείς οικογένειες. Το 2008 και ασφαλώς αρκετά χρόνια πριν δεν υπήρχε ούτε ίχνος από εκείνα τα στοιχεία, που συνέθεταν και προσδιόριζαν τη γεωργική και κτηνοτροφική οντότητα του. Η άγρια βλάστηση φούντωσε και κυριάρχησε σε όλη την έκταση του χωριού τόσο που έμοιαζε με δασική έκταση. Με δυσκολία έβλεπε κανείς τα σπίτια, ενώ οι δρόμοι αχρησιμοποίητοι πια, είχαν καλυφθεί από την πυκνή και άναρχη βλάστηση θάμνων και δένδρων.

Όταν ανέβαινα από τον κάτω Μαχαλά, όπου το πατρικό μας σπίτι, δεν συναντούσα άνθρωπο, και ήταν στιγμές, που με έπιανε φόβος καθώς το ορατό πεδίο ήταν πολύ περιορισμένο. Καμιά φορά με τρόμαζαν δυο αλβανικά μουλάρια, που ήταν ελεύθερα να γυρίζουν όλους τους όχτους από το σπίτι του Μυλωνά ως χαμηλά στη βρύση μας. Έπαιρνα μαζί μου ένα κακόγραμμο μπασιούνι, που ο Αχιλλέας κάθε φορά μου το κατηγορούσε, αλλ' εγώ το κρατούσα για καλό και για κακό, συνεργάτη για ό,τι φοβόμουνα, πως από στιγμή σε στιγμή θα προβάλει μπροστά μου. Δεν

συνέβη τίποτε, ευτυχώς απ' αυτά που έφερναν γύρω στο νου μου εκείνα τα αξέχαστα καλοκαίρια. Έπαιρνα τα μέτρα ασφαλείας και με λύπη μου άφηνα την παρέα μόλις έδυε ο ήλιος στη Λεύκα, ενώ εκείνοι με μια απίστευτη σιγουριά με βεβαίωναν πως δεν υπάρχει απολύτως τίποτε το επικίνδυνο. Σαν κατηφόριζα άκουγα τα πειράγματα τους, Μη φοβάσαι, έχει καιρό να εμφανισθεί αρκούδα στο χωριό

Τα πρωινά τα περνούσα με τον κήπο, μια μικρή έκταση γόνιμης γης καλοδουλεμένης από τα χρόνια των γονιών μου. Εκεί αφοσιωνόμουν στο πότισμα και στο σκάλισμα των κηπευτικών και καμάρωνα αν άκουγα λόγο επαινετικό για το προσωπικό μου τούτο δημιούργημα. Ο Παναγιώτης που πέρασε μια φορά όλο κι' όλο με βαθμολόγησε επεικώς μέτρια με κριτήριο την εξωτερική του εμφάνιση. Πράγματι, ακαταστασία επικρατούσε στον κήπο μου και έβαλα πείσμα τουλάχιστον να φτιάξω την κληματαριά, που δυστυχώς, μέχρι τώρα που γράφω, δεν πραγματοποιήθηκε η απόφαση που πολλές φορές πήρα.

Καθώς έμενα ώρες στον κήπο σκεπτόμουν με πόση δυσκολία οι παλαιοί έβγαζαν τον επιούσιο, και με πόσο αγώνα κατάφεραν να μεγαλώσουν τα παιδιά τους. Τα βουνά που περικλείουν το χωριό γι' αυτούς ήταν χώροι, που στα ριζά τους έσπερναν σιτάρι και κριθάρι και το μετέφεραν με πολύ κόπο, για να ενισχύσουν το λιγοστό εισόδημά τους. Το καλοκαίρι του 2008 μεγάλο μέρος του βουνού και μάλιστα αυτό που γειτνιάζει με τα ιαματικά

λουτρά του χωριού κινδύνευσε, τον έσχατο κίνδυνο, να καεί και διεσώθη από την φιλότιμη προσπάθεια ενός και μόνου πιλότου, που με το ελικόπτερό του και με αυτοθυσία μεγάλη, επιβράδυνε την ανάπτυξη της. Εν τω μεταξύ ενισχύθηκε η επιχείρηση της κατάσβεσης, με δυνάμεις από τα Γιάννενα με αρχηγό τον Νομάρχη, που με την παρουσία του και την ενθάρρυνση που έδωσε στην πυροσβεστική υπηρεσία, απετράπη η καταστροφή των ξενοδοχείων και αυτό προσμετρήθηκε στην προσωπική επέμβαση του Νομάρχη.

Το χωριό τουλάχιστον για μια εβδομάδα είχε σκεπασθεί από τον καπνό του καιγόμενου δάσους. Ευτυχώς δεν επικράτησε πανικός αλλ' η παραμονή στο χωριό δεν ήταν υποφερτή. Ο Παναγιώτης, δεν υπέμεινε άλλο την δυσφορία, που προκαλούσε ο συνεχώς αυξανόμενος καπνός και με το σακίδιο του στον ώμο μας άφησε να περιμένουμε αγναντεύοντας από μακριά πότε οι αδηφάγες φλόγες της φωτιάς θα σταματήσουν.

Άκεφα τότε έπαιρνα το δρόμο για το κέντρο από τη δυτική πλευρά και έβγαινα στο ξέφωτο, απομακρυνόμενος από τα σπίτια. Αγνάντευα τον ανοιχτό απέναντί μου ορίζοντα ως πέρα τις πανύψηλες κορφές του Σμόλικα και άκουγα το θόρυβο από τα νερά του ποταμού που χτυπούσαν τα μικρά και μεγάλα βράχια καθώς κατέβαιναν αδιάκοπα, ποιος ξέρει πόσα χρόνια, να συναντήσουν τον Σαραντάπορο. Με διέκοπτε από τούτο το πανόραμα το πέρασμα κάποιου αυτοκινήτου, γιατί καθώς πλησίαζε το 15αύγουστο άρχιζαν να εμφανίζονται οι πρώτοι επισκέπτες. Σιγά-σιγά έφθανα στο

κοιμητήριο να επισκεφθώ τον τάφο της Μπτέρας που πριν από ένα χρόνο την είχαμε εναποθέσει εκεί, όπως μας έλεγε να κάνουμε, όταν κλείσει τα μάτια της. Και της Μπτέρας τα αθώα μάτια έκλεισαν για να μείνουν ανοιχτά τα δικά μας να της ανάβουμε ένα κεράκι όταν περνούσαμε από τον ψυχαστήριο τούτο τόπο.

Κάθε μέρα άναβα το καντηλάκι και έφευγα ρίχνοντας μια ματιά στη φωτογραφία της Μπτέρας και μου φάνταζε πως από την άψυχη εικόνα πήγαινε το αίσθημα που ένιωθα, πολλές φορές, όταν ήμουν δίπλα της. Περνούσα ύστερα ανάμεσα από άλλους τάφους και διαβάζοντας τα ονόματά τους αναγνώριζα όλους που άφησαν τον μάταιο τούτο κόσμο, για να ησυχάσουν, όπως άκουγα να λέει, πολλές φορές τον μακαρίτη τον πατέρα μου.

Ο Αχιλλέας το μεγάλο στόχο που είχε ενστερνισθεί και πάλευε μαζί με τους άλλους της εκκλησιαστικής επιτροπής να φέρουν σε πέρας, ήταν η περίφραξη του Νεκροταφείου. Ο ακούρατος, πατήρ Νικόλαος Μέμος ένωσε μεγάλη ικανοποίηση, όταν μετά ένα χρόνο με καλοδουλεμένη πέτρα ολοκληρώθηκε η τοικοποιία και έπαυσαν πια να βεβηλώνονται οι τάφοι από μικρά και μεγάλα ζώα, που έμπαιναν μέσα ανεμπόδιστα. Τώρα η κυρία είσοδος με δωρεά του Λεωνίδα Ντάψη κλείνει με μια ταιριαστή για το χώρο πόρτα, που έδεσε αρμονικά την περίφραξη. Το έργο είναι σημαντικό και αξίζει να τονίσω ότι έγινε αθόρυβα και σιωπηλά και αυτό οφείλεται στο χαρακτήρα των δυο πρωτεργατών, του Παπά- Νικόλα

και του Αχιλλέα.

Ακολουθούσα μετά τον φιδωτό καινούργιο τσιμεντόδρομο, που παρακάμπτοντας τα αλώνια οδηγεί στο κέντρο του τσεραπάτη μαχαλά, που άκμασε μια μεγάλη περίοδο, όταν είχε μεταφερθεί εκεί το σχολείο και εκεί γίνονταν οι χοροί γύρω από τον πλάτανο τα Χριστούγεννα και το Πάσχα. Εδώ σταματούσα και έπαιρνα μια ανάσα στα καθίσματα, που εξακολουθούσαν να υπάρχουν από τότε που καθόταν ο πατέρας μου, ο Τάκης ο Γκούντος και ο Τόλης ο Τσώχος. Έφτανα τέλος στο καφενείο του Κώστα, ένα παραδοσιακό μαγαζί, που παλαιότερα μπορούσες να βρεις από μπαταρίες για φακό μέχρι βελόνια για ράψιμο και κονσέρβες με καυτερές σαρδέλες, που άρεζαν πολύ στους θαμώνες. Εδώ συναντούσα τους ίδιους θαμώνες, που μιλούσαν σιγά αναπολώντας τον παλαιό καιρό, τότε που ήταν γεμάτο το καφενείο από κόσμο ενώ τώρα μόλις συμπληρωνόταν η ομάδα για δηλωτή. Απέναντι μας, καθώς βγαίναμε, από το καφενείο του Κώστα είναι το 2 δημοτικό σχολείο σε υπερυψωμένο κάπως επίπεδο, με άνετη αυλή να κινούνται οι μαθητές και να χαλάει ο κόσμος από τις φωνές τους. Αυτά συνέβαιναν τον περασμένο καιρό και τα φέρνουν στη θύμησή τους οι παλαιοί και τα νοσταλγούν. Παίρναμε τον ίδιο δρόμο και φτάναμε στον μεγάλο χείμαρρο [λάκκο], που χωρίζει στα δυο το χωριό μας. Και εδώ η βλάστηση έκρυψε την εικόνα του χείμαρρου και μας τον θυμίζει η γέφυρα, που ενώνει τις όχθες του. Ο δρόμος εδώ είναι καλός και οδηγεί στα Λουτρά, όπως πληροφορεί τους

ξένους η σήμανση του οδικού κώδικα κυκλοφορίας. Στο σημείο αυτό προβάλλει η καλλίτερη εικόνα του χωριού μας, η βιτρίνα του. Μπροστά μας, σεμνή στη μεγαλοπρέπειά της η κεντρική μας εκκλησία Είναι κτισμένη στα τελευταία χρόνια του προ προηγούμενου αιώνα και αφιερωμένη στον Πολιούχο και προστάτη του χωριού Άγιο- Γεώργιο.

Η πλατεία, πλακόστρωτη, εκτείνεται μέχρι το παλαιό Δημ. Σχολείο, που τώρα λειτουργεί ως ξενώνας. Δίπλα από την εκκλησία δυο- τρία καταστήματα, που το ένα στοιχειωδώς λειτουργεί ως καφενείο. Αν περάσει κανείς το χειμώνα όλα είναι κλειστά. Τα καλοκαίρια εδώ γίνεται η συγκέντρωση και εδώ ξεφαντώνουμε, μεσημέρι βράδυ απολαμβάνοντας το ανάλαφρο φύσημα του ζωογόνου αέρα. Δίπλα οι ακακίες προσθέτουν μια όμορφη πινελιά στο τοπίο με την καταπράσινη φυλλωσιά τους. Για να ολοκληρώσω την περιγραφή θα τονίσω την παρουσία του αγέρωχου υπε- ραιωνόβιου έλατου, που η κορυφή του φθάνει ως το καμπαναριό. Πριν ακόμα μεσουρανήσει ο ήλιος η σκιά του πέφτει στο μνημείο όσων χωριανών χάθηκαν στους πολέμους. Η Αδελφότητα του χωριού στα πρώτα χρόνια της ίδρυσής της έστησε το απέριπτο αυτό μνημείο σαν ελάχιστο φόρο τιμής για την προσφορά τους στους αγώνες για ελευθερία και δικαιοσύνη. Εδώ γίνεται το πανηγύρι στις 15 Αυγούστου.

Αλλά και κάθε Κυριακή στα καλοκαίρια που αναφέρεται η περιήγησή μου αυτή, και μάλιστα τις μέρες πριν και μετά το πανηγύρι, γέμιζε από κόσμο.

Εδώ το αντάμωμα έπαιρνε πανηγυρική όψη. Συγγενείς ξεχασμένοι από τον χρόνο, άγνωστα μεταξύ των δεύτερα και τρίτα ξαδέρφια έσφιγγαν τα χέρια τους και λαμποκοπούσαν τα πρόσωπά τους από χαρά. Εν τω μεταξύ ο Παναγιώτης είχε φύγει για την Αθήνα.

Όταν βρεθήκαμε μετά από λίγες μέρες αποφασίσαμε να πάμε στον Άγιο Αθανάσιο, να ανάψουμε τα καντήλια. Χωρίς να νιώσουμε καμιά κούραση ανεβήκαμε όλη την ανηφοριά και φθάσαμε στα ριζά της Μπάμπας πριν ακόμα απλώσει ο ήλιος που οι ακτίνες του καίνε τούτο το μήνα. Είχαμε τόσο καλή διάθεση, που αρχίσαμε να τραγουδάμε.

*Εις το βουνό ψηλά εκεί
Είναι εκκλησιά ερημική.
Το σήμαντρο της δεν χτυπά
Δεν έχει ψάλτη ουδέ Παπά.*

*Ένα καντήλι μοναχό
Κι' έναν πέτρινο σταυρό
Έχει στολίδι ακριβό.
Το εκκλησάκι το φτωχό.*

*Μα ο διαβάτης σαν περνά
Στέκεται και το προσκυνά
Και με ευλάβεια πολλή
Τον άσπρο του Σταυρό φιλί*

Το άναμμα των καντηλιών ήταν εύκολη υπόθεση για τον Αχιλλέα. Παραμείναμε ωστόσο μέσα στο εκκλησάκι και βλέπαμε με πόση φροντίδα οι παλαιοί και με πόση προσπάθεια κατόρθωσαν να αναγείρουν ναούς σε δυσπρόσιτα μέρη για να διαφυλάξουν ακέραιη την πίστη στην Ορθοδοξία. Ψάλλαμε και μερικά τροπάρια, αρωγά των ικεσιών μας προς τον Άγιο να ευλογεί τις οικογένειες μας.

Εξωτερικά ο χώρος έδειχνε την επιμέλεια και την ευαισθησία, για το ανέβασμα ηλικιωμένων με την κατασκευή μιας πέτρινης σκάλας με προστατευτικά ξύλινα κάγκελα. Θέλω να τονίσω τα υλικά πέτρα και ξύλο γιατί αυτά δεν αλλοτριώνουν το τοπίο. Μатаιόδοξα ενεργούν, όσοι από υπερβάλλοντα ζήλο χρησιμοποιούν βιομηχανικά υλικά σε χώρους, ύψιστης ομορφιάς και θαυμαστού φυσικού κάλλους, όπως είναι ο λοφίσκος του Αγίου Αθανασίου. Μια ευφορία ψυχικής ανάτασης νιώθαμε εκείνη τη στιγμή που παρόμοιά της δεν νιώθει εύκολα ο άνθρωπος. Αντίκρυ σε τούτο το αίσθημα υπερνικούνται οι μεγάλες φιλοσοφικές θεωρίες που, αναπύχθηκαν για να ακυρώσουν το βαθύ νόημα της Πίστης μας προς τον Δημιουργό του σύμπαντος κόσμου.

Από τις καλές μέρες του καλοκαιριού του 2008 προσμετρώ την επίσκεψη μας αυτή και συνιστώ σ' όλους που θα βρεθούν καλοκαίρια στο χωριό να πηγαίνουν στον Αι-Θανάση και αν σε μερικούς αποκόπηκε η σχέση τους με τη φύση καθώς γεννήθηκαν και μεγάλωσαν σε μεγάλα αστικά κέντρα εδώ θα νιώσουν τη σημασία των λόγων του Γάλλου φιλόσοφου Ρουσσώ. Η φύση είναι αγαθή και η επιστροφή σ' αυτή είναι σωτήρια λύση στην αγχώδη ζωή, που ζουν οι σημερινοί άνθρωποι.

Αέρινο ήταν το κατέβασμα για το χωριό, όχι μόνο γιατί νιώθαμε σαν κάτι να είχε φύγει από πάνω μας αλλά για να φθάσουμε στις ακακίες που μας περίμεναν και άλλοι να το στρώσουμε στη δηλωτή και να γελούμε με την καρδιά μας από την αδεξιότητα του Πανα-

γιώτη, που δεν ήξερε τα πονηρά τερτίπια της. Αλλά άτυχος θα ήταν και εκείνος που θα συνεργαζόταν με τον Παναγιώτη, κι εγώ τον ήθελα βέβαιος εκ των προτέρων για το αποτέλεσμα. Γιατί γελούσε πάντα και σε ήπτα και σε νίκη και αυτό το μυστικό ήταν δικό του και ήταν αντίθετο με τα κρατούντα, που οι πτημένοι απέδιδαν στην κακή τύχη το αποτέλεσμα και τους χαλούσε η διάθεση.

Την Κυριακή τη ζούμε πιο έντονα στο χωριό. Η καμπάνα που ακούεται διαφορετική απ' ότι στις πόλεις, ο Παπά-Νικόλας που ξεχωρίζει με την σεμνή παρουσία του, το όλο πλήρωμα της εκκλησίας, συμβάλλουν να αισθανόμαστε το κλίμα που δημιουργείται σε κάθε γιορτή. Κάποια τέτοια Κυριακή ο Αχιλλέας μας κάλεσε να φάμε μαζί. Εργένηδες ο Παναγιώτης κι' εγώ δεχτήκαμε με συνεσταλμένη χαρά την πρόσκληση. Στο πατρικό αρχοντικό του σπίτι η φιλοξενία θύμιζε παλαιές εποχές τότε που οι άνθρωποι με αγνά και ειλικρινή αισθήματα φιλίας και αγάπης συνέτρωγαν και διασκέδαζαν. [Άλλο καλλίτερο στη ζωή δεν υπάρχει βεβαίωσε τον Αλκίνο και τους Φαίακες ο πολύπαθος Οδυσσέας που βρέθηκε φιλοξενούμενος στο βασιλικό ανάκτορο] είχε ζήσει ο Οδυσσέας τις συνέπειες του πολέμου και τώρα στην μεταπολεμική περίοδο αναγνωρίζει τις ευτυχισμένες στιγμές του χαρούμενου ειρηνικού βίου. Θα το ένιωθα παράλειψή μου αν στο σημείο αυτό της αφήγησής μου σιωπούσα την προσφορά της Έλλης για την επιτυχία του γεύματος. Δεν εννοώ βέβαια μόνο τα εκλεκτά φαγητά αλλά την όλη της

παρουσία, που σχεδόν απαραίτητη, φρόντιζε να μη λείπει τίποτε, να είναι ευπροσήγορη και με την συμριφορά της να μας κάνει να νιώθουμε άνετα.

Θα μπορούσα με τούτο το αντάμωμα στο σπίτι του Αχιλλέα να τελειώσω την περιήγησή μου και η αφήγησή μου δομημένη με αρχή, μέση και τέλος να τελείωνε. Έχω όμως κατά νου να περιγράψω και μια άλλη συνεστίαση στα λουτρά αυτή τη φορά και μάλιστα ύστερα από υπενθύμιση της παρέας να κρατώ ημερολόγιο. Αυτή τη φορά συμμετείχε και ο Δημήτρης με τη γυναίκα του τη Λίτσα και η γυναίκα μου η Φωτεινή.

Για όσους δεν πήγαν στα ιαματικά λουτρά του Αμάραντου είναι δύσκολο να φαντασθούν την θαυμάσια εικόνα του τοπίου όσο κι' αν η περιγραφή γίνει από επιδέξιο χειριστή της πέννας. Καμιά φορά η φωτογραφία είναι πιο ικανή από το κείμενο. Η διαφορά έγκειται στο ότι από το κείμενο αναβλύζουν αισθήματα, με την κίνηση των προσώπων και με την εναλλαγή των εικόνων. Όμως μου λείπει μια φωτογραφία και τώρα που γράφω σκέπτομαι πως ο Παναγιώτης στο σακίδιό του δεν είχε μια φωτογραφική μηχανή. Το αυτοκίνητο αφού περάσει τις ανηφορικές στροφές και φθάσει στο ύψος του Αγίου - Παντελεήμονα παίρνει τον ίσιο δρόμο και κάτω από θεόρατα πεύκα κινείται προς τα ξενοδοχεία. Όλα έχουν προαύλιο χώρο με πλούσια διακόσμηση από λουλούδια και όλη η εικόνα είναι χάρμα των ματιών. Ιδιαίτερα εκεί που μείναμε στο ξενώνα της κ. Βικτώριας, ήταν τόσα πολλά και καλά τοποθετημένα στις γλάστρες τα

λουλούδια, που η γυναίκα μου θαύμαζε την τάξη, την αρχοντιά και την επιμέλεια της όλης διακόσμησης.

Όλα έχουν αλλάξει. Πριν από μισό αιώνα, μαθητές τότε του Γυμνασίου θεωρούσαμε θεόδοτη ευκαιρία να βρούμε μια απασχόληση στη διάρκεια των καλοκαιρινών διακοπών. Συνήθως μεταφέραμε νερό από μια πηγή αρκετά μακριά από τις εγκαταστάσεις, η μεταφορά γινόταν ή με κάποιο ζώο ή με τα χέρια. Αλλά το Σιαφάρι ήταν αρκετά χαμηλά, η ανηφόρα απότομη και για να φθάσουν να δοχεία με το νερό δεν ήταν εύκολη υπόθεση. Όλα περνούσαν σαν κινηματογραφική ταινία από το νου μας. Δεν θέλαμε όμως ούτε και για λίγο να αφήσουμε να κυριαρχήσει η στενοχώρια με την ανάμνηση των περασμένων» Απεναντίας θέλαμε το αντάμωμα τούτο να μας γεμίσει με χαρά και περηφάνια για όσα πετύχαμε, με την αγωνιστική μας προσπάθεια. Η Ημέρα ήταν όχι για να θυμηθούμε τα παλαιά αλλά να χαρούμε για τον απολογισμό των όσων πετύχαμε. Καθισμένοι στο πλούσιο τραπέζι, αρχίσαμε τα τραγούδια και αντιλάλησαν τα ηπειρώτικα τραγούδια και μας χειροκροτούσαν οι λουόμενοι και συμμετείχαν στα γνωστά τραγούδια.

Κατά το έθιμο οι συνδαιπημένες οφείλουν να πουν ένα τραγούδι Εγώ επέλεξα το παρακάτω του τραπεζιού και με συνόδευσαν όλοι.

*Σε τούτ' την τάβλα πούμαστε
Σε τούτο το τραπέζι
Τον Άγγελο φιλεύουμε
Και τον Χριστό κερνάμε.*

*Και την Παρθένα Παναγιά
Κι' Αυτήν την προσκυνάμε
Φάτε και πιέτε βρε παιδιά
Χαρείτε να χαρούμε
Τούτον τον χρόνο τον καλό
Τον άλλο ποιος τον ξέρει
Για ζούμε για πεθαίνουμε
Για σ' άλλο τόπο πάμε.*

Το απόγευμα πριν ακόμα ο ήλιος δύσει, χαιρετήσαμε την κοινωνία τούτη των λουομένων και ευχαριστημένοι πήραμε το δρόμο της επιστροφής. Ένα αντάμωμα Ύστερα από τόσα χρόνια στα Λουτρά του χωριού μας. Όμως το μεγάλο ταξίδι της ζωής το πορευτήκαμε σε τρικυμιώδεις θάλασσες και πολύ σπάνια σε ήρεμες και γαληνιώσες. Και ήδη φθάσαμε στην ήρεμη ακτή νικητές σε έναν αγώνα, που όλοι οι άνθρωποι αγωνίζονται. Κοινή η μοίρα για όσους έρχονται στη ζωή και κοινό στο τέλος το έπαθλο. Όσοι πιστεύουν, ότι και ο αγώνας και το έπαθλο είναι μάταιοι στόχοι, θα με βρουν αντίθετο. Δεν είναι τα πάντα ματαιότητας, όπως σε μια στιγμή καθολικής απαισιοδοξίας αναφωνεί ο ψαλμωδός. Το θείο δώρο της ζωής, με το οποίο μας τίμησε ο Θεός είναι το μόνο μέσο για να γίνουμε και εμείς Δημιουργοί. Αν το πέτυχαν ή όχι οι τρεις συνομήλικοι, που αναφέρονται στη διήγησή μου θα το αφήσω στην αξιολόγηση του αναγνώστη. Θα τονίσω όμως ότι το αντάμωμα στα λουτρά του χωριού το ζήσαμε και το υπολογίσαμε σαν μια ηθική αμοιβή, σαν ένα ξεχωριστό δικαίωμά μας, ύστερα από αμέτρητες υποχρεώσεις στη ζωή μας.

ΠΕΡΙΟΔΙΚΑ ΕΠΑΡΧΙΑΣ ΚΟΝΙΤΣΑΣ

Διάβασα προ ημερών το περιοδικό «ΕΚ ΧΙΟΝΑΔΩΝ». Γράφεται με πολύ μεράκι και είναι πολύ αξιόλογο και «εξειδικευμένο. Ελπίζω να το έχουν στην διάθεση των μαθητών τους οι Σχολές Καλών Τεχνών, εν γένει τα Τεχνολογικά μας Ιδρύματα και να το έχει και η ιδρυθσόμενη στο Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων Αρχιτεκτονική Σχολή. Με την λειτουργία της μια άλλη προοπτική ανοίγεται για την επαρχία μας και τα Μαστοροχώρια μας (Καλλιτεχνοχώρια μας κατά το παρελθόν), καιρός επίσης για ίδρυση και λειτουργία καλλιτεχνικών-τεχνικών σχολών στο Κέντρο Παιδικής Μέριμνας Κόνιτσας υπό την “εποπτεία” της Αρχιτεκτονικής Σχολής Ιωαννίνων.

Μου είπαν ότι αξιόλογο είναι και το περιοδικό «ΚΕΡΑΣΟΒΟ». Δεν ξέρω εάν υπάρχουν και άλλα τοπικά περιοδικά. Στο τελευταίο τεύχος του «Εκ Χιονιάδων» υπάρχει ένα αξιόλογο κείμενο του μακαρίτη Γιάννη Λυμπερόπουλου για τις περιοδικές εκδόσεις στην επαρχία Κόνιτσας κατά το παρελθόν. Μέγα θέμα για εμάς τους σημερινούς η συγκέντρωση και αξιοποίηση αυτού του θησαυρού.

Έχω την άποψη ότι θα ήταν πολύ θετικό για το περιοδικό «ΚΟΝΙΤΣΑ» και αντίστοιχα για το κάθε τοπικό περιοδικό να έχει σελίδα ενημέρωσης (όπως έχει και για τα καινούρια βιβλία) των αναγνωστών του για τα άλλα τοπικά μας

περιοδικά στο «συλ» «Κυκλοφόρησε το τεύχος .... μηνών ... του περιοδικού ... με περιεχόμενο....». Όλα τα τοπικά περιοδικά είναι «αδελφά» και αποβλέπουν στον ίδιο σκοπό, στην εξυπηρέτηση των αναγκών της επαρχίας μας και στην δημιουργία μιας «κονιτσιώτικης πνευματικότητας».

* «πετάγομαι» σε άλλο θέμα. Κάποτε στις παλιές ιατρικές σχολές υπήρχαν έδρες για την λουτροθεραπεία. Μετά και μάλλον υπό την πίεση των κολοσσών φαρμακευτικών εταιριών -που «φέρνουν» αρρώστιες για να κάνουν «τζίρο»- καταργήθηκαν. Να σκεφθούμε τη σημασία θα είχε για τα λουτρά μας, Καβασίλων και Αμαράντου, μοναδικών στο Νομό μας, η ίδρυση «κλινικής» έδρας στην Ιατρική Σχολή Ιωαννίνων για την λουτροθεραπεία και η επιστημονική ενασχόλησή της με τις λουτροπηγές μας. Τελειώνω με ένα ανέκδοτο για τα φάρμακα: Ασθενής πήγε στον γιατρό και τον πλήρωσε για την επίσκεψη και είπε: πρέπει να ζήσει και ο γιατρός. Πήγε μετά και αγόρασε στον φαρμακοποιό τα φάρμακα που του έγραψε ο γιατρός και είπε: πρέπει να ζήσει και ο φαρμακοποιός. Μετά πήγε στο σπίτι του και πέταξε τα φάρμακα στα σκουπίδια και είπε: πρέπει να ζήσω και εγώ.

ΒΑΣΗΣ ΤΣΙΑΛΙΑΜΑΝΗΣ

Η Καθαριότητα του Τόπου ως Παράγοντας Ανάπτυξης

ΤΗΣ ΑΙΚΑΤΕΡΙΝΗΣ ΤΣΟΥΒΑΛΗ ΦΙΛΟΛΟΓΟΣ -
ΥΠΕΥΘΥΝΗ ΚΕΝΤΡΟΥ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΗΣ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ ΚΟΝΙΤΣΑΣ

Το περιφρονημένο ρητό «η καθαριότητα είναι μισή αρχοντιά» και το άμεσο προγονικό μας παρελθόν μάς δίδαξαν το λιτό βίο και την καθόλου ή την ελάχιστη παραγωγή απορριμμάτων. Ο σύγχρονος Έλληνας όμως έχει χάσει εντελώς την έννοια του μέτρου. Έλλειψη συμμετοχής στα κοινά. Βασική αξία το βόλεμα. Λίγη δουλειά – Πολλά λεφτά. Πολλή κατανάλωση. Πολλή παραγωγή απορριμμάτων και απόρριψή τους όπου να'ναι. Αρκεί να μην είναι στο σπίτι μας και την αυλή μας.

Όμως, δεν είναι όλοι οι Έλληνες ίδιοι. Είναι πολλοί εκείνοι που πληγώνονται απ' αυτή την κατάσταση. Μας πληγώνει το να έχουμε άπειρες αρνητικές πρωτιές και να είμαστε ο περίγελλος της υψηλίου.

Μας πληγώνει ως Κονιτσιώτες να μας αντιμετωπίζουν οι άλλοι απαξιωτικά. Όπως για παράδειγμα, η κ. Μάγια Τσόκλη, η οποία είπε σε εκπομπή της «αν δεν πάτε στην Κόνιτσα δε χάνετε και πολλά».

Θέλουμε να κάνουμε κάτι και μεις ως πολίτες. Είναι πολύ σημαντικό να βρούμε τρόπους να διαφυλάξουμε το φυσικό μας πλούτο, την ποιότητα του πολιτισμού μας και παράλληλα να σώσουμε οικονομικά τον τόπο μας. Αυτό

έχει μεγαλύτερη αξία σήμερα που ζούμε την οικονομική ύφεση και τα οικονομικά μέσα που διατίθενται από την κεντρική πολιτεία είναι πενιχρά.

Εμείς βέβαια δεν μπορούμε να λύσουμε το πρόβλημα της οικονομικής κρίσης. Μπορούμε όμως να βοηθήσουμε τον τόπο μας. Και υπάρχουν λύσεις. Το θέμα μιας νοικοκυρεμένης, καθαρής περιοχής, μιας διευθετημένης πόλης είναι πολύ σημαντικό.

Θέλουμε σωστή διαχείριση του τοπίου. Θέλουμε καθαρή πόλη, καθαρά χωριά, καθαρούς δρόμους. Θέλουμε να χαιρόμαστε το χώρο που ζούμε. Ένας πολιτισμένος χώρος είναι επένδυση στην ψυχική μας υγεία, στη σωματική μας υγεία, αλλά είναι και οικονομική επένδυση.

Η Κόνιτσα και τα χωριά είναι ένας τόπος παραγωγικός, με γεωργικά, κτηνοτροφικά, δασικά προϊόντα αλλά και τόπος με προοπτική στον τομέα της τουριστικής ανάπτυξης.

Το σύνθημα «Πόλεις και χωριά χωρίς σκουπίδια» έχει ως στόχο την ποιότητα ζωής των ίδιων των πολιτών (την ψυχική, τη σωματική τους υγεία, την οικονομική ευρωστία), αλλά και την ποιότητα της παραμονής και των επισκεπτών, τους οποίους επιζητούμε, γιατί τονώνουν την αγορά, λειτουργούν

οι τουριστικές επιχειρήσεις, τονώνεται η παραγωγή.

Ένα παραδείγματα θα μας δώσει καλύτερα να καταλάβουμε τι εννοούμε: Η Πρέβεζα τα τελευταία χρόνια έχει μετατραπεί από πόλη πέραςμα, σε πόλη που απολαμβάνει κανείς να ζει ή να κάνει τις διακοπές του. Η αλλαγή της άρχισε με το φωτισμένο Δήμαρχο κ. Νίκο Γιαννούλη, Δρ Φυσικό- Περιβαλλοντολόγο, και συνεχίστηκε και από τους επόμενους. Καθαρίστηκε η πόλη, ανέδειξαν το ιστορικό της Κέντρο, τα σοκάκια, την παλιά αγορά, την Πλατεία Ελευθερίας, το Σεϊτάν Παζάρ, το σπίτι του Καρυωτάκη κ.α. Πεζοδρομήθηκε ο παραλιακός. Φυτεύτηκαν λουλούδια και δέντρα τόσα, που τώρα δικαίως φέρνει τον τίτλο της «πράσινης πόλης». Ανέδειξαν τα μνημεία της Νικόπολης, τους ναούς με αποκορύφωμα τον Άγιο Χαράλαμπο. Ανέδειξαν τις ακτές. Έδωσαν ώθηση στον πολιτισμό με μουσικές, θεατρικές και άλλες εκδηλώσεις πολιτισμού. Έφτιαξαν τη Θεοφάνειο Αίθουσα Τέχνης, το Δημοτικό καφενείο, το Δημοτικό θέατρο, το Ναυτικό Μουσείο. Βελτίωσαν τα ιαματικά λουτρά.

Βέβαια πολλά πρέπει ακόμη να γίνουν. Το σίγουρο είναι πως η Πρέβεζα, μολονότι «έχασε» με τη ζεύξη του Ακτίου το πλήθος των περαστικών, έγινε τόπος διακοπών από επιλογή. Έγινε καλύτερη και το όφελος είναι πολύ μεγαλύτερο.

Κάτι ανάλογο επιθυμούμε και μεις. Και θα το επιτύχουμε με την προσωπική

προσπάθεια του καθενός μας να διατηρεί τον τόπο του καθαρό και περιποιημένο. Είναι μεγαλύτερα τα οφέλη μας, όταν δεν απορρίπτουμε σκουπίδια και μπάζα, όπου μας βολεύει. Όταν φροντίζει ο καθένας μας τη γειτονιά του τουλάχιστον. Είναι αλήθεια πως η Κόνιτσα έχει γειτονιές που χαίρεσαι να τις βλέπεις. Σπίτια με λουλούδια, με κήπους, με κληματαριές.

Επίσης η Κόνιτσα έχει το προνόμιο να διαθέτει Πάρκο Ανακύκλωσης, το οποίο δημιουργήθηκε από τη συνεργασία του Κέντρου Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης με το Δήμο Κόνιτσας. Λειτουργεί από το Μάρτη του 2010 στην πλατεία Φριζή. Συγκεντρώνονται σε ειδικούς χώρους χαρτί, ηλεκτρικές και ηλεκτρονικές συσκευές, μπαταρίες, γυαλί, αλουμινόχαρτο, λάμπες. Πολύς κόσμος συμμετέχει. Προτάσεις για την καλύτερη λειτουργία του υπάρχουν πάντα. Τα προς ανακύκλωση υλικά αποστέλλονται με έξοδα του Δήμου Κόνιτσας, στα Γιάννενα, στο Κέντρο Διαλογής Απορριμμάτων.

Όμως παρόλα αυτά μας πληγώνουν τα σκουπίδια στους κεντρικούς δρόμους, στους δημόσιους χώρους, γύρω από τα σχολεία, στα ρέματα και δυστυχώς στο κέντρο της πόλης. Στα χωριά η εικόνα είναι καλύτερη, με εξαίρεση την ύπαρξη κάποιων παράνομων χωματερών.

Είναι γνωστή η εικόνα που παρουσιάζεται με τους ξέχειλους κάδους, τα παράνομα παρκαρισμένα αυτοκίνητα,

τις απαράδεκτες καταλήψεις πεζοδρομίων και δημοτικών χώρων. Υπάρχουν πολλοί κάδοι. Και άλλους τόσους να διέθεται ο Δήμος, πάλι ξέχειλοι θα ήταν.

Λύνεται το πρόβλημα των απορριμμάτων μόνο με πολλούς κάδους, πολλά απορριμματοφόρα και πολλές αποκομιδές; Μήπως οι πολλοί κάδοι σηματοδοτούν πολίτες με νοοτροπία ανοικονόμητη; Μήπως εκείνο που χρειάζεται είναι η αλλαγή της καθημερινής πρακτικής όλων μας, ώστε να κρατάμε καθαρό τον τόπο μας παράγοντας και απορρίπτοντας όσο τη δυνατόν λιγότερα σκουπίδια;

Χωρίς την αλλαγή της νοοτροπίας μας και τη συμμετοχή των πολιτών δε γίνεται τίποτε σε κανένα τομέα. Θέλουμε να βαδίζουμε με σύγχρονο βηματισμό ή να έχουμε την εικόνα τριτοκοσμικής χώρας;

Εκσυγχρονισμός δεν είναι μόνο οι νέες τεχνολογίες, είναι και οι νέες νοοτροπίες.

Το θέμα της ποιότητας ζωής και της ποιότητας της καθημερινότητας της περιοχής είναι έργο του Δήμου προ πάντων αλλά με τη συμμετοχή και τη θέληση των πολιτών.

Τακτοποιημένοι χώροι, συντήρηση και ανάδειξη των μνημείων, καθαριότητα, συνθήκες υγιεινής, καθαρές δημοτικές τουαλέτες, καθαροί δρόμοι, καθαροί δημόσιοι χώροι, ποιότητα παροχής υπηρεσιών, εκδηλώσεις πολιτισμού και διατήρηση του ιδιαίτερου ύφους που έχει ο τόπος μας ως φύση, ως παράδοση, ως μουσική θα δώσει μεγάλη ώθηση στον τόπο μας.

Μην ξεχνάμε πως ο τόπος μας, όπως είπαμε, είναι παραγωγικός και ευλογημένος. Με πολλά βουνά, πολλά δάση, πλούσια κλωρίδα και πανίδα, ποτάμια, χαράδρες, φαράγγια ορεινές λίμνες, πολλά νερά, κάμπο, ιαματικές πηγές, τον Εθνικό Δρυμό Βίκου- Αώου. Κοντά σ' αυτά τα φυσικά μας πλεονεκτήματα συνυπάρχουν οι πέτρινοι οικισμοί μας, τα σπίτια, οι εκκλησίες, τα μοναστήρια, οι βρύσες, η πλούσια πολιτισμική κληρονομιά. Η Κόνιτσα είναι ένα σταυροδρόμι πολιτισμού και ιστορίας.

Επιπλέον η Κόνιτσα είναι ένας τόπος ζωντανός με κοινωνικό ιστό, ανθρώπινο δυναμικό, νεολαία που προσπαθεί να κρατηθεί στον τόπο της. Αξίζει να προσπαθήσουμε.

ΔΕΡΔΕΚΗΣ ΣΠΥΡΙΔΩΝ

Μουσική Κάλυψη Κοινωνικών
Γεγονότων - Εκδηλώσεων

κ: 6973416318

τ: 26510 61972

Ελένη Μπαγκλή MD, PhD

Χειρουργός οφθαλμίατρος

Διδάκτωρ Ιατρικής Σχολής Πανεπ. Ιωαννίνων

τ. Ερευνήτρια στην Ηλικιακή Εκφύλιση της Ωχρας (San Francisco, USA)

Μετεκπαιδευθείσα στις παθήσεις του βυθού

(Moorfields Eye Hospital, London, UK)

Ιατρείο 28ης Οκτωβρίου 45, 3ος όροφος, Ιωάννινα

τηλ. 2651020064 κιν. 6974491334

e-mail: elenibgl@hotmail.com

Η 65^η ΕΠΕΤΕΙΟΣ ΛΗΞΕΩΣ ΤΟΥ Β' ΠΑΓΚΟΣΜΙΟΥ ΠΟΛΕΜΟΥ ΚΑΙ Η ΔΡΑΣΗ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΙΚΩΝ ΕΝΟΠΛΩΝ ΔΥΝΑΜΕΩΝ ΜΕΣΗΣ ΑΝΑΤΟΛΗΣ 1941-1945

Υπο του υποστρατήγου εα ΙΩΑΝΝΗ ΔΑΦΝΗ

Η λήξη του δευτέρου Παγκοσμίου πολέμου εορτάστηκε με εκδηλώσεις σε όλη την Ελλάδα (έδρες Νομών) και στην πρωτεύουσα φυσικά, την 9 Μαΐου 2010, με την παρουσία εκπροσώπων της πολιτειακής, πολιτικής, και στρατιωτικής ηγεσίας.

Προς τιμήν των Ελληνικών Ενόπλων Δυνάμεων που δημιουργήθηκαν στη Μέση Ανατολή και έδρασαν στα Θέατρα Επιχειρήσεων Β. Αφρικής- Μεσογείου και στο Θέατρο Πολέμου Ευρώπης 1941-1945 παραθέτουμε λίαν επιγραμματικά για το θέμα της επικεφαλίδας το εξής αφιέρωμα:

Οι Ελληνικές ένοπλες δυνάμεις, που μόλις είχαν αναγεννηθεί στη Μέση Ανατολή, στρατός I Ελληνική Ταξιαρχία - Ιερός Λόχος, το σύνολο του ελληνικού στόλου, αεροπορία 335 και 336 Μοίρες Διώξεως και 13η Μοίρα ελαφρού βομβαρδισμού, συμμετέχουν αποφασιστικά και αποτελεσματικά στις επιχειρήσεις της Β. Αφρικής τόσο στη φάση διασπάσεως της τοποθεσίας Ελ Αλαμείν όσον και στην φάση της καταδιώξεως μέχρι της τελικής νίκης σ' αυτό το Θέατρο των Επιχειρήσεων.

Μετά την εκκαθάριση της Β. Αφρικής οι συμμαχικές δυνάμεις, περιλαμβανο-

μένων και Μονάδων του ελληνικού στόλου (αντιτορπιλλικά Βασίλισσα Όλγα, Πίνδος, Κανάρης, Μιαούλης Αδρίας, Σαχτούρης) και των τριών Μοιρών της ελληνικής αεροπορίας, περνούν στην Ευρώπη με αποβάσεις στην Σικελία 10-07-1943 και στη συνέχεια στην Καλαβρία, με αποτέλεσμα την συνθηκολόγηση της Ιταλίας 8-9-1943 και το πέρασμα αυτής στο συμμαχικό στρατόπεδο, ενώ οι συμμαχικές στρατιές 5η αμερικανική, 8η Βρετανική αντιμετωπίζονται από την Γερμανική Ομάδα Στρατιών του στρατάρχου Κέσερλινγκ. Η III Ελληνική Ορεινή Ταξιαρχία προελαύνει κατά μήκος της ανατολικής ακτής της Ιταλίας και την 22 Σεπτεμβρίου 1944 καταλαμβάνει την πόλη του Ρίμινι.

Το νέο μέτωπο στην Δυτική Ευρώπη για το οποίο ο Στάλιν εκλιπαρούσε τους Δυτικούς από Σεπτέμβριο 1941, άνοιξε τελικά στις 6 Ιουνίου 1944 (D. Day Landing). Ήταν η αγγλοαμερικανική απόβαση στην Νορμανδία με την κωδική ονομασία «over lord» υπό τον επιχειρησιακό έλεγχο του αμερικανού στρατηγού Αϊζενχάουερ.

Η απόβαση έγινε συγχρόνως σε 5 ακτές αποβάσεως που είχαν λάβει κωδικές ονομασίες: UTAH, OMAHA,

GOLD, JUNO, SWORD.

Την νύκτα της 5ης προς 6ης Ιουνίου, 4266 αποβατικά σκάφη μεταφέροντας τις πρώτες μεραρχίες εφόδου με συνοδεία 722 πολεμικών πλοίων (δυο ελληνικά ΚΡΙΕΖΗΣ - ΤΟΜΠΑΖΗΣ) υπό την διοίκηση του ναυάρχου Ράμσεϊ απέπλεαν από τις αγγλικές ακτές κατευθυνόμενες προς τις ακτές της Νορμανδίας, ενώ το πρωί της 6ης Ιουνίου τρεις αερομεταφερόμενες μεραρχίες είχαν ριφθεί στα μετόπισθεν των Γερμανών, περιοχή Καέν- Καραντάν.

Την 25η Ιουλίου εξαπολύεται σφοδρή και συντονισμένη επίθεση της στρατιάς του Αμερικανού Στρατηγού Μπράντλεϊ για την διάσπαση του γερμανικού μετώπου που επιτυγχάνεται την 31η με την δημιουργία ρήγματος 30 χιλιομέτρων μέσω του οποίου εξορμά η III Αμερικανική στρατιά του θρυλικού στρατηγού Πάπτον, ο οποίος, δια μιας κεραυνοβόλου προελάσεως τύπου «blitz krieg», αναλαμβάνει την εκμετάλλευση της επιτυχίας και καταδίωξη των Γερμανών οι οποίοι, κατόπιν διαταγής του στρατηγού Κλούγκε (που είχε αντικαταστήσει τον Ρουντστεν) αναγκάζονται σε γενική υποχώρηση. Δια της συνενώσεως των καναδικών δυνάμεων με τη στρατιά του Πάπτον 20-8-1944 επιτυγχάνεται η κύκλωση της 7ης γερμανικής στρατιάς η οποία εκμηδενίζεται και η II τεθωρακισμένη γαλλική Μεραρχία του στρατηγού Λεκλέρ (γνωστού από την συνεργασία του με τον ελληνικό Ιερό Λόχο στην Β. Αφρική) απελευθερώνει

στις 25-08-1944 το Παρίσι.

Εν τω μεταξύ είχε προηγηθεί στη Νότιο Γαλλία (Προβηγκία) 15 Αυγούστου απόβαση αμερικανογαλλικών δυνάμεων οι οποίες, αφού διέσχισαν την λεκάνη του Ροδανού Π. συνενώθηκαν την 12η Σεπτεμβρίου μετά των δυνάμεων της Νορμανδίας.

Εδώ συμμετείχαν τα ελληνικά αντιτορπιλικά Θεμιστοκλής, Πίνδος, Ναυαρίνο και Κρήτη καθώς και ελληνικά αρματαγωγά που μόλις είχαν παραληφθεί.

Η απελευθέρωση των Παρισίων δεν σήμαινε κατ' ανάγκη την άμεση κατάρρευση της Χιτλερικής Γερμανίας. Θα ακολουθήσουν αποφασιστικής σημασίας συνδυασμένες επιχειρήσεις που θα τις χαρακτηρίζει η συντριπτική υπεροχή των συμμάχων στον αέρα (κυριαρχία αέρος) και υπεροχή στα επίγεια ταχυκίνητα μέσα (τεθωρακισμένα) σ' ένα αγώνα ταχύτητας που θα κρατήσει ακόμη εννέα μήνες.

Μια απεγνωσμένη προσπάθεια εκ μέρους των Γερμανών έγινε την 16η Δεκεμβρίου 1944 με την αντεπίθεση στις Αρδέννες (Βέλγιο) προ του Μεύση ποταμού, η οποία τελικά απεκρούσθη περί το τέλος του μηνός με την ισχυρότατη επέμβαση της συμμαχικής αεροπορίας και τεθωρακισμένων μέσων.

Οι συμμαχικές στρατιές διανοίγουν το μέτωπο προ του Ρουρ ποταμού και οι προωθημένες δυνάμεις πάλι του στρατηγού Πάπτον προελαύνουν στην Τσεχοσλοβακία (90 χιλιόμετρα από την

Πράγα) όπου συνενώνονται την 25η Απριλίου 1945 με τα σοβιετικά στρατεύματα επί του Έλβα Π. και την 3η Μαΐου επιτυγχάνεται συνένωση επίσης σοβιετικών μετά συμμαχικών δυνάμεων του στρατάρχου Μοντγόμερυ.

Οι Δυτικοί σύμμαχοι απελευθερώνουν Βέλγιο και Κάτω Χώρες και οι Σοβιετικοί του Στρατάρχου Ζούκωφ καταλαμβάνουν το Βερολίνο 2 Μαΐου 1945.

2,5 εκατομμύρια Γερμανοί στρατιώτες παραδίδονται στους Βρετανούς και μεγάλος αριθμός στους Ρώσους.

Η διάλυση της Βερμαχτ προχωρεί δια τμηματικών συνθηκολογήσεων (Καζέρτα 29 Απριλίου 1945) για τις γερμανικές δυνάμεις Ιταλίας και Αυστρίας

Λύνεμπουργκ 4 Μαΐου 1945 για τις δυνάμεις Βεσφαλίας, Δανίας και Ολλανδίας.

Η υπογραφή συνθηκολογήσεως της Γερμανίας την 7η Μαΐου 1945 στο Ρεϊμς από τον στρατηγό Γιοντλ επικυρωθείσα στο Βερολίνο από τον στρατάρχη Κάιτελ ήταν το επιστέγασμα τμηματικών συνθηκολογήσεων που προηγήθηκαν.

Οι ελληνικές Ένοπλες Δυνάμεις Μέσης Ανατολής τίμησαν και δόξασαν την Ελλάδα δια της συμμετοχής του πολεμικού μας Ναυτικού στη Νορμανδία και στη Νότια Γαλλία, όπου η πατρίδα μας πρόσθεσε νέες σελίδες στην Μακραίωνη Ιστορία της.

ΙΩΑΝΝΗΣ ΔΑΦΝΗΣ

ΠΕΤΡΟΣ ΑΘ. ΠΑΝΤΟΣ ΧΕΙΡΟΥΡΓΟΣ ΟΔΟΝΤΙΑΤΡΟΣ

- ΛΙΣΘΗΤΙΚΗ ΟΔΟΝΤΙΑΤΡΙΚΗ
- ΠΕΡΙΟΔΟΝΤΟΛΟΓΙΑ
- ΕΜΦΥΤΕΥΜΑΤΑ
- ΜΕ ΕΦΑΡΜΟΓΗ LASER

ΛΕΣΚΛΗΠΟΥ 77 Τ.Κ. 10680

Τηλ.: 210 36 30 657

Γεώργιος Ι. Ντάφλης Πολιτικός Μηχανικός

- ΜΕΛΕΤΕΣ
- ΚΑΤΑΣΚΕΥΕΣ
- ΤΟΠΟΓΡΑΦΙΚΑ
- ΑΝΤΙΠΑΡΟΧΕΣ
- ΕΠΕΝΔΥΣΤΙΚΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ

Β. Ηπείρου 58
Τ.Κ. 44 100 Κόνιτσα
site: homepages.pathfinder.gr/dafliis

Τηλ.: 26550 31641
Κινητό: 697418623
e-mail: gnta

ΓΙΑΝΝΗ ΛΥΜΠΕΡΟΠΟΥΛΟΥ

1. ΚΟΝΙΤΣΑ, (Ιστορία και Πολιτισμός)

Τρίτη έκδοση.

2. ΠΑΖΑΡΙΟΥ ΑΝΑΤΟΜΗ (Πολιτισμική Μαρτυρία)

Εκδόσεις ΡΟΕΣ, «Οι Ηπειρώτες» β' έκδοση.

3. «Κι οι αργαλειοί δε δούλεψαν» εκδ. Ζαχαράκη

Αθήνα. Τηλ. 210 8834329

ΚΟΝΙΤΣΑ. Βιβλιοπωλείο Ν. ΠΛΟΥΜΗΣ

ΤΗΛ. 26550 24574

ΚΡΕΑΤΟΠΑΡΑΓΩΓΙΚΗ ΜΟΝΑΔΑ
ΜΟΣΧΑΡΙΩΝ - ΑΡΝΙΩΝ - ΧΟΙΡΩΝ

ΝΤΕΜΟΣ ΘΩΜΑΣ

Καστανέα Κόνιτσας

Τηλ. 26550 31641- Κιν. 697418623

Διαβάζοντας τα βιβλία και των άλλων

ΜΑΣΤΟΡΟΙ ΧΤΙΣΤΕΣ ΑΠΟ ΤΑ ΜΑΣΤΟΡΟΧΩΡΙΑ ΤΗΣ ΚΟΝΙΤΣΑΣ

ΑΡΓΥΡΗ Π.Π. ΠΕΤΡΟΝΩΤΗ
ΒΑΣΙΛΗ Γ. ΠΑΠΑΓΕΩΡΓΙΟΥ

(Τόμος Α. Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση Ιωαννίνων -
Ήπειρος Α.Ε., Ιωάννινα 2008, σελ. 702)

Κάθε νέα έκδοση θα πρέπει να ανταποκρίνεται σε ότι υπονοεί η λέξη «νέα». Να προσθέτει, δηλαδή, στο χώρο της γνώσης κάτι καινούργιο. Ο εξαιρετικού ενδιαφέροντος τόμος Χτίστες Μαστόροι από τα Μαστοροχώρια της Κόνιτσας έχει να παρουσιάσει πράγματι ένα πρωτογενές υλικό και δε σχετίζεται με εκδόσεις που αποτελούν ένα καλά καμουφλαρισμένο αναμύσημα παλαιότερων δημοσιευμάτων.

(Ας μου επιτραπεί να εκφράσω εδώ την άποψη ότι οι διάφοροι φορείς, όταν αποφασίζουν να διαθέσουν μεγάλα ποσά σε εκδόσεις, ας επιλέγουν αρχικά μια επιστημονική επιτροπή που να αξιολογεί την προσφορά και τη συμβολή του εντύπου, που πρόκειται να τυπωθεί, στο χώρο της γνώσης. Χρειαζόμαστε, νομίζω περισσότερο, βιβλία που δε θα λειτουργήσουν ως δώρα - σουβενίρ σε φιλοξενούμενους, αλλά ως πνευματικά αγαθά και δώρα ανταπόδοσης στον πολιτισμό και την ιστορία του τόπου).

Η περιοχή της Κόνιτσας και ειδικά τα Μαστοροχώρια γνώρισαν και βίωσαν

τον πολιτισμό της πέτρας σε όλες του τις διαστάσεις. Ο πολυσέλιδος τόμος, αφιερωμένος ακριβώς σ' αυτόν τον πολιτισμό, θεωρώ ότι είναι ένας πνευματικός άθλος των δύο γνωστών επιστημόνων στην περιοχή της Κόνιτσας και όχι μόνο. Η καταγραφή, η ταξινόμηση, η κατηγοριοποίηση και, προπαντός, η μελέτη του υλικού δικαιολογεί τα 40 χρόνια της έρευνάς τους. Το μεγαλύτερο μέρος της σχετίζεται με τους Πυρσογιαννίτες μαστόρους χωρίς, ωστόσο, να παραλείπονται σχετικές αναφορές και για τα υπόλοιπα γειτονικά χωριά.

Κρίνω σημαντική και τη συμβολή των κατοίκων, περισσότερο, της Πυρσόγιαννης, στην προσπάθεια αυτή, καθώς παρείχαν αξιόλογο αρχειακό, φωτογραφικό και πληροφοριακό υλικό. Οι πολύτιμες αυτές πηγές είναι διάφορα συμφωνητικά πληρωμής μαστόρων, αποδείξεις είσπραξης για διάφορες κατασκευές, όπως σπίτια, εκκλησίες, κωδωνοστάσια, μύλους, γεφύρια. Επίσης εξοδολόγια από διάφορες κουμπανίες, επιστολές, ενθυμήσεις εκκλησιαστικών βιβλίων, επιγραφικές μαρτυρίες, αλλά και φωτογραφίες με λεπτομερή πληροφόρηση σ' ό,τι αφορά στα ονόματα και τις ειδικότητες των μαστόρων που δούλεψαν ανά την Ελλάδα αλλά και πέρα απ' αυτήν, όπως στην Περσία, στις Η.Π.Α, στο Κάνσας της Αμερικής, στο

Χαρτούμ του Σουδάν κ. α. Αξιοσημείωτες και οι προφορικές μαρτυρίες μέσα από αφηγήσεις και συνεντεύξεις, που αναφέρονται στις συνθήκες δουλειάς των οικοδόμων, σε πρόσωπα, σε κατασκευαστικά έργα, σε τόπους.

Όλα αυτά, σε συνδυασμό με τις ερευνητικές δυνατότητες των δύο συγγραφέων καθώς και την υπομονή και επιμονή στη λεπτομέρεια, έδωσαν ένα πόνημα αντάξιο της προσφοράς των μαστόρων- χτιστάδων. Ένας ύμνος, τελικά, στην τέχνη και την τεχνική τους όλες, κυριολεκτικά, οι σελίδες του, καθώς δεν υπάρχει ούτε μία χωρίς αναφορά σε όνομα μάστορα. Σ' αυτόν «που ήξερε με τη σφήνα ν' ανοίγει την πέτρα, όπως ανοίγει το βιβλίο» (σελ. 420, μαστρο- Σπύρος Βαλτάς).

Οι συγγραφείς στηρίχτηκαν, επίσης, και στην υπάρχουσα βιβλιογραφία αλλά και στη δική τους αυτοψία και επιτόπια έρευνα. Διασταύρωσαν τις προφορικές πληροφορίες και επισήμαναν τα λάθη τους ή διευκρίνησαν τις ασάφειές τους. Στο θέμα αυτό νομίζω ότι πρέπει να τονίσουμε την ιδιαίτερη προσοχή των συγγραφέων, προκειμένου να δοθεί η αλήθεια και τεκμηρίωση των γραφομένων.

Ο Αργύρης Πετρονώτης και ο Βασίλης Παπαγεωργίου ανέδειξαν την προσφορά των μαστόρων, αφού πρώτα

είχαν την πρόνοια να συνειδητοποιήσουν την αξία της τέχνης τους, κάτι που ούτε οι ίδιοι και οι συγγενείς τους είχαν κατανοήσει. Η δράση των λαϊκών οικοδόμων «έχτισε» τον πολιτισμό των Μαστοροχωρίων. Άνθρωποι του πνεύματος, όπως οι προαναφερθέντες, αναγνώρισαν την υποτιμημένη- δυστυχώς- στη συνείδηση των πολλών, χειρωνακτική εργασία.

Είναι εξαιρετική τιμή και μεγάλη χαρά για μένα η θετική αξιολόγηση της διδακτορικής μου διατριβής, όπως αυτή διατυπώνεται στην Εισαγωγή του τόμου (σελ. LX). Τους ευχαριστώ και ειδικά το Δάσκαλό μου τον τ. αναπλ. Καθηγητή της Αρχιτεκτονικής Σχολής του Α.Π.Θ. κ. Αργύρη Π.Π. Πετρονώτη, γιατί το δικό του έργο (όπως Τα λιθανάγλυφα θυρώματα των εκκλησιών της Δυτ. Θεσσαλίας....) ήταν για μένα το πρώτο ερέθισμα και η αφορμή της δικής μου ερευνητικής πορείας. Δεν το ξεχνώ. Ιδιαίτερα τους ευχαριστώ για το πλήθος των πληροφοριών που αποδελτίωσα με ονόματα αρχιμαστόρων - συνήθως ταυτίζονταν με τους πελεκάνους της κουμπανίας- και τα οποία συμπλήρωσαν πολλά κενά των γνώσεών μου, αλλά έγιναν και αφορμή για μια νέα αφετηρία....

ΜΑΡΙΑ ΤΣΟΥΠΗ

ΠΑΡΑΚΑΛΟΥΜΕ

τους συνεργάτες μας να αποφεύγουν τα πολυσέλιδα άρθρα για να μπορούμε να δημοσιεύουμε περισσότερες εργασίες.

ΣΥΝ. ΕΠ.

**Ο ΓΡΑΜΜΟΣ ΚΑΙ ΤΑ
ΜΑΣΤΟΡΟΧΩΡΙΑ ΤΗΣ ΚΟΝΙΤΣΑΣ**

ΑΓΓΕΛΟΣ ΣΙΝΑΝΗΣ

(Τόμος Α. Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση Ιωαννίνων -
Ήπειρος Α.Ε., Ιωάννινα 2008, σελ. 702)

(...) Αργοπεθαίνει όποιος δεν ταξιδεύει

Όποιος δεν διαβάζει

Όποιος δεν ακούει μουσική

Όποιος δεν βρίσκει σαγήνη στον εαυτό του (...)

Δανείζομαι τους στίχους του Pablo Neruda σκιαγραφώντας τον Άγγελο Σινάνη, συγγραφέα ενός βιβλίου που στις πυκνογραμμένες σελίδες του ξεδιπλώνεται η εμπειρία του ταξιδευτή, του απαιτητικού αναγνώστη, του πολύπλευρα ευαίσθητου, του ποιητή. Κείμενα και φωτογραφικό υλικό αποκαλύπτουν το μόχθο της επιτόπιας έρευνας, της θέασης του τόπου, της ανάγνωσης του τοπίου. Βασική παράμετρος της μακροχρόνιας έρευνας ήταν αυτή η ανθρωπολογική προσέγγιση των γεγονότων και των καταστάσεων που του έδωσε το πλεονέκτημα να «δει» το Γράμμο ως σύνολο. Να ασχοληθεί με το φυσικό αλλά παράλληλα και το ιστορικό-κοινωνικό περιβάλλον. Να ταξιδέψει χρόνια πολλά, να περπατήσει, να γνωρίσει τους ντόπιους, να μιλήσει μαζί τους, να γίνει φίλος. Να φωτογραφίσει και να παραθέσει όχι «τις πιο ωραίες ή φανταχτερές φωτογραφίες», όπως γράφει, αλλά «όσες φώτιζαν ή τεκμηριώναν το ιστορικό περιεχόμενο των κειμένων».

Ο Άγγελος Σινάνης διάβασε λεπτομερειακά τις ιστορικές πηγές και τα σημαντικά γεγονότα του εμφυλίου, καθώς ο Γράμμος (και το Βίτσι) γνώρισαν την

αδελφοκτόνα σύρραξη. Συνάντησε ανθρώπους που την έζησαν και διασταύρωσε τις πληροφορίες. Παρέθεσε τη βιβλιογραφία των ειδικών, πάνω στο θέμα, ερευνητών. Όμως, για το συγγραφέα κυρίαρχη θέση έχει το ενδιαφέρον του για τα μνημεία. Μελέτησε πολυεπίπεδα πριν τα επισκεφτεί και κατέθεσε το καταστάλαγμα της γνώσης του. Το οπτικό υλικό συμπληρώνει το λόγο, αλλά και αναδεικνύει το έμπειρο μάτι του παρατηρητή που βλέπει και δεν κοιτάζει απλώς.

Η ταπεινότης του αναίρεσε ακόμα και τη δεοντολογία του εξώφυλλου και γι' αυτό δεν «ύψωσε» το όνομά του στο πάνω μέρος. Από τις πρώτες σελίδες του βιβλίου διαφαίνεται η προχωρημένη αντίληψή του, όπως στις σελ. 21-27, σχετικά με την ενότητα φύσης-κοινωνίας. Στα πέντε επόμενα κεφάλαια ο συγγραφέας ακολουθεί μια ερευνητική πορεία με αφετηρία τα Μαστοροχώρια της περιοχής Κόνιτσας. Στη συνέχεια ιχνηλατεί «το Γράμμο των ανθρώπων» και τα «Γραμμοχώρια» του άνω Αλιάκμονα στο Νομό Καστοριάς. Το οδοιπορικό συνεχίζεται σε μια συστάδα χωριών δίπλα στα ελληνοαλβανικά σύνορα, στο «Δήμο Ακριτών» και τελειώνει με μια πορεία σε οικισμούς του Δήμου Νεσορίου. Τεκμηριωμένες αναφορές, λεπτομερείς παρατηρήσεις και περιγραφές, προφορικές μαρτυρίες, ιστορικές πηγές είναι τα βασικά γνωρίσματα του κειμένου.

Ο Άγγελος Σινάνης είναι ο έμπειρος και οξυδερκής παρατηρητής του φυσικού και ανθρωπογενούς περιβάλλοντος.

Είναι ο ακάματος και ήρεμος ταξιδευτής – ερευνητής που επειδή δεν στοχεύει χρησιμοθηρικά για το άτομό του μπορεί και λειτουργεί σωστά. Παρατηρεί, ανιχνεύει, διαβάσει, διαλέγεται και ακολουθεί μεθοδολογικούς κανόνες συνειδητά και χωρίς σκοπιμότητες. Εφαρμόζει όχι στην θεωρία αλλά στην πράξη την αυτοψία, την επιτόπια έρευνα τη συγκριτική μελέτη. Βιώνει ως τρόπο ζωής αυτά που άλλοι διδάσκουν χωρίς να υλοποιούν.

Ο συγγραφέας μιλάει για τον υλικό και πνευματικό πολιτισμό του κάθε τόπου χωρίς να παραλείπει τους συσχετισμούς με τις γεωμορφολογικές αλλά και ιστορικές συνθήκες του. Επισημαίνω, ενδεικτικά, την αναφορά του στη Γράμμοστα (σελ. 90 κ. εξ.) την οποία ο συγγραφέας αναδεικνύει πολυεπίπεδα: ιστορικά γεγονότα, παραδόσεις, παραγωγικές διαδικασίες και σχέσεις, πνευματική και καλλιτεχνική δημιουργία, επαγγελματικές ομάδες, πληθυσμιακές μετα-

βολές, αλλά και αναφορά στις σημερινές προσπάθειες ανασυγκρότησης, συνθέτουν με πληρότητα τη συνολική εικόνα του βίου και πολιτισμού της περιοχής.

Το βιβλίο τόσο στον Πρόλογο όσο και στο οπισθόφυλλο έχει την υπογραφή του «μαστρ' Αργύρη Π. Π. Πετρονώτη», του γνωστού τ. αναπ. Καθηγητή της Αρχιτεκτονικής Σχολής του Α. Π. Θ. που, όπως σημειώνει, «το εξαιρετικό αυτό δημοσίευμα δεν κατατοπίζει μόνο, αλλά προ(σ)καλεί και διδάσκει».

Ας προβληματιστούμε, τέλος, για το ότι την αξία της μακρόχρονης αυτής ταξιδιωτικής και ερευνητικής πορείας του Άγγελου Σινάνη κατανόησε και εκτίμησε ένας Σπεισιώτης φιλόλογος ο κ. Γιώργος Σταματίου, ο οποίος προσπάθησε μέσα στα συγκεκριμένα οικονομικά του περιθώρια να συμπεριλάβει όλο το σωματικό μόχθο και τον πνευματικό πλούτο του συγγραφέα.

ΜΑΡΙΑ ΤΣΟΥΠΗ

Χαράλ. Ν. Ρεμπέλης

Κονιτσιώτικα

Δημοτ. τραγούδια τραπεζιού, χορού, νυφιάτικα και γάμου, λιανοτραγούδα, νανουρίσματα, λαζαρικά, μοιρολόγια, του χάρου και του Κάτω Κόσμου, παραμύθια, παραδόσεις, ευτράπελες διηγήσεις, παροιμίες και παροιμιώδεις φράσεις, αινίγματα, ιδιωματικές φράσεις, ευχές, κατάρες, γλωσσοδέτες, γλωσσικό ιδίωμα Μαστοροχωρίων, τοπωνύμια, Γλωσσάριο, κουδαρίτικα.

Σελ. 360, τιμή 20 ευρώ.

Θα το βρείτε: Βιβλιοπωλεία Κόνιτσας: 1) Ν. Πλουμής, 2) Ελ. Κυρίτση, Νικ. Ρεμπέλης τηλ. 26550 23071 και Δ/νση περιόδ. «ΚΟΝΙΤΣΑ».

Σουαρέδες

Πέτρος Θωμά Μπούνας

Πάλι εγώ με τα παλαιά. Έτσι οι της ηλικίας μου, μα και οι πρεσβύτεροι, θα ξαναζήσουν για λίγο τα περασμένα, μια και πολλοί από αυτούς ήταν πρωταγωνιστές. Παρ' όλες τις κακουχίες (πόλεμος, κατοχή, πείνα) που περάσαμε, μόλις όμως πήραμε λίγο τ' απάνω μας, δεν αφήναμε ευκαιρία να πάει χαμένη και κάθε τόσο διασκεδάσαμε σε διάφορα σπίτια, με τους "σουαρέδες".

Στα σπίτια που γίνονταν οι χοροεσπερίδες, είχαν μεγάλες σάλες, όπως του Μήτσιου και Διονύση Ευαγγέλου και του Κώστα Κούσιου.

Με περιορισμένο αριθμό ατόμων ήταν του Γιάννη και της Αλίκης Γουσγούνη, καθώς και του Γούλη Ζαχαράκη. Στο σπίτι του Ευαγγέλου, βιολί έπαιζε ο Μενέλαος Λαμπρίδης, μαντολίνα ο Αρίστιππος Πούλιος και ο Βασίλης Μπάκας. Τον τελευταίο τον θυμάμαι μ' ένα καλάθι περασμένο στο βραχίονα του χεριού, που μέσα είχε ένα μπουκάλι βερμούτ και δύο ποτηράκια και το πωλούσε στους Ιταλούς, οι οποίοι είχαν στρατοπεδεύσει στο σπίτι του Μπεκιάρη, μετέπειτα γυμνάσιο. Βέβαια εκεί οι χοροί, ήταν οι περισσότεροι ευρωπαϊκοί, μαζί με καλαματιανά και συρτά. Τα ταγκό (σήμερα τα λένε τάγκο), βάλς και κυρίως φόξ, έδιναν και έπαιρναν. Προτιμούσαν τα φόξ, γιατί με το σύνθημα "πρόμενάντ" πιάνονταν τα ζευγάρια αγκαζέ και σε ρυθμό γρήγορου βηματισμού, προχωρούσαν το ένα πίσω από το άλλο,

ώσπου ακουγόταν "αλλαγή τόσες ντάμες" (έλεγε έναν αριθμό) κι όταν έφθαναν στον κάθε χορευτή, φώναζε ο ίδιος "μπαλανσέ" και συνεχιζόταν ο χορός. Γινόταν μεγάλος χαβαλές και γνώριζε ο καθ' ένας τις χορευτικές ικανότητες των άλλων.

Αν τύχαινε σε κάποιον μία ντάμα που περδίκλωνε τα πόδια της, για να την ξεφορτωθεί, φώναζε "προμενάντ" (και όλα τ' άλλα που προανέφερα και απαλλάσσονταν αυτός για να την φορτωθεί κάποιος άλλος. Δυστυχώς το προνόμιο των συνθημάτων, το είχαν οι άντρες, αν και μερικοί απ' αυτούς σέρναν τα πόδια τους και μερικοί πετάγονταν σαν σφαγμένα κοτόπουλα. Και τα βάλς ήταν ενδιαφέροντα για τους χορευτές και για τους θεατές, όταν μάλιστα τα ζευγάρια φέρναν γύρω σαν σβούρα και τα σώματα λικνίζονταν πότε από τη μια και πότε από την άλλη μεριά. Αν τύχαινε δε και ο ποδόγυρος των κορπσιών που χόρευαν ανέβαινε λίγο πιο πάνω, τότε η ανημέρωτη φαντασία των εφήβων, μαζί με την κρυφή περιέργεια, ταξίδευε σε άγνωστα για το μυαλό μέρη, γνωστά όμως στο ένστικτο. Όσα ζευγάρια είχαν μέσα τους το χάρισμα να στριφογυρίζουν όμορφα και με περίσσια χάρη, χαιρόσουν να τα βλέπεις. Κι όταν τελείωναν οι χοροί το χειροκρότημα πήγαινε βρόντος απ' όλους.

Θα αναφέρω ονόματα που συμμετείχαν, αλλά όπως συνήθως μου συμβαίνει, ξεχνώ αρκετά και αρκετούς, οι οποίοι θα μου συγχωρέσουν πιστεύω αυτή την ηλικιακή και όχι σκόπιμη παράλειψη. Οι νέοι της οικογένειας Στεφάνου, Πηγαδά, Αβραμίδα, Τσάνου, Κοτύλια, Ζέρβα, Λυ-

μπερόπουλου, Νάτση, Ευαγγελίδη, Ζδραβαίων, Λωλαίων, Φλωραίων, Ζήση, Γρατσούνα, Παπαθεμιστοκλέους, Λαμπρίδη, Χούσου, Φαναριώτη, Ρίζου, Γιούσιου, Νάτση, Κυρίση, Ναούμ, Πηγαδά, Πέτρου, τον θυμάμαι στο περίπερο του πατέρα του, Λούδα, Ντάφλη, Γουσγούνη, Κότσικου, Ζέρβα, Τζιάλλα, Πήλια, Ζαχαράκη, Οικονομίδη, Παπαχρηστίδη, Μπάκα. Και ποιον να πρωτοθυμηθώ. Ήταν πολλοί. Οι συννεοήσεις για αυτές τις εκδηλώσεις γίνονταν σε αρκετά στέκια που είχαμε και ήταν στο εμπορικό του Μενέλαου Λαμπρίδη, που αν και μεγαλύτερός μας μας δεχόταν με χαρά και η παρέα του ήταν πολύ ευχάριστη. Διέθετε μάλιστα και ραδιόφωνο (σπάνιο είδος τότε) και ακούγαμε τι γινόταν παραπέρα. Επίσης στέκι είχαμε και το τσαγκάρι του Τόλη Ζιακόπουλου, γιατί πέρα που ο ίδιος ήταν εξαίρετος και οξυδερκής, όπως άλλωστε, όλοι οι συγγενείς του Ζιακοπουλαίοι, εκεί μαθαίναν τέχνη και φίλοι μας. Τα παπούτσια που έφτιαχνε ο Τόλης ήταν άριστα, κομψά και ωραία. Θυμάμαι τότε ήταν της μόδας σκαρπίνια, ανοιχτό κόκκινο χρώμα, πολύ γυαλιστερό.

Επίσης στέκι ήταν και το κουρείο του Νικολόπουλου που κι αυτός σαν επαγγελματίας ήταν καλλιτέχνης. Δεν του ξέφευγε τρίχα. Έμπαινες άσχημος και σ' έβγαζε γαμπρό. Για να εύρισκε κανείς την παρέα του, σ' αυτά έπρεπε να ψάξει. Ξέχασα ν' αναφέρω ότι στο κατάστημα του Λαμπρίδη οργανώναμε εκδρομές στα γύρω βουνά.

Ήταν μεγάλος φυσιολάτρης. Το πρώτο Ι.Χ. αυτοκίνητο το είχε φέρει ο Μενέλαος ένα τζιπ που το οδηγούσε ο Τάκης

της Γιοσήφινας και ερχόταν σχεδόν κάθε μέρα στα πλατάνια, μια και ο αμαξωτός δρόμος είχε γίνει μέχρι εκεί. Έχω πολλά χρόνια να περάσω έξω από το σπίτι του Ευαγγέλου. (Με τ' αυτοκίνητα χάσαμε την εικόνα από πολλά μέρη της Κόνιτσας).

Είχε μια εξωτερική πέτρινη σκάλα, που σ' ανέβαινε στον επάνω όροφο κι έμπαινες αριστερά σε μία μεγάλη σάλα όπου γίνονταν τα πάρτυ.

Παρνούσαμε τόσο ωραία που εκείνη κιόλας την ώρα σχεδιάζαμε για κάτι παρόμοιο και γρήγορα. Άλλη φορά γινόταν όπως προείπα στο σπίτι του Κούσιου.

Εκεί ήταν διαφορετικά. Μέχρι και εξέδρα κάναμε για την ορχήστρα, με λαϊκά όργανα που την απαρτίζαν, ο Νώτης Βαρβάτης βιολί, ο Παύλος Γκίκας λαούτο και ντέφι νομίζω ο Θωμάς Γάκης. Το κέφι περίσσευε, όχι μόνο στους χορευτές, αλλά και στην ορχήστρα, μιά και το κρασί μαζί με τη διάθεση είχαν συμμαχήσει και συνέτειναν αποτελεσματικά σ' αυτό.

Στο πατάρι της ορχήστρας πρωτοστατούσε ο Νώτης, που όταν ερχόταν στα μεράκια, μισόκλεινε τα μάτια, αγγάλιαζε με τον ώμο και το πηγούνι το κουφάρι του βολιού, αφού πρώτα είχε περάσει ανάμεσά τους ένα κάτασπρο μαντήλι, αφ' ενός για να μην ερεθίζεται ο λαιμός και αφ' ετέρου να προστατεύει το βιολί από τον ιδρώτα που κυλούσε αδιάκοπα και συχνά σκούπιζε μ' ένα άλλο το κούτελό του. Στα καλαματιανά και κρητικά, το δοξάρι έβγαζε φωτιές με το γρήγορο πάνω-κάτω κι αν, ανοίγοντας κάποτε τα μάτια, έβλεπε να σέρνει το χορό κοπέλα με πολύ κέφι, δεν παρέλειπε να της κλεί

νει με νόημα το μάτι και να συνεχίζει με πιο γρήγορους ρυθμούς όσπου έκανε τους χορευτές να λαχανιάζουν και τον Παύλο Γκίκα να ξεκουράζεται με το φτερό, να τρέχει πανω στις χορδές για να προλάβει το Νώτη, Το δε ντέφι με πιο έντονο πλέον το “μπάμπα-μπούμπο” και πολλές φορές όρθιος ο Θωμάς, ν’ αφήνει τη γειτονιά χωρίς ύπνο. Ήξερε ο Νώτης να κρατά αμείωτο το κέφι και το ρυθμό αλάνθαστο, που τον διατηρούσε με το δεξί πόδι, εδράζοντας το τακούνι στο δάπεδο και ανεβοκατεβάζοντας ασταμάτητα τη μύτη του παπουτσιού του. Κι όταν τα δημοτικά ήταν στην κορύφωσή τους και οι ανάσες πάλευαν γρήγορα να πάρουν λίγο οξυγόνο, τότε το γυρνούσε στα αργά ταγκό αφού πρώτα ακουγόταν απ’ όλους ένα κατακουρασμένο “ωχ”. Ωραίοι τύποι. Έχω όλων την εικόνα τους μπροστά μου, όπως και του Τσιούτα, όταν έπαιζε το βιολί και τραγουδούσε συγχρόνως, τα γεμάτα νόημα κι αγάπη τραγούδια, όσο μπορούσε ν’ αρθρώσει ολοκληρωμένα τα λόγια, που βγαίναν από το χωρίς δόντια στόμα του. Ένα που τόλεγε κυρίως στα γιορτάσια ήταν. “Το βλέπεις εκείνο το βουνό το κορφανταριασμένο; Εκείναι πύργος γυάλινος με κρυσταλλένια τζάμια...”

Και μια και είμαστε στο σπίτι του Κούσιου θ’ ασχοληθώ λίγο με τον Κώστα, ο οποίος ήταν και ο κύριος συντελεστής αυτών των εκδηλώσεων. Είχε μια ατροφία στα άκρα και περπατούσε σηρίζοντας το κορμί του, σ’ ένα ωραιότατο μπαστούνι που είχε φτιάξει ο ίδιος. Επιπλοποιός στο επάγγελμα. Έκανε και καλές ξύλινες βαλίτσες μικρές και μεγάλες. Μια μικρή

την έχω ακόμα και βάζω τα ξυραφιστικά μου, κι έτσι τον θυμάμαι κάθε μέρα. Αυτός μας μαυλούσε στο σπίτι του για τα γλέντια και καθόλου, μα καθόλου δεν ζήλευε, μια και ο ίδιος δεν μπορούσε να χορέψει, παρά η χαρά του ήταν, όταν όλοι οι άλλοι μέναν ευχαριστημένοι. Φιλοσοφούσε σε πολλά, καθώς και για τη λίγη και γρήγορη ζωή που έχουμε. Ήταν αδύνατο να πας στα “πλατάνια” και να μην τον εύρισκες εκεί. Του άρεζε πολύ η φύση. Παρακολουθούσε τα πάντα. Χάζευε τα πουλιά, κι εκείνα μάλιστα που μέναν ακίνητα στον ουρανό, με ανοιχτές τις φτερούγες τανταντεύοντας κάπου-κάπου τα φτερά, σαν ζυγαριά που πάει να ισοφαρίσει το βάρος. Κι έλεγε: πρόσεξέ το, σε λίγο θα βουτήξει σαν στούκας, για ν’ αρπάξει τη λεία που είχε σημαδέψει από ψηλά. Φορούσε παπούτσια που τα τρυπούσε μπροστά στα δάχτυλα, γιατί κάποια εξογκώματα τον ενοχλούσαν αφάνταστα και προβληματιζόταν, αν έπρεπε να κόβει τα παπούτσια ή να αφαιρέσει τα μικρά δάχτυλα. Ώσπου κάποια στιγμή πήρε την απόφαση και πήγε στο χειρουργείο και τούπε “κόψτε, έτσι κι αλλιώς περισσεύουν”. Και τάκοψε! Έλα όμως που τίποτε δεν περισσεύει, γιατί κι αυτά κάνουν τη δουλειά τους και παίζουν ρόλο στη σταθερότητα του σώματος. Κι από καλλίτερα, έγινε χειρότερα. Γελούσε όμως με τη γκάφα του.

Μεγάλη ψυχή ο Κώστας. Μερακλής και γνώστης πολλών παλαιών χορών ήταν και είναι ο Σπύρος Ζδράβος, που νομίζω ότι δίδαξε σε συνομήλικούς του, αλλά και σε νεότερους. Απ’ ό,τι θυμάμαι (εγώ

βέβαια υπήρξα θεατής) τον μπεράτη, το αράπικο και άλλα. Το “μάθημα” αρκετές φορές γινόταν στην Παναγιά με όργανα, εκεί που σήμερα χορεύουν στο πανηγύρι το δεκαπενταύγουστο με τη διαφορά ότι στο άκρο προς τα πλατάνια, ήταν βρύση με πολύ και κρύο νερό. Μάλιστα κατέβαινες και τρία σκαλιά για να συναντήσεις την καρούτα, στην οποία βάζαμε καρπούζια καθώς και τα φημισμένα πεπόνια που το άρωμα και η γλύκα τους ήταν μοναδική. Δεν ξαναεμφανίστηκαν. Βέβαια απ’ όλα τ’ άλλα πεπόνια ανά την Ελλάδα, και σήμερα εξακολουθούν να έχουν την πρωτιά. Πηγαίναμε και στο σπίτι του Γούλη Ζαχαράκη, που είχε γραμμόφωνο από εκείνα με το χωνί και χορεύαμε κυρίως ευρωπαϊκούς χορούς. Πηγαίναμε, όχι για ν’ ακούσουμε τραγούδια απ’ τους πολλούς δίσκους που είχε, γιατί δεν χρειαζόταν, μιά και το γραμμόφωνο το βγάζαν στην κρεβάτα και διασκεδάζε όλη η γειτονιά, όμως άλλους πιο λίγο κι άλλους πιο πολύ ανάλογα με την κατεύθυνση του χωνιού. Που βρίσκαν τόσο κέφι!!! Όποια δυσκολία κι αν είχαν, το γραμμόφωνο δεν σταματούσε πριν τα μεσάνυχτα. Το σπίτι αυτό είχε πολλή ζωή. Δεν ήταν μόνο η μουσική, αλλά ήταν και το κουβεντολόι, αφού μαζεύονταν όλοι οι Ζαχαρακαίοι εκεί.

Κάπου-κάπου ακουγόταν και το βροντερό γέλιο της κυρα Σάνας. Τώρα; Νέκρα..., σιωπή. Αφού σκορπίστηκαν τα παιδιά και φύγαν οι μεγάλοι, έκλεισε, όπως έκλεισε το δικό μου, του Νίκου Τζιάλλα, του Μπογοσιάν και πούσαι ακόμα. Μεγάλοι χοροί γίνονταν και στο σχολείο της κάτω Κόνιτσας. Αυτοί ήταν πιο οργανω-

μένοι. Συμμετείχαν πολλοί οργανοπαίχτες που έρχονταν κι απ’ τα γύρω χωριά. Ο φωτισμός γινόταν με λουξ και με λάμπες πετρελαίου. Και μια και ανέφερα τον φωτισμό, (ηλεκτρικό ρεύμα δεν υπήρχε) προπολεμικά, μπορεί και μετά, ο δρόμος που σχετικά φωτιζόταν ήταν αυτός που ανέβαινες από την αγορά κάθετα προς τα “πλατάνια”. Η κοινότητα (κοινότητα ήταν τότε) είχε φροντίσει να τοποθετήσει τρία σιδερένια, αρκετά μεγάλα φανάρια σ’ αυτόν τον δρόμο. Ένα εκεί που είναι το φαρμακείο του Τσαρούχη, ένα στο γεφύρι κοντά στο σπίτι του Ρούβαλη κι ένα στο “περιβόλι”. Κι αυτό, γιατί δεξιά όπως ανεβαίναμε ήταν μεγάλος ο λάκκος και υπήρχε κίνδυνος ατυχήματος. Αυτά τα φανάρια τα φρόντιζε ο Στολίδης, κλητήρας της κοινότητας, που με μια ξύλινη σκάλα στον ώμο και μ’ ένα δοχείο πετρέλαιο στο χέρι, τ’ άναβε κάθε βράδυ. Έτσι έβλεπες (σχετικά) να φθάσεις με ασφάλεια μέχρι το “περιβόλι”. Από εκεί και πάνω, δεν χρειαζόταν, μια και την κάθε στροφή, αλλά και την όποια πέτρα, την ξέραν οι κατοικούντες, απ’ έξω κι ανακατωτά. Μ’ αυτά και μ’ αυτά, έκανα εσάς τους παλαιούς να ταξιδεύσουμε σε σπίτια και σοκάκια της παλαιάς Κόνιτσας και να ξεφύγουμε λίγο απ’ τη μιζέρια μας, γιατί όταν θά έχετε τελειώσει οι περισσότεροι το διάβασμα του κειμένου μου, σας περιμένει δίπλα μια σακκούλα μεγάλη με φάρμακα, που δεν πιστεύω απορροφημένοι να πιστέψατε ότι είστε νέοι και ξεχάσετε την συνταγή. Και μια ο λόγος για γλέντια και χορούς, κλείνω με το “νάταν τα νιάτα δυο φορές τα γηρατειά καμιά”.

Στήλη των νέων

ΤΙ ΘΕΛΩ

Σήμερα θ' αναφερθούμε σ' ένα υπέροχο ποίημα του Γ. ΔΡΟΣΙΝΗ με τίτλο «ΤΙ ΘΕΛΩ»

Βέβαια συνοπτικά θα τ' αναφέρουμε και θα το παραθέσουμε όλο, άλλωστε δύο στροφές έχει.

Η δημιουργικότητα, χαρίζει στον άνθρωπο ευχαρίστηση, και η αυτοπεποίθηση, η εμπιστοσύνη σου δηλαδή στον εαυτό σου δίνει αξία στις δυνάμεις σου και σε βοηθάει για την αίσια έκβαση των δυσχεριών της ζωής. Άλλωστε σκοπός του ανθρώπου είναι η ευδαιμονία, δηλαδή η λύση τόσο των υλικών όσο και των πνευματικών αναγκών, η οποία ευδαιμονία εξασφαλίζεται με την κυριαρχία στο φυσικό περιβάλλον με συνέπεια την άνετη διαβίωση και με την κυριαρχία στον εαυτό μας με άμεση συνέπεια την πνευματική μας τελείωση, καθ' όσον ο άνθρωπος είναι υλικό όν, αλλά και πνευματικό κι έχει καθώς ελέχθηκε υλικές και πνευματικές ανάγκες και η κυριαρχία επί του φυσικού περιβάλλοντος και τον εαυτό του συντελεί στην άνετη διαβίωση και στην πνευματική τελείωση.

Αυτή η δημιουργικότης να στηρίζεται στην αυτοπεποίθηση όσο μικρή κι αν είναι κι όχι να στηρίζεται σε ξένες δυνάμεις και να είναι επίπλαστη και ψεύτικη, και συνεχίζει ο ποιητής μας. «Δε θέλω

του κισσού το πλάνο ψήλωμα» πλάνο το ονομάζει, γιατί ο κισσός πράγματι φτάνει ψηλά, αλλά με τη βοήθεια του άλλου δέντρου, που είναι περισσότερο δυνατό και εύρωστο και στο οποίο στηρίζεται. Χωρίς τη βοήθεια αυτού του υποστηρίγματος δεν μπορεί να πάει ψηλά, και με την ελάχιστη πνοή του ανέμου θα λυγίσει και θα ξεριζωθεί. Έτσι και ο άνθρωπος, ο οποίος στηρίζεται στους ώμους ισχυροτέρων ανθρώπων, φαίνεται μεγάλος, σπουδαίος και τρανός, ενώ στην πραγματικότητα είναι μικρός και άσημος. Θέλει ο ποιητής τον άνθρωπο, να είναι ένα καλάμι, χαμόδεντρο, μα όσο ν' ανεβαίνει μόνος του ν' ανεβαίνει κι ούτε του γυαλού το λαμπροφέγγισμα θέλει, νάναι αυτόφωτος κι όχι ετερόφωτος όπως μερικά αστέρια.

Ας είναι άσημος, αλλά αυτόφωτος. Ένα ταπεινό λυχνάρι. Αυτός θέλει ο ποιητής με το ποίημά του και κατ' επέκταση όλους τους ανθρώπους και ιδίως του νέους. Ο κάθε σωστός άνθρωπος θέλει νάναι ταπεινός, αθόρυβος, εργατικός, κοινωνικός άνθρωπος, που δεν θα περιφρονεί κανέναν, αλλά όλους θα τους εκτιμάει θα τους σέβεται κι όλους θα τους θεωρεί χρήσιμους, θα εργάζεται δε όχι τόσο για τον εαυτό σου αλλά και για την ευτυχία των άλλων.

Κάθε πρόοδος να στηρίζεται στις δικές του δυνάμεις κι ας είναι μικρή και

ταπεινή η πρόοδος αυτή έχει μεγαλύτερη αξία κι όχι εκείνη που βασίζεται στις ξένες δυνάμεις. Η αυτοδημιουργία είναι ο ασφαλέστερος δρόμος προς την Κοινωνική άνοδο του κάθε ατόμου και η πνευματική του εξέλιξη.

Κάθε αναρρίχηση του ανθρώπου σε ανώτερα της πραγματικής αξίας αξιώματα είναι επικίνδυνη, γιατί συνεπάγεται ταχεία και τελεία συντριβή. Όσο υψηλότερα ανεβαίνει κανείς παρά την αξία του, στον τομέα της δραστηριότητός του, τόσο ραγδαία και απότομα γκρεμίζεται στην άβυσσο.

Ευτυχείς οι άνθρωποι εκείνοι που ανεβαίνουν ψηλά σ' όλες τις βαθμίδες της Κοινωνίας, στηριζόμενοι στις δικές τους καθώς ελέχτηκε παραπάνω δυνάμεις, θέλουν να δίνουν φως από τη φλόγα τους κι ας είναι ταπεινά λυχνάρια.

Αλλά ας ακούσουμε τον ίδιο τον ποιητή:

ΤΙ ΘΕΛΩ

Δε θέλω του κισσού¹ το πλάνο ψήλωμα,
σε ξένα αναστηλώματα δεμένο.

Ας είμαι ένα καλάμι, ένα χαμόδευτρο,
μα όσο ανεβαίνω, μόνος ν' ανεβαίνω.

Δε θέλω του γυαλιού το λαμπροφέγγισμα,
που δείχνεται άστρο με του ηλιού τη χάρη.
Θέλω να δίνω φως από τη φλόγα μου,
κι ας είμαι κι ένα ταπεινό²⁻³ λυχνάρι.

(Γεώργιος Δροσίνης)⁴

Επιμέλεια: Σωκράτη Οικονόμου

1. κισσός = στο χωριό μας το λέμε "ντρούφλιανος"

2. Η ταπεινοφροσύνη είναι θεμέλιο όλων των αρετών.

3. "Πας ο υψών εαυτόν ταπεινωθήσεται και ο ταπεινών εαυτόν υψωθήσεται" (Καινή Διαθήκη)

4. Ποιητής λογοτέχνης και ακαδημαϊκός (1859-1952): Δημοσίευσε πολλά ποιήματα και λογοτεχνικά διηγήματα.

ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ

Αρχισε η λειτουργία των Λουτρών
Καβασίλων από 1/6-30/9/2010

Πληροφορίες:
Τηλ. 6973091514

ΠΩΛΕΙΤΑΙ

Σπίτι σε τιμή ευκαιρίας
στο χωριό Μαυροβούνι

Πληροφορίες:
Τηλ. 26550 32209

HOTEL ΑΩΟΣ
RESTAURANT BAR

ΚΩΝ. ΜΠΛΙΘΙΚΙΩΤΗΣ

*Ανακαινισμένο προσφέρεται και
για συνεστιάσεις - βαπτίσεις κ.λπ.*

1ο χιλιόμετρο Εθνικής οδού Κόνιτσας- Κοζάνης

Τηλ.: 26550 22079 - Fax. 26550 23079

ΘΕΡΜΟΠΥΛΕΙΑ ΚΑΙ ΤΟ ΕΠΙΓΡΑΜΜΑ ΤΟΥ ΣΙΜΩΝΙΔΗ

Απο το Φιλολογο ΑΓΑΘΑΓΓΕΛΟ Γ. ΠΟΛΙΤΗ

Στο 151 τεύχος της Κόνιτσας στη σελ. 119 δημοσιεύεται ένα μικρό απόσπασμα συνέντευξης των κ. Β. Σχίζα και Θ. Στρίκο. Στο μικρό απόσπασμα υπάρχει ταύτιση των συνομιλητών ως προς τη λαθεμένη εξήγηση που δόθηκε, αιώνες τώρα, στο επίγραμμα του Σιμωνίδη από τους φιλολόγους, παλαιούς και νεότερους που το δίδαξαν στους μαθητές τους. Για να πω την αλήθεια αισθάνθηκα να με εγγίζει η διαβολή, αφού κάποιες φορές το δίδαξα και μάλιστα όταν ο Ηρόδοτος άρχισε να διδάσκεται στα Γυμνάσια.

Το κεντρικό νόημα της συνέντευξης επιζητεί να θεμελιώσει την άποψη α) ότι η φωνή των πεσόντων μέσω του διαβάτη, περαστικού από τον τάφο τους, να ακούεται πάντα [εις το διπνεκές] και β) η φωνή αυτή να μη απευθύνεται μόνο στους Λακεδαιμόνιους αλλά στους Πανελλήνους.

Νομίζω ότι η νοηματική απόδοση του επιτύμβιου αυτού επιγράμματος είναι ελκυστική, δεν αφήνεται πολύ από τον κεντρικό άξονά του και αποτελεί μια προσέγγιση αξιοπρόσεκτη.

Κάποιες μικρές μου [ενστάσεις] έχουν σχέση με την αγωνία των διδασκόντων να μη απομακρύνονται από το κείμενο και όσα θα αναφερθούν στη συνέχεια είναι καθαρά [δασκαλίστικα]

χρήσιμα ωστόσο σε όσους από τους μαθητές η σελίδα αυτή περιέλθει στα χέρια τους.

Το επίγραμμα αποτελείται από δύο προτάσεις Αρχίζω από τη δεύτερη. .... [ότι τηδε κείμεθα τοις κείνων ρήμασι πειθόμενοι] που είναι πρόταση εξαρτώμενη από την κύρια, [ω ξειν αγγέλλειν λακεδαιμονίοις] Το ρήμα της κύριας πρότασης είναι το αγγέλλειν και η ερμηνεία του ανάλογα αν είναι τελικό ή ειδικό θα γίνει με τα να ή με το ότι. Το λάθος αν ποτέ έγινε από διδάσκοντα επικεντρώνεται στον ρηματικό αυτό τύπο που εδώ έχει θέση προστακτικής Το απαρέμφατο δηλ λειτουργεί ως προστακτική αγγέλλειν- άγγελλε, όπως επίσης μπορεί να λειτουργεί ως υποτακτική [εμέ παθειν τάδε] ή ακόμα και ως ευκτική. [Εκγενέσθαι μοι αθηναίους τίσασθαι].

Τι λοιπόν οι τριακόσιοι προστάζουν, δίνουν προσταγή να φέρνει το άγγελμα στη Σπάρτη ο διαβάτης; Όχι βέβαια. Γιατί η προστακτική χρησιμοποιείται επί προσταγής, όπως επί παραινέσεως, δεήσεως, ευχής, αιτήσεως και προτροπής. Ονομάστηκε προστακτική και ασφαλώς αυτό που λέμε και σήμερα, Κύριε ελέησον, δεν έχει την σημασία της προσταγής, έστω κι αν το ελέησον είναι προστακτική. Το όνομα προστακτική

δόθηκε σαν το επικρατέστερο όχι ως το μοναδικό αυτού που σήμαινε. Το ίδιο ισχύει και για τις άλλες εγκλίσεις.

Σε όσα αφορούν το Λακεδαιμονίους, θέλω μόνο να υπενθυμίσω το σύστημα αγωγής της Σπάρτης, που δεν επέτρεπε την υποχώρηση από τη μάχη και ότι οι νόμοι της για την σωτηρία της πατρίδας των [ήταν γραμμένοι με αίμα] ήδη από τον Λυκούργο. Το *salus patriae suprema lex esto*, πριν το πουν οι Ρωμαίοι το είχαν εφαρμόσει στα πεδία των μαχών οι Λακεδαιμόνιοι. Ας θυμηθούμε το [ήταν ή επί τας] και για να μη γίνει καμία παρεξήγηση αυτό δεν σημαίνει ότι χωρίς τη θέλησή τους (οι τριακόσιοι έπεσαν στις Θεμοπύλες. Απεναντίας λίγο πριν από τη μάχη ο Δημάρατος βεβαίωνε τον Ξέρξη ότι οι Λακεδαιμόνιοι αγωνίζονται για την ελευθερία τους όχι γιατί κάποιος τους το επιβάλλει.

Πολλά χρόνια πριν ο Σολωμός γράφει ή τη νίκη ή τη θανά, στις Θεμοπύλες, τον Αύγουστο του 480 π. Χ. οι τριακόσιοι και ο Λεωνίδας δίδαξαν τον κόσμο όλο για πια ιδανικά αξίζει να αγωνίζεται και να πεθαίνει ο ελεύθερος άνθρωπος. Κρίμα που ο Σιμωνίδης στο λακωνικό επίγραμμά του δεν συμπεριέλαβε όλο το μεγαλείο της θυσίας των. Αυτό το διατύπωσε με ένα θαυμάσιο τρόπο ύστερα από 2500 χρόνια ο Αλεξανδρινός ποιητής Κ. Καβάφης. Τιμή σ' εκείνους όπου στη ζωή των ώρισαν να φυλάγουν Θεμοπύλες.

Και περισσότερη τιμή τους πρέπει Όταν προβλέπουν [και πολλοί προβλέπουν].

Πως ο Εφιάλτης θα φανεί στο τέλος Κ' οι Μήδοι επί τέλους θα διαβούνε.

10-6-2010. Α.Γ. Πολίτης

ΗΠΕΙΡΩΤΙΚΗ ΕΣΤΙΑ ΤΙΜΑ ΤΗΝ ΗΠΕΙΡΟ

Ο κ. Ευτύχιος Νικόπουλος, γιός του κ. Αντωνίου Νικόπουλου από τον Πωγωνίσκο Πωγωνίου και της κας Αρετής από την Μερόπη Πωγωνίου σε σύντομο χρονικό διάστημα από Πρόεδρος της Τριμελούς Διοίκησης του Πρωτοδικείου Αθηνών εξελέγη Εφέτης. Το Διοικητικό Συμβούλιο της Ηπειρωτικής Εστίας Θεσσαλονίκης ως εκπρόσωπος της Ηπειρωτικής Κοινότητας Θεσσαλονίκης, εκφράζει τα θερμά και ειλικρινή συγχαρητήρια προς τον εκλεκτό συμπατριώτη για την ανοδική πορεία που ακολουθεί στην δικαστική του καριέρα, αποτέλεσμα της προσωπικής του ευθύνης, ζήλου, κόπου, αλλά και των αξιών και των αρχών με τις οποίες τον γαλούχησε η πατριωτική οικογένειά του, έτσι ώστε να καταφέρει να μας χαρίζει τα συναισθήματα της χαράς και της υπερηφάνειας με την επιτυχία του. Είθε η ευλογία του Κυρίου να του δίδει υγεία και δύναμη να συνεχίσει τον αγώνα του για τη σωστή επιτέλεση του καθήκοντός του, τιμώντας την ηπειρωτική του καταγωγή επαληθεύοντας με το έργο και την προσφορά του τη ρήση « Η Εύανδρος Ήπειρος».

ΠΡΟΣ ΤΟΥ ΑΠΑΝΤΑΧΟΥ ΣΥΛΛΟΓΟΥΣ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ ΜΑΣΤΟΡΟΧΩΡΙΩΝ

*Αγαπητοί Συνδημότες, Φίλοι και
Μέλη των Συλλόγων του Δήμου μας*

Μετά την ίδρυση του Δήμου άλλαξε ριζικά ο τρόπος διοίκησης των χωριών μας και έφυγε ο Κοινοτάρχης ο οποίος ήταν ο κορυφαίος παράγων για την διοίκηση του χωριού, Ο Κοινοτάρχης, λοιπόν, πολλές φορές λόγω της απειρίας του ή της αδυναμίας του ή ακόμη και λόγω ελλείψεως χρημάτων, για την επίλυση των προβλημάτων που προέκυπταν, ζητούσε την άμεση συμπαράσταση και στήριξη από τους Συλλόγους του χωριού του. Πράγματι, οι Διοικήσεις των Συλλόγων βοηθούσαν άμεσα τον Πρόεδρο προσφέροντάς του την ηθική και υλική στήριξή τους, παίζοντας έτσι σπουδαίο ρόλο στα δρώμενα του Χωριού τους.

Όπως ανέφερα παραπάνω μετά την ίδρυση του Δήμου μας σχεδόν όλα τα προβλήματα λύνονται από αυτόν, διότι όπως γνωρίζετε ο Δήμος πέραν της Οικονομικής δυνατότητας που έχει (αυτόνομους πόρους κλπ), έχει υπηρεσίες Διοικητικές, Τεχνικές και Οικονομικές, κι έτσι για την επίλυση των προβλημάτων που προκύπτουν, εκείνος έχει την ευθύνη και την δυνατότητα για την επίλυση αυτών. Οι Σύλλογοι και οι άλλοι φορείς των χωριών μόνον πίεση ασκούν στον Δήμο,

Μετά από αυτά θα ήθελα να προτείνω στους Συλλόγους να αναθεωρήσουν την στάση τους και να ρίξουν το κύριο βάρος των ενεργειών τους στο πολιτιστικό

κομμάτι, δηλαδή στα ήθη και έθιμα του τόπου μας και κυρίως στην διάσωση, και διάδοση της ντόπιας παραδοσιακής μας Μουσικής (Ήχος, Τραγούδι, Χορός) Όλοι γνωρίζουμε ότι πρώτον, οι περισσότεροι συνδημότες κατοικούν μακριά από την ιδιαίτερη πατρίδα τους και δεύτερον, όπου υπάρχουν Σύλλογοι μακριά από αυτή τα περισσότερα μέλη τους έχουν απλώς καταγωγή από το χωριό. Όλοι αυτοί συνεπώς έχουν τα ενδιαφέροντα και τα συμφέροντά τους στον τόπο όπου μένουν, Τα μόνα πράγματα που τους ενώνουν με τον τόπο καταγωγής τους είναι τα ήθη και τα έθιμα και κυρίως η ντόπια Παραδοσιακή Μουσική.

Σήμερα αυτό το οποίο μπορούν να προσφέρουν οι Σύλλογοι είναι να κρατήσουν ζωντανή την πολιτιστική τους ταυτότητα η οποία για μένα είναι η ντόπια παραδοσιακή μουσική, Αυτό θα το επιτύχουν, εάν συνεχιστεί η διοργάνωση του ετήσιου χορού, όχι βεβαίως με την σημερινή μορφή. Δυστυχώς, εδώ και αρκετά χρόνια όσοι Σύλλογοι διοργανώνουν ετήσιο χορό, έχουν ως πρωταρχικό στόχο τους το κέρδος. Το πολιτιστικό κομμάτι, δηλαδή η ντόπια παραδοσιακή μας μουσική βρίσκεται εκτός. Το φαινόμενο αυτό παρατηρούμε ότι συμβαίνει και στους χορούς που διοργανώνονται και στα χωριά μας,

Η δικαιολογία ότι δεν είναι σε θέση να διοργανώσουν παραδοσιακό χορό επειδή έχουν μικρή συμμετοχή των

χωριανών, δεν ευσταθεί, διότι λύση υπάρχει, και αυτή είναι η συνδιοργάνωση μεταξύ των Συλλόγων του Δήμου μας. Εξ άλλου, αυτοί οι οποίοι αποφασίζουν να έρθουν στον χορό μας, την παραδοσιακή μας μουσική θέλουν να ακούν.

Φέτος, για πρώτη φορά ο Πρόεδρος του Πολιτιστικού Συλλόγου Λαγκάδας και φίλος μου κος Παναγιώτης Νάτσος στον ετήσιο χορό τους στην Θεσσαλονίκη έκανε πράξη την συνδιοργάνωση, και όσοι συμμετείχαμε σ' αυτόν απολαύσαμε ένα πραγματικό παραδοσιακό χορό, όπως ακριβώς ταιριάζει στο πνεύμα των Συλλόγων μας.

Επανερχόμενος, θέλω να τονίσω το εξής: Την ευθύνη για το ότι δεν ακούγεται η παραδοσιακή μας Μουσική την έχουμε εμείς που γνωρίζουμε την μουσική αυτή, αλλά ποτέ ή σχεδόν ποτέ δεν έχουμε κάνει κάποια παρέμβαση για να σταματήσουμε την αλλοίωση που γίνεται σ' αυτήν. Ως πότε θα ακούμε αυτήν την αλλοπρόσαλλη μουσική στους χορούς μας που ξεκινά με λίγα Κονιτσιώτικα, λίγα Πωγωνήσια, με πάσης φύσεως πανηγυρτζίδικα, και στο τέλος καταλήγουν με ζειμπέκικο;

Η Μουσική της Κόνιτσας είναι ιδιαίτερη και μοναδική και δεν έχει καμία σχέση με τις άλλες μουσικές. Δυστυχώς, σήμερα έχει σχεδόν ξεχαστεί και δεν

ακούγεται πια. Βεβαίως έχουν μείνει λίγοι ακόμη φανατικοί της μουσικής αυτής, αλλά κι αυτοί μένουν στο περιθώριο.

Έληθε η ώρα να αναλάβουμε τις ευθύνες μας. Όσοι το επιθυμείτε, μπορούμε να ιδρύσουμε ΚΙΝΗΣΗ ΠΑ ΤΗΝ ΔΙΑΣΩΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑΔΟΣΗ ΤΗΣ ΠΑΡΑΔΟΣΙΑΚΗΣ ΜΑΣ ΜΟΥΣΙΚΗΣ (Ήχος, Τραγούδι, Χορός). Έχω συγκεκριμένες θέσεις και προτάσεις επ' αυτού, (τηλ. Επικοινωνίας. 2310-223538).

Θεωρώ ότι είναι χρέος μας όχι μόνον να διασώσουμε την Μουσική των προγόνων μας και να την διαδώσουμε παντού, αλλά κυρίως να την αφήσουμε παρακαταθήκη στα παιδιά μας.

Την κίνηση αυτή, αν πραγματοποιηθεί τελικά, θα ήθελα να την στηρίξουν και να υποστηρίξουν οι Σύλλογοι και ο Δήμος, διότι όλοι όσοι θα συμμετέχουμε σε αυτήν θα έχουμε ως σκοπό μας να κρατήσουμε ζωντανή την Μουσική μας, η οποία για μένα, όπως προανέφερα, είναι η Πολιτιστική μας ταυτότητα.

Αγαπητοί Συνδημότες, φίλοι και μέλη των Συλλόγων μας, η πολυετής συμμετοχή μου σε όλα τα Δ.Σ. των Συλλόγων του χωριού μου, μου επιτρέπει να κάνω αυτές τις σκέψεις και προτάσεις.

Δημήτριος Ιωάννου Μήγιος
Μέλος του Συνδέσμου
Θεσ/νίκης

ΠΩΛΕΙΤΑΙ

Διώροφο κτήριο με υπόγειο στην παλιά αγορά Κόνιτσας.
Τηλ. 26550-23325-22035 κιν. 6972349499

Ο γερο Ορειβάτης

Ήμουνα νιός σαν φίλιωσα
με των βουνών τα ύψη
και γέρασα διαβαίνοντας
πλαγιές και καταράχια.
Ανέβηκα σε διάσελα
περπάτησα στα χιόνια,
ήπια νερό σαν κρύσταλλο
από χίλιες βρυσούλες.
Είδα το γέρο Σμόλικο
να'ναι ανταριασμένος,
τις μυθικές Δρακόλιμνες
θαύμασα μαγεμένος.
Με τα αγρίμια αντάμωσα
σε λόγγων σταυροδρόμια,
είδα σε βράχια πέρδικες
χρυσασετούς στα ουράνια,
Αγριόγιδα περήφανα
σ' απάτητα ζουνάρια
κι απόλαυσα των λουλουδιών
ανάσες μυροβόλες.
Μ' άλλους συντρόφους έγχειρα
για ύπνο μες στις φτέρες,
κάτω απ' τ' αστέρια τ' ουρανού,
το λαμπερό φεγγάρι
και με νανούρισαν γλυκά
της νύχτας τα κερκίδια.
Τώρα αγναντεύοντας μακριά,
λογίζομαι, πόσο γοργά
φεύγουν για μας τα χρόνια
ενώ τα ψηλά βουνά
μένουν εκεί αιώνια...

Σωτήρης Τουφίδης Κόνιτσα 2010

ζουνάρια = απόκρημνες βραχολουρίδες
κερκίδια = τριζόνια, γρύλοι

ΗΘΗ ΚΑΙ ΕΘΙΜΑ

Όπως κάθε τόπος έχει τα έθιμά του έτσι και το δικό μας χωριό είχε τα δικά του έθιμα, που χρόνο με το χρόνο εξαφανίσθηκαν όπως εξαφανίσθηκαν και οι κάτοικοι του χωριού μας, που με μεγάλη ευλάβεια κρατούσαν τα έθιμά τους.

Τα ήθη και τα έθιμα σε κάθε χωριό ήταν η ζωή των κατοίκων και η μόνη τους διασκέδαση όλο το χρόνο. Και ιδιαίτερα τα προπολεμικά χρόνια που στο χωριό μας το κάθε σπίτι είχε αρκετά άτομα, με σύνολο στο χωριό (σύμφωνα με την κατάσταση διανομής τροφίμων της ΟΥΝΤΡΑ) να έχει 254 άτομα.

Τον Ιανουάριο έχουμε αρκετές γιορτές όπως, του Αγίου Βασιλείου ή

Πρωτοχρονιά, τα Θεοφάνια, του Αγίου Ιωάννου, κ. α. Την Πρωτοχρονιά όλα τα παιδιά μαζί, γυρίζαμε όλα τα σπίτια, τραγουδώντας σε κάθε σπίτι το παρακάτω τραγούδι:

Άγιος Βασίλης έρχεται

από την Καισαρεία

συ αρχόντισσα Κυρία,

βαστάει κόλα

και χαρτί, χαρτί

και καλαμάρι,

δες και με το παλικάρι. κ. λ. π.

Του Αγίου Ιωάννου, μετά το τέλος

της Θείας Λειτουργίας, όλοι οι χωριανοί συγκεντρωνόμαστε στο χαγιάτι της Εκκλησίας στα καθίσματά του και σε ένα τραπέζι υπήρχαν οι φορητές εικόνες της Εκκλησίας όπου κατά κάποιον τρόπο γινόταν ένας πλειστηριασμός των εικόνων. Ο δε Χρίστος Τζημηνάδης και ο Ανδρέας Τζημηνάδης παίρνοντας στα χέρια μία εικόνα ενός Αγίου, και περπατώντας στο χαγιάτι από την κορυφή έως το τέλος, φώναζε συνάμα ότι η εικόνα του Αγίου Σπυρίδωνος, κοστίζει τέσσαρες οκάδες λάδι, και εάν κάποιος άλλος ενδιαφερόταν για τον Άγιο Σπυρίδωνα τότες ανέβαινε το τμήμα σε αυτό που έλεγε ο δεύτερος πλειοδότης. Έτσι γινόταν σε όλες τις εικόνες των Αγίων και σχεδόν όλοι οι χωριανοί φεύγοντας για το σπίτι είχαν και από μια εικόνα στα χέρια τους. Μετά από μια εβδομάδα περίπου, αφού κρατούσε την εικόνα στο σπίτι του την πήγαινε στην Εκκλησία μαζί με το λάδι που υποσχέθηκε. Έτσι η Εκκλησία, συγκέντρωνε αρκετό λάδι για να έχει όλο το χρόνο αναμμένα τα κανδήλια. Δεν υπήρχε μεγάλη γιορτή που να είχε σταυρό το ημερολόγιο και να μη γινόταν Λειτουργία. Ενώ τώρα η Λειτουργία γίνεται μόνον την Κυριακή και αυτή κάθε μήνα ή και σε 40 ημέρες γιατί δεν υπάρχουν πολλοί Ιερείς. Καταντήσαμε όπως τα πρώτα χρόνια στην Αλβανία που δεν υπήρχαν Ιερείς, ενώ τώρα κάθε Εκκλησία τους έχει και τον ιερέα της. Το Πάσχα το περίμεναν με μεγάλη χαρά. Το κάθε σπίτι είχε το κουμάντο του, με το

διαλεχτό μανάρι, κασίκι ή αρνί, καθώς και τα βαμμένα κόκκινα αυγά, που θά' καναν το Χρίστος Ανέστη. Από την προηγούμενη εβδομάδα άρχιζαν τα Άγια Πάθη του Κυρίου. Την ημέρα του Λαζάρου όλα τα παιδιά με τον ξύλινο Λάζαρο στα χέρια τους στολισμένο με λουλούδια και με τα κουδουνάκια κρεμασμένα, πήγαιναν σε όλα τα σπίτια, τραγουδώντας το παρακάτω τραγούδι:

*Ήρθε ο Λάζαρος,
ήρθαν τα Βάϊα,
ήρθε και των Παθών
η εβδομάδα,
να κοπιάσετε στην Εκκλησία
για να ακούσετε τη Λειτουργία
που κλαίει η Μάρθα και Μαρία,
και με δάκρια στα μάτια
να φωνάζουν Λαζαρέ μας,
Λαζαρέ μας και αδελφέ μας. κ.λ.π.*

Είχαν και ένα καλάθι που έβαζαν μέσα τα αυγά που τους έδιναν στα σπίτια οι νοικοκυρές. Στο τέλος τα παιδιά, μοίραζαν τα αυγά σε ίσια μεράδια. Ο Μάης και ο Ιούνιος ήταν οι μήνες που σχεδόν δεν έβρεχε καθόλου και ο τόπος χρειαζόταν τη βροχή για τα σιτάρια, τα κριθάρια τα καλαμπόκια και όλα τα σπαρτά, και τότες στο χωριό τα κορίτσια ντύνανε μια κοπέλα με κλαριά από βούζια μέχρι το λαιμό, και γυρίζοντας τα σπίτια τραγουδούσαν το παρακάτω τραγούδι ρίχνοντας συνάμα νερό με το γκιούμι στην κοπέλα που ήταν ντυμένη με τα βούζια:

*Παπαρούνα περπατάει,
το Θεό παρακαλάει*

*κύριε ρίξε μια βροχούλα
στα σιτάρια, στα κριθάρια,
και στα μοσχοκαλαμπόκια. κ.λ.π.*

Με αυτόν τον τρόπο παρακαλούσαν το Θεό να τους ρίξει βροχή στα σπαρτά τους που η βροχή εκείνη την εποχή ήταν χρυσάφι. ΑΠΟΚΡΙΕΣ: Την Κυριακή των Απόκρεω μετά το τέλος της Εκκλησίας, εμφανίζονταν πολλές ομάδες, ντυμένοι μασκαράδες στο προαύλιο της Εκκλησίας, περιμένοντας τον Κώστα Μπέτζιο με το μαγικό του βιολί. να έρθει για να αρχίσουν το χορό που συνεχιζόταν ως αργά το βράδυ. Στη συνέχεια οι παρέες των μασκαράδων, πηγαίνοντας σχεδόν στα περισσότερα σπίτια επίσκεψη για τα χρόνια πολλά και με διάφορες γκριμάτσες και αστεία περίμεναν το νοικοκύρη να τους γνωρίσει, το ποιος ήταν κάτω από τη μάσκα. Τότες βγάζοντας τις μάσκες κάθονταν στο τραπέζι που ήταν στρωμένο με πιάτα γεμάτα με τυρόπιτες και λάχανο αρμιά με πιπέρι κόκκινο και αρκετό λάδι τρώγοντας και πίνοντας το ωραίο κρασί του χωριού μας. Αυτό γινόταν σε όλα τα σπίτια γλεντώντας και πίνοντας κρασί.

Θυμάμαι ένα βράδυ των Απόκρεω, θάταν περίπου το 1943, αφού πέρασαν αρκετές παρέες από το σπίτι, και ήταν πολύ αργά, περασμένες δώδεκα η ώρα, και την ώρα που θέλαμε να κλείσουμε με το σίδερο την εξώπορτα, ξάφνου, βλέπουμε να λάμπει φωτιά έξω στην αυλή, και ακούω τη θεία μου τη Σοφία να φωνάζει, φωτιά, καίγεται η καλύβα με το κλαδί. Αμέσως βγαίνουμε όλοι

μαζί έξω, και τη να δούμε, το θείο το Χρήστο Τσανάδη να έχει βάλει ένα δεμάτι κλαδιά στην αυλή να το έχει ανάψει και πάνω είχε μία πυροστιά και στη πυροστιά ένα ταψί, και με την τσιμπίδα την καλαντζήδικη το έπιασε και το κτυπούσε με το ξύλινο σφυρί για να το ισιώσει όπως έκαναν οι γανωτζήδες ή κατατζήδες, ενώ ο Ευθύμιος Μάλιος, να έχει ένα άλλο ταψί και με τα πόδια του, όπως οι γανωτζήδες, να το καθαρίζει ετοιμάζοντάς το για γάνωμα, ή καάιμα όπως έλεγαν στο χωριό. Ξεκαρδιστήκαμε στα γέλια, με το θέαμα που βλέπαμε. Αφού σβήσανε τη φωτιά ήρθανε μέσα στο σπίτι και με διάφορα αστεία, ούτε που καταλάβαμε πότε πέρασε η ώρα. Όταν φύγανε πρέπει η ώρα να ήταν μία μετά τα μεσάνυχτα. Αυτά και πολλά άλλα γινόταν τη μέρα αυτή.

Το Φθινόπωρο, μαζεύανε τα καλαμπόκια από τα χωράφια και τα βάζανε στο χαγιάτι των σπιτιών η σε κάποια καλύβα και το χειμώνα όλα τα κορίτσια πήγαιναν κάθε βράδυ και σε διαφορετικό σπίτι και ξεκώκιαζαν τα καλαμπόκια τραγουδώντας διάφορα τραγούδια. Δεν έλειπαν τα καρύδια και το κρασί.

ΓΑΜΟΣ; Είναι ένα γεγονός που δύσκολα μπορεί να τον αποφύγεις, εκτός από μερικούς και μερικές που δεν τους αρέσει να κάνουν οικογένεια ή φοβούνται το γάμο μη ξέροντας τι σύντροφος θα τους πετύχει. Μπορεί να είναι γάμος από προξενιό ή από έρωτα.

Τα πολύ παλιά χρόνια, οι κοπέλες παντρεύονταν εκείνον ή εκείνη που θέλανε οι γονείς τους και σε πολύ μικρή ηλικία. Η δική μου γιαγιά παντρεύτηκε στα δεκατέσσερα της χρόνια.

Τι οικογένεια μπορεί να φτιάξει ένα κοριτσάκι δεκατεσσάρων χρόνων;

Αφού γινόταν το προξενιό ακολουθούσε η αρραβώνα και καθόριζαν για το πότε θα γίνει ο γάμος. Ο καιρός που θα γινόταν μπορούσε να είναι μήνες ή ημέρες.

Την Πέμπτη πριν την στέψη της Κυριακής, μαζευόταν οι συγγενείς και φίλες στο σπίτι της νύφης, για να φτιάξουν την καθορισμένη κουλούρα, που τη ζύμωνε μια από τις συγγενείς της νύφης η φίλη της νύφης. Την ίδια μέρα, όλοι σχεδόν οι χωριανοί που είχανε μουλάρια και γαϊδούρια θα πήγαιναν για να κόψουν ξύλα, να φορτώσουν τα ζώα και να τα πάνε στο σπίτι του γαμβρού και με αυτά να φτιάξουν τα φαγητά την ημέρα του γάμου που θα έχουν όλους τους χωριανούς καλεσμένους στο τραπέζι.

Στην άλλη μεριά της νύφης, φτιάχνοντας την κουλούρα, με τραγούδια και χαρές και με διάφορα αστεία, ρίχνοντας συνάμα και κέρματα στο μέρος της κουλούρας. Όταν θα τελείωνε το ζύωμα, θα την ψήνανε, και θα την κόβανε τεμάχια, για να την μοιράσει στους καλεσμένους την ημέρα του γάμου ο βλάμης, και με την πλόσκα γεμάτη κρασί στον ώμο.

Πριν το γάμο, οι δυο συμπέθεροι, ο

πατέρας του γαμβρού και ο πατέρας της νύφης θα συζητούσαν για το προικοσύμφωνο, το τι θα δώσει ο πατέρας της νύφης στο γαμβρό και τι προικιά θα δώσει στην κόρη του. Στο γαμβρό θα έγραφε κτήματα ή και χρήματα, στη δε νύφη αριθμημένα πόσα φουστάνια, κάπες, πουκάμισα, κάλτσες, μανδήλια, εσώρουχα κ.λ.π.

Η στέψη γινόταν πάντοτε μετά το τέλος της Εκκλησίας. Ο γαμβρός με το βλάμη και/τους λοιπούς συγγενείς, με τα όργανα: κλαρίνο, βιολί, λαούτο, και ντέφι, θα πήγαιναν να πάρουν τη νύφη. Μόλις φθάνανε στο σπίτι της νύφης, ο βλάμης θα έβαζε τα νυφιάτικα παπούτσια στη νύφη με ορισμένα χρήματα για το έθιμο μέσα, και η νύφη θα του κρεμούσε στον ώμο ένα ζευγάρι κάλτσες. Βγαίνοντας από το σπίτι η νύφη, θα έσπαγε το μαστραπά και θα τις τραγουδούσαν το παρακάτω τραγούδι, συνοδεύοντας και τα όργανα:

*Αφήνω γεια στη μάννα μου,
στον πάτερα μου, στα αδέρφια μου,
και σ' όλους τους συγγενείς μου,
και γω πάω στο σπίτι μου.
Ώρα καλή σου, κόρη μου,
και νάχεις την ευχή μας.*

Αφού γινόταν η διαδικασία αυτή, πήγαιναν στην Εκκλησία όπου γινόταν η στέψη. Μετά το τέλος της στέψης θα πήγαιναν στο σπίτι του γαμβρού όπου η νύφη ήταν υποχρεωμένη να προσκυνήσει τρεις φορές, στην πόρτα της εισόδου, και μπαίνοντας μέσα θα φιλούσε το χέρι του πεθερού και της πεθεράς.

Αφού θα κερνούσαν το γλυκό και το τσίπουρο, θα ξαναγύριζαν στο προαύλιο της Εκκλησίας όπου θα στήνανε το χορό. Τον πρώτο χορό θα τον χόρευε ο βλάμης, και μετά θα ακολουθούσε η νύφη, ο γαμβρός, ο πατέρας και η μάνα του γαμβρού, καθώς ο πατέρας και η μάνα της νύφης και μετά οι συγγενείς, οι φίλοι και χωριανοί. Στη νύφη λέγαν το παρακάτω τραγούδι:

*Σήμερα άσπρος ο ουρανός,
σήμερα άσπρη η μέρα,
σήμερα παντρεύεται
αιτός την περιστέρα, κ.λ.π.*

Αφού χορέψουν έως αργά, και με το φως της ημέρας στο προαύλιο της Εκκλησίας, πήγαιναν στο σπίτι του γαμβρού όπου θα ακολουθούσε ο χορός μέχρις ότου ετοιμάσουν τα τραπέζια για το φαγητό. Στο τραπέζι θα ήταν σχεδόν όλοι οι χωριανοί καλεσμένοι. Τα ωραία φαγητά τα ετοίμαζαν ή μαγείρευαν ο Ανδρέας Τζημηνάδης, ο Χρήστος Πορφύρης και ο Χρήστος Τσανάδης. Φτιάχνανε νόστιμα φαγητά. Αφού ήταν έτοιμα τα φαγητά, θα κάθονταν όλοι στα τραπέζια για να φάνε. Πρώτος θα σηκωθεί ο Ιερέας, και μετά θα σηκωθούν και οι υπόλοιποι για να ειπεί ο Ιερέας την προσευχή και μετά να αρχίσουν να τρώνε, πίνοντας συνάμα και το ωραίο κρασί του χωριού μας. Αφού τελειώσει το φαγητό, θα αρχίσουν τα νουμπέτια και τα διάφορα τραγούδια. Αφού τελειώσουν τα επιτραπέζια τραγούδια και τα νουμπέτια από τους οργανοπαίχτες, αρχίζουν να χορεύουν και με

φωτισμό το πατροπαράδοτο λουξ ή και μεγάλες κρεμασμένες λάμπες πετρελαίου Σχεδόν μέχρι το πρωί. Τα νιόπαντρα αφού θα χόρευαν ξανά και στο σπίτι, κουρασμένα πια θα τους διώχνανε για ύπνο.

Το πρωί της Δευτέρας η νύφη θα πήγαινε στη βρύση του χωριού για να πάρει νερό, και αργότερα, θα πήγαινε στα κτήματα να δουλέψει με την πεθερά της, την καινούρια της μητέρα.

ΤΗΝ ΠΡΩΤΟΜΑΓΙΑ: όλα τα παιδιά με τον τρουβά στον ώμο, έχοντας μέσα μια μπουκάλα γάλα γεμάτη, ψωμί, αυγά και τυρί και πρωί πρωί, πηγαίνανε έξω από το χωριό στο δάσος όπου είχε λιβάδι για να παίξουνε πιάνοντας το Μάν. Το μεσημέρι θα τρώγαμε ό,τι είχαμε στον τρουβά μας θα ξαναπαίξαμε πάλι έως το απόγευμα που θα φεύγαμε για το χωριό. Οι μεγάλοι, έχοντας κοκορέτσια φτιαγμένα και διάφορα κρέατα πήγαιναν στη θέση Βόριστα όπου θα τα ψήνανε και θα τρώγανε όλοι μαζί. Μαζί τους ήταν και οι οργανοπαίχτες του χωριού μας όπου θα χόρευαν έως αργά το απόγευμα που θα γύριζαν στο χωριό.

ΧΡΙΣΤΟΥΓΕΝΝΑ: Η Γέννηση του Θεανθρώπου, η γέννηση του Σωτήρα και της ζωής. Είναι και η τελευταία γιορτή του χρόνου. Την προηγούμενη ημέρα όλα τα παιδιά πηγαίναμε με τη σειρά σε όλα τα σπίτια τραγουδώντας το κάτωθι τραγούδι και στο τέλος του τραγουδιού μας δίνανε ένα μικρό κουλούρι ή και ξηρά σύκα Καλαμάτας στον κάθε ένα μας. Είχαμε και ένα μικρό τρουβαδάκι ο καθένας μας για να τα βάζουμε μέσα.

*Καλήν ημέρα Άρχοντες,
και αν είναι ο ορισμός σας,
Χριστού τη Θεία Γέννηση
να ειπώ στο αρχοντικό σας.
Χριστός γεννάται σήμερα,
εν Βηθλεέμ την πόλη
οι ουρανοί αγάλλονται
Χαίρει η Φύσις όλη.*

Με αυτά τα ήθη και έθιμα του χωριού μας τελειώνω την αφήγησή μου απ' όσα θυμάμαι.

ΣΠΥΡΙΔΩΝ Ε. ΞΕΙΝΟΣ

ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ ΚΑΛΛΙΝΤΕΡΗΣ

ΧΕΙΡΟΥΡΓΟΣ ΟΡΘΟΠΕΔΙΚΟΣ

Τ. ΕΠΙΜΕΛΗΤΗΣ

ST. MARIEN HOSPITAL - BORKEN ΓΕΡΜΑΝΙΑΣ

ΙΑΤΡΕΙΟ: ΜΕΣΟΓΕΙΩΝ 421 Α ΠΡΩΪ
ΠΛ. ΑΓ. ΠΑΡΑΣΚΕΥΗΣ «ΥΓΕΙΑ» ΤΗΛ. 6827940
ΤΗΛ. 6390019 ΟΙΚΕΙΑ: ΤΗΛ. 6645647
ΚΙΝ.094511802

ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΟ «Το Γεφύρι» Με 40 κλινοεστιατόριο, μπάρ, δέρμανση, πάρκιγκ κ.λπ.
Στην ειδυλλιακή τοποθεσία της γέφυρας
στην Κόνιτσα **Τηλ. 26550 23780**

ΤΥΜΦΗ ΚΟΝΙΤΣΑΣ

Πετυχημένη η χρονιά του 2010 το πρώτο εξάμηνο για το Σωματείο που απασχολεί πλήθος νεολαίας και διαφημίζει με τα τμήματά του το χώρο μας σε επίπεδο πέραν του χώρου της Ελλάδος.

Οι παρουσίες του χώρου της Ελλάδος.

Οι παρουσίες των πρωταθλητών με τα χρώματα των Εθνικών Ομάδων είναι εντυπωσιακή.

ΝΕΑ ΤΜΗΜΑΤΟΣ ΚΑΝΟΕ-ΚΑΓΙΑΚ ΣΛΑΛΟΜ

- Κλήθηκαν από τον Ομοσπονδιακό προπονητή Βίκτωρ Λαμί για τις διοργανώσεις, Ευρωπαϊκό και Παγκόσμιο Πρωτάθλημα οι Κωστούλας Σταύρος, Αγόρου Νικόλαος και Λάκκας Δημήτριος οι οποίοι συμμετείχαν και στον ΟΛΥΜΠΙΑΚΟ μήνα Καγιάκ τον

Φεβρουάριο – Μάρτιο 2010 στην πίστα του Ελληνικού.

- Θρίαμβος θεωρείται για το τμήμα του Καγιά η 2η θέση στο πρωτάθλημα Ελλάδος στην πίστα του Ευήνου και της 3ης θέσης στο κύπελλο Ελλάδος στο Ελληνικό αν δει κανείς στις ανταγωνιστικές κατηγορίες το Σωματείο κατέλαβε τις πρώτες θέσεις.

- Από κοινόβιο προετοιμασίας στην Γερμανία κλήθηκαν για να υπηρετήσουν στις 11 Μαΐου την στρατιωτική τους θητεία οι ΚΩΣΤΟΥΛΑΣ ΣΤΑΥΡΟΣ (Κόρινθο) και ΑΓΟΡΟΥ ΝΙΚΟΛΑΟΣ (Ειδικές Δυνάμεις).

- Στο κύπελλο και Πρωτάθλημα Ελλάδος 2010 οι αθλητές που συμμετείχαν και έφεραν μετάλλια στο Σωματείο είναι οι: ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ ΑΝΔΡΩΝ.

1. Κωστούλας Σταύρος, 2. Αγόρου

Νικόλαος, 3. Λάκκας Παναγιώτης
ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ ΕΦΗΒΩΝ, 1. Λάκκας
Δημήτριος

ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ ΠΑΙΔΩΝ, 1) Μησια-
κούλης Κυριάκος, 2. Αγόρου Γεώργιος,
3. Βάσαλος Χρήστος, 4. Βρενόζης
Σωτήρης.

ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ ΚΟΡΑΣΙΔΩΝ, 1. Κυ-
ρίτση Ευρυδίκη

Στις 4 Ιουνίου 2010 στην Ολυμπιακή
πίστα του Ελληνικού στα πλαίσια της
διοργάνωσης RIVER FESTIVAL Sla-
lom το Τμήμα Ανάπτυξης με τους
ΠΑΙΔΕΣ Μησιακούλη Κυριάκο, Αγόρου
Γεώργιο, του ΠΑΜΠΑΙΔΕΣ. Λάππα
Νικόλαο, Λάππα Κωνσταντίνο, τις
ΠΑΓΚΟΡΑΣΙΔΕΣ Μησιακούλη Σταμα-
τία, Μουρεχίδη Θεοδώρα, Κυρίτση
Ιωάννα κατέκτησαν 10 μετάλλια (6-1-3).

- Επόμενος αγώνας το Πανελλήνιο
Πρωτάθλημα Ανάπτυξης Σλάλομ στο
Ελληνικό στις 4 Σεπτεμβρίου 2010.

- Στην τελική φάση πλέον η κατα-

σκευή της πίστας Καγιάκ καθώς ανα-
τέθηκε η μελέτη κατασκευή από το
Δήμο Κόνιτσας σε Γάλλους τεχνο-
γνώστες.

- Τις Ευχαριστίες του Δ.Σ. του Σω-
ματείου στο Δ.Σ. του Δήμου Κόνιτσας
για την Οικονομική ενίσχυση από το
ίδρυμα ΠΡΑΒΑΤΖΗ. Ήταν μια πράξη
που έδειξε το ενδιαφέρον του Δήμου
για το Σωματείο.

- Από αρχές Μαΐου έχουν ξεκινήσει
μαθήματα στις κατηγορίες ανάπτυξης
γεννημένοι 1996-1997, 1998-2000.

- Οι αθλητές/τριες του Τμήματος
Σλάλομ και το Δ.Σ. του Σωματείου
εύχονται Καλή Θητεία στα στρατευμένα
παιδιά. ΣΤΑΥΡΟ ΚΩΣΤΟΥΛΑ και
ΑΓΟΡΟΥ ΝΙΚΟ.

Γραφείο Τύπου
Του Σωματείου
www.clubtimf.gr

@ccountant

Λάππας Μάκης
Λογιστικά - Φοροτεχνικά

Αριστοτέλους 38 • 501 00 ΚΟΖΑΝΗ
Τηλ. 24610 49955 - Fax: 24610 49966 • Κιν.: 6942 411090
e-mail: lappmez@otenet.gr

ΗΛΙΑΣ Β. ΚΟΥΚΕΣΗΣ

ΠΟΛΙΤΙΚΟΣ ΜΗΧΑΝΙΚΟΣ Α.Π.Θ.

Σ. ΜΑΝΑΡΗ 2
ΙΩΑΝΝΙΝΑ
Τ.Κ. 453 33

ΤΗΛ.: 26510 77585
ΚΙΝ.: 6932 430093
e-mail: ikoyk@otenet.gr

Το Πληκάτι ήταν Αρβανιτοχώρι και όχι Αλβανία

Το βιβλίο που διάβασα με τον τίτλο «ΠΛΗΚΑΤΙ ΚΟΝΙΤΣΗΣ» γραμμένο από τον Πρεσβ. Δ. Τάτση για τους Πληκαδίτες είναι προσβλητικό κυρίως για το θέμα του χωριού. στη σελ. 49. Το Πληκάτι ήταν αλβανόφωνο χωριό.... και γράφει ο π. Τάτσης ότι η λαλούμενη γλώσσα του χωριού είναι αλβανική...

Σας ενημερώνω κ. Δ. Τάτση ότι οι αρβανίτες με τους αλβανούς δεν έχουν καμία σχέση. Άλλο Αρβανίτης, Έλληνας και άλλο Αλβανός. Το χωριό μου ήταν αρβανιτοχώρι των Ελλήνων. Οι δίγλωσσοι λαοί τότε χρησιμοποιούσαν την αρβανίτικη γλώσσα σαν μέσον για την επιβίωσή τους στα μέρη όπου ζούσαν γιατί εκεί δεν τους επέτρεπαν να μιλάνε την ελληνική.

Η προέλευση των κατοίκων του Πληκατίου ήταν και είναι από χριστιανικά Μαστοροχώρια. Η πρώτη εκδοχή είναι: οι περισσότεροι κάτοικοι του χωριού ήταν Έλληνες χριστιανοί που εκδιώχτηκαν από τους τουρκοαλβανούς από την **Μοσχόπολη της Β. Ηπείρου το 1769.**

Ύστερα από τις ανεπανόρθωτες καταστροφές που προκάλεσαν οι τουρκοαλβανοί. Η άλλη εκδοχή-άποψη αναφέρει ότι από τους κατοίκους Πληκατίου ένα μέρος έλληνες από την Κολώνια με πρωτεύουσα την Ερσέκα και οι υπόλοιποι κατάγονταν από την Λάκα Σούλι.

Οι άνθρωποι αυτοί ανέπτυξαν την μαστορική οικοδομική τέχνη στους δρόμους και τα μονοπάτια που χάραξαν τα μπουλούκια της περιοχής σ' όλη την Ελλάδα και τον Κόσμο.

Οι Αλβανοί-Σκιπετάροι δεν έχουν καμιά εθνική, φυλετική ή πολιτιστική σχέση με τους Έλληνες Αρβανίτες. Ο Μάρκος Μπότσαρης, ο Μιαούλης, Αλεξ. Πάλλης ήταν Έλληνες Αρβανιτόφωνοι και όλοι οι Σουλιώτες.

Όπως επίσης η Μπουμπουλίνα ο Κουντουριώτης και ο Θ. Κολοκοτρώνης ακόμη που στα αρβανίτικα ονομάζονταν Μπιθεγκούρης. Η λέξη Αλβανία σημαίνει Λευκή χώρα από το λατινικό ΑΛΜΠΑ (λευκή). Είναι όρος με γεωγραφική και όχι εθνολογική σημασία. Ο όρος Αρβανίτης που αφορά τους Σουλιώτες και πολλούς κατοίκους των Μεσογείων προέρχεται από τελείως διαφορετική ρίζα.

Συγκεκριμένα από τη λέξη άρβανον τοπωνύμια της Β. Ηπείρου που το βρίσκουμε ήδη από τον 11ο αιώνα στο κείμενο της Άννας Κομνηνής. Από το Άρβανον, δηλαδή από την Ελληνικότητα Β. Ήπειρο κατέβηκαν σε πόλεις και νησιά της Νοτίου Ελλάδος ελληνικοί πληθυσμοί που μιλούσαν την διάλεκτο – αρβανίτικα δηλαδή μία διάλεκτο ανάμικτη με αρχαία ελληνικά, λατινικά τούρκικα και εντόπια βαλκανικά γλωσσ-

σικά στοιχεία,.

Οι αρβανιτόφωνοι Έλληνες ουδέποτε είχαν διαφορετική συνείδηση από τους υπόλοιπους Έλληνες.

Η σύγχυση μεταξύ των λέξεων Αλβανός και Αρβανίτης δημιουργείται μόνο στην ελληνική γλώσσα, διότι φαίνεται να μοιάζουν οι δύο όροι ηχητικά. Η ομοιότητα είναι μόνο επιφανειακή. Στην ουσία διαφέρουν κατά πολύ.

Άλλωστε οι ίδιοι οι Αλβανοί αποκαλούν εαυτούς Σκιπτάρ και την χώρα τους Σκιπρία (χώρα των Αετών).

Τι κοινό μπορούν να έχουν ένας Σκιπτάρ και ένας Έλληνας αρβανιτόφωνος; Αυτό που γράφει ο κ. Δ. Τάτσης ότι «Η επικράτηση της αλβανικής διαλέκτου εις το χωριό θα πρέπει να ερμηνεύθηκε από το γεγονός της μετακίνησης των Ελληνορθόδοξων Αλβανών. Αυτό δεν ισχύει είναι λάθος. Άλλο ορθόδοξοι Αλβανοί και άλλο Ελληνορθόδοξοι αρβανίτες, καμιά σχέση οι Έλληνες με τους Αλβανούς. Η προβολή αυτού του βιβλίου, βοηθάει μόνο για

την Ιερή εικόνα της Παναγίας, αλλά εκθέτει τους Πληκαδίτες χωριανούς μου, οι οποίοι είναι δυο φορές χριστιανοί Έλληνες και όχι Αλβανοί.

Ο κ. Δ. Τάτσης δεν γνωρίζει ότι η διάλεκτος των Αρβανιτών Ελλήνων δεν ταιριάζει με την αλβανική γλώσσα, όπως αντέγραψε μερικά λανθασμένα κείμενα. Οι χωριανοί μου Πληκαδίτες είναι πολύ αγανακτισμένοι που τους ονόμασε Αλβανούς. Είναι γεγονός ότι οι Ασημοχωρίτες απέναντι στους Πληκαδίτες δεν συμπεριφέρονται θετικά. Π.χ. ο Στ. Νούτσης έστειλε έγγραφο στον Δήμαρχο Μαστοροχωρίων στις 2 Νοεμβρίου 2006 κατηγορώντας τον Γρ. Παπανώτη και τους Πληκαδίτες ως τουρκοαλβανοεβραϊκής ρίζας αυτό είναι απαράδεκτο και λυπάμαι που κάποιος δεν γνωρίζει την ιστορία του τόπου.

Με σεβασμό

Αντώνιος Θ. Ζιώγας

Διπλ. Μιχ/γος-Μιχ/κος Εκ Πληκατίου

Λάμπρος Μάλαμας

~~~~~

**Με τη χρυσή
της νιότης πανοπλία**

Βιωματική ιστορική πραγματεία
**Από την Εθνική Αντίσταση
1943-1945
και πολλά θούρια της εποχής**

— Ελεύθερο Πνεύμα —

Ελεύθερο Πνεύμα

ΕΡΕΥΝΑ - ΣΤΟΧΑΣΜΟΣ - ΤΕΧΝΗ - ΚΡΙΤΙΚΗ
Μηνιαίο - Διμηνιαίο - Εξαμηνιαίο Λάμπρος Μάλαμας - ΔΙΠΛΟΤΥΧΟΣ **152-153**
Χρόνος 40' - Τόμος 20'

Θέματα:

- Η αυτοπροστασία
- Οι δημοκρατίες των αρχαίων
- Σόλων-Κλεισθένης-Πρωτόγγορος
- Παροικιακές παραστάσεις
- Η ανάπτυξη στον καπιταλισμό
- Παλαιοί αληθινοί ποιητές
- Χαύτερη λυρική τέχνη
- Πατριότητα και οδοπορία
- Χρονικά γεγονότα
- Ιστορικά ποικιλοτρόπως
- Ο Μοκρυγιάννης κατά Καλέτη
- Οι πρώτες εθνικές Συνελεύσεις του 1821
- Δύο λαμπρές (αγριματικές) παρουσιάσεις
- Οι ευθύνες για το «Δεκαβήρω» (1944)
- Ύψιστη διατροφή και μικροζωία
- Το αλφάβητο της καλλιτεχνίας
- Το πάθος της Διάλεξης και η Ι.Τ.Τ.
- Ο Δ. Γ. Γεωργιάδης για τον Ψυχάρη
- Οι Συγγραφείς και το βιβλίο
- Νέοι της Εθνικής Αντίστασης
- Το 15 Σύστημα του ΕΛΑΣ
- Συγκλονιστικές μαρτυρίες εξόριστου
- Ο Διακογιάννης για το Βελουχιώτη
- Ένα θέατρο στην Αυστραλία
- Μορφές και μέθοδοι γραμμάτων και τεχνών
- Ανταρσίες κρητικές για τον Καβύρη
- Θεατρικός-Σεφερίνης-Αλληλογραφία
- Σκέψεις και κρίσεις Νόσφ Τσούρα
- Επικοινωνιακή σφαιρική
- Αγγλικά και νεότερη αναθεωρητική
- Επιστημολογικά θέματα-Νομικός-Παπαγιάννης
- Με το σφυρί στα κρητικά
- Πολυπολιτισμικά κεντρικά
- 200 μαθητικά και αποκαλυπτικά σχέδια
- Μηνιαία στο «Ελεύθερο Πνεύμα»

“Όταν διαβάζεις κείμενα του Λάμπρου Μάλαμα, καταγγέλλεις για το σφυρί και γ’ όλη-κε ή θερμή υποστήριξη για το σωστό και το δίκαιο, είναι σαν ν’ ακούς τη φωνή του Γότταου (θεοσοφικού) πατριώτη του Σαουκουλίου Σαν Ζαρέ, και να κοιτάξεις με μισή καρδιά την αλήθεια για το γένος του κακού... Ο Α. Μάλαμας επισημαίνει με ενθουσιασμό, με τις 258 αυτοκαλλιτεχνικές διαμαρτυρίες που στην πορεία, το θέατρο, την κριτική, την κοινωνιολογία, την ιστορία, τη φιλοσοφία, την Επιθεώρηση, τη δημοσιογραφία...”

Αγγελία Διάλεξης

Τριμηνιαία Επιθεώρηση Αγωνιστικής Λογοτεχνίας και κριτικού προβληματισμού. Μαχητικό όργανο διαφώτισης και πνευματικής καλλιέργειας του λαού.

Όσο σημειώνω, τα σημειώματά μου δεν υποφέρω να βλάψω το δίκαιο να γίνει το δίκαιο

Μοκρυγιάννης

ΔΙΕΘΝΗΣ ΤΡΟΜΟΚΡΑΤΙΑ (Για τη γενοκτονία της Παλαιστίνης)

Άγγλοι, Γάλλοι, παπαγάλοι
Αμερικανοί και άλλοι, «οι... μεγάλοι»!
ξαναμοίρασαν την πίτα
και ξεκλήρισαν τα σπίτια.

Έδωσαν και στα παιδιά τους,
για συμφέροντα, δικά τους
και χτυπώντας τα με νόημα στις πλάτες,
τους λαούς βαφτίζουν τρομοκράτες.

Εντολή έχουν τρανή,
η κτηνωδία τους να μη φανεί,

σε σημεία να στοχεύσουν,
οφέλη στο μέλλον για να δρέψουν.

Παιδιά και άμαχους χτυπούν,
ντουμ-ντουμ και χημικά σκορπούν,
ανάπηρους, πολλούς θέλουν ν' αφήσουν,
για νεκρούς, μην τους κατηγορήσουν.

Ξεσηκώσου, Κόσμε, Τώρα!!!
πέρασε πολύ η ώρα,
όπου, καπνός στη Γειτονιά σου,
σιμά είν' κι πόρτα, η Δικιά σου.

Βασίλης Σπανός

(Ισραήλ και Ιμπεριαλιστές)

Ξαναήρθαν, τώρα, πάλι
μ' επιχείρηση μεγάλη
ένα έγκλημα να πράξουν
σύνορα για να χαράξουν.

Μέσ' τα διεθνή νερά
ρεσάλτο κάνουν φανερά
δίχως αίσχος και ντροπή
θάνατο σπέρνουν απριορή

Ψέματα μετά θα πουν
όπλα ότι ήθελαν να βρουν
τους λαούς να φοβερίσουν
στο καβούκι τους να κλείσουν.

Έχουν βλέπεις γερές πλάτες
Αμερικανούς προστάτες
και τους πεινασμένους γύπες
της Ευρώπης Κυβερνήτες

Οι λαοί να μην αργούν
Τώρα! να ξεσηκωθούν
μ' αγώνες να απαντήσουν
πριν αυτοί τους αφανίσουν

Εδώ και τώρα, στη στιγμή
το εμπάργκο, να λυθεί
δικαίωμα έχει η Παλαιστίνη
άνθρωποι είναι και εκείνοι

Βασίλης Σπανός

Ο Μπακάλης του χωριού και η προσφορά του

Του Παν. Φ. Νάτσι

Ο σημερινός άνθρωπος με τα τόσα προβλήματα που τον περιστοιχίζουν, ζει και είναι βυθισμένος μέσα στο άγχος του.

Δυστυχώς η οικονομική και κοινωνική κατάσταση των λαών είναι θλιβερή και απογοητευτική. Εκείνα όμως τα παλιά χρόνια, τα πράγματα ήταν διαφορετικά. Δεν υπήρχε το γραμμάτιο, η επιταγή, η πιστωτική κάρτα κλπ. Υπήρχε όμως το “δευτέρι” δηλαδή αυτό που ο μπακάλης έγραφε τα χρέη των πελατών του και ο καθένας ξεχρέωνε ανάλογα με τις εποχές. Άλλος από έσοδα από τα ζώα, άλλος από γεωργικά ή δασικά προϊόντα ή όταν γυρνούσαν από τα ξένα οι μαστόροι.

Αυτοί οι άνθρωποι που ασχολούνταν με τα καφεπαντοπωλεία στα χωριά μας, απ’ ότι έχω μιλήσει με πολλούς δεν τους έπιανε ύπνος, γιατί τα χρέη των χωριανών όλο και μεγαλώνανε και οι πιστώσεις προς αυτούς από Κόνιτσα και Γιάννενα σιγά-σιγά σταματούσαν.

Ένας απ’ αυτούς που επί εξήντα χρόνια προσέφερε είναι και ο συγχωριανός μας καφεπαντοπώλης - άκρως παραδοσιακός-αγαπητός μας μπάρμπα Ηλίας Ντίνης. Ξεκίνησε στην αρχή στον Κατσιώτα μαζί με το Σδούκο Παναγιώτη για λίγο καιρό και μετά πήγε στο κέντρο του χωριού στο ισόγειο του Γιαννάκη Μπλιθικιώτη (απέναντι από το σπίτι του Γιώργου Γιώτη). Μετά νοίκιασε το σπίτι

του Πανταζή και ύστερα αγόρασε οικόπεδο από τον Κώτσιο-Γιώτη όπου εκεί μέχρι σήμερα είχε το καφεπαντοπωλείο. Πράγματι η προσφορά του προς τους συγχωριανούς ήταν μεγάλη. Τώρα που έκλεισε το καταλαβαίνουμε όλοι μας το πόσο χρήσιμος ήταν. Όποιος και να ερχότανε στο χωριό ήξερε ότι θα βρει το μπάρμπα Ηλία ανοικτό. Ταχυδρόμος, Δημόσιες υπηρεσίες - Αγροτικός Γιατρός και θα είχε την κάθε εξυπηρέτηση απ’ αυτόν. Για λίγα χρόνια που αναγκάστηκε να μεταβεί στην Ξάνθη όπου ήταν τα παιδιά του, είχε αφήσει το καφενείο στον αδελφό του Νικόλαο Ντίνη (άλλος γραφικός και ωραίος άνθρωπος του χωριού μας).

Έχουμε υποχρέωση να ευχαριστήσουμε τον μπάρμπα Ηλία για την προσφορά του απέναντί μας τόσα χρόνια.

Για πολλούς που δεν τον ξέρουν θέλω να γράψω τούτο (χωρίς αυτό να θίγει το μπάρμπα). Όταν ο μπάρμπα Ηλίας σερβίριζε ένα τσίπουρο και είχε στο πιατάκι δύο ελιές, ώσπου να πάει στο τραπέζι τη μια την έτρωγε πάντα αυτός. Ήταν αφάνταστα γραφικός μπακάλης. Θα μας λείψει σε όλους. Του ευχόμαστε τώρα που στα 90του πήρε σύνταξη να ξεκουραστεί.

Μπάρμπα Ηλία σε ευχαριστούμε.

† Για την Κονιτσιώτισσα Νοικοκυρά (Με αφορμή το θάνατο της Αγγελικής Παγουρτζή)

Στις 4 Ιουλίου έφυγε από τη ζωή η αδερφή της μάνας μου, η θεία Κούλα. Παντρεύτηκε, εγκαταστάθηκε στην Κόνιτσα κι έγινε Κονιτσιώτισσα σε όλα της. Για μένα και τον αδερφό μου ήταν η φιλόξενη θεία που μας αγαπούσε, μας έραβε κουστουμάκια και παλτουδάκια, σαν ήμασταν μικρά. Μου έφερε προικιά και δώρα σε ασήκωτο μπαούλο από τη μακρινή Αυστραλία. Πρόσφατα μου χάρισε κι ένα πλεχτό στο βελονάκι καρέ, γιατί – όπως μου είπε – ξέρω να εκτιμάω τη δουλειά.

Η θεία Κούλα ήταν κι αυτή σαν όλες τις θειάδες ή μανάδες και γιαγιές που φεύγουν και μαζί τους χάνεται μια γενιά ανεπανάληπτη. Μια γενιά που έζησε με άλλους κανόνες και όρους ζωής. Δεν τις καλοτυχίζω, γιατί οι περισσότερες βίωσαν δύσκολες συνθήκες. Μας είναι γνωστές. Ζηλεύω μόνο κάτι από αυτές: το πλεονέκτημα να έχουν ζήσει με τη ρέγουλα του νοικοκυριού. Να ζώνουν την ποδιά- σύμβολο της πάστρας τους και να προλαβαίνουν να ξεδιαλέγουν, να πλένουν, να λιανίζουν, να αναδεύουν, να τσιγαρίζουν, να βράζουν χωρίς το χρονόμετρο της χύτρας. Να ορίζουν το νοικοκυριό, την κουζίνα, τον κήπο. Να χειρίζονται τις τεχνικές του πλάστη, της γάστρας και του φούρνου. Να ζυμώνουν, να παντρεύουν είδη, να συνθέτουν πίτες με μαστοριά.

Ζηλεύω αυτή την περασμένη γενιά των γυναικών που μπόρεσε να πει, ένα νανούρισμα στο νεογέννητο ή ένα μοιρολόι στο νεκρό συγγενή. Ριγώ, κυριολεκτικά, όταν ακούω και τα χαρούμενα τραγούδια τους,

σαν κι αυτά που πρόλαβε – ευτυχώς – να καταγράψει ο Καθηγητής Βασίλης Νησιάκος και να συμπεριλάβει στο περιεχόμενο του μουσικού CD με τίτλο: «Κόνιτσα: Μουσικές και Μουσικοί» (σε επιμέλεια Νίκου Διονυσόπουλου και κείμενα του Βασίλη Νησιάκου και της Γεωργίας Τέντα).

Ζηλεύω αυτές τις γυναίκες που γλεντούσαν με το μόχθο τους και εξωραΐζαν τη δυσκολία καθώς τραγουδούσαν στον αργαλειό, στο μαγειριό, στα χωράφια. Καλοτυχίζω τον εαυτό μου που ζω σ' αυτή την εποχή μ' αυτές τις αντιλήψεις για τη θέση της γυναίκας στην οικογένεια, στη δουλειά, στην κοινωνία. Θα ήθελα, όμως, να βιώνω καθημερινά εκείνο το αγάλια – αγάλια στη φροντίδα του σπιτιού, στην έννοια της μητρότητας. Θα ήθελα ξένες γυναίκες να μη συγυρίζουν τα σπίτια, να μαγειρεύουν και προπαντός να αγκαλιάζουν τα παιδιά μας ή τους άρρωστους συγγενείς μας, στο όνομα του δικού μας μεροκάματου, εκτός σπιτιού.

Θα ήθελα να προλάβω να αποτελειώσω εκείνο το εργόχειρο που χρόνια τώρα περιμένει το επόμενο καλοκαίρι. Θα ήθελα να ξαναδώ εκείνα τα περίτεχνα κουρτινάκια της υπομονής να διώχνουν τις περσίδες και τα πακέτα. Θα ήθελα και στην πόλη που ζω να δω ολάνθιστα μπαλκόνια, σαν τις λουλουδισμένες αυλές της Κόνιτσας.

Θα ήθελα να μπορώ και να ευκαιρώ να ανοίγω φύλλο για την πίτα, σαν τη θεία Κούλα και να σιγοβράζω το φαγητό, για να «πιεί» το νερό, όπως έλεγε η σοφία της νοικοκυροσύνης της.

ΜΑΡΙΑ ΤΣΟΥΠΗ

**ΑΝΟΙΚΤΗ ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΤΟΥ
ΕΞΑΡΧΟΥ ΝΙΚΟΛΑΟΥ**
(ανεξάρτητου Δημοτικού συμβούλου
του Δήμου Κόνιτσας)

Αγαπητοί συνδημότες-συνδημότισσες του ενιαίου Δήμου Κόνιτσας.

Μετά την ψήφιση στην Βουλή των Ελλήνων της νέας αυτοδιοικητικής μεταρρύθμισης νομοσχέδιο «Καλλικράτης» με την δημιουργία του νέου Δήμου Κόνιτσας (στα όρια της επαρχίας Κόνιτσας) θέλω να σας ανακοινώσω την πρόθεσή μου να ηγηθώ (ως υποψήφιος δήμαρχος) δημοτικού συνδυασμού (για τις ερχόμενες εκλογές), συνδημοτών-ισσών που θα θέτουν πάντοτε σε προτεραιότητα το «καλώς νοούμενο κοινό συμφέρον» ανεξαρτήτως πολιτικών -ιδεολογικών προτιμήσεων. Συνδυασμού που θα αποβλέπει

1) στην δημοκρατική ανασυγκρότηση - αναγέννηση του θεσμού της τοπικής αυτοδιοίκησης στην περιοχή μας βασισμένος στις αρχές της: «ισότητας», «αξιοκρατίας», «διαφάνειας».

2) Στην βελτίωση των «δομών και υποδομών» της περιοχής μας και στην «δημιουργία νέων». Αυτό γιατί πρέπει επιτέλους να μπει τέλος στην πληθυσμιακή ερήμωση για να μη εξελιχθεί η περιοχή μας μόνο σε παραθεριστική-τουριστική περιοχή.

Με δεδομένο ότι διαμένω στην Κόνιτσα τα τελευταία 23 έτη με την οικογένειά μου εργαζόμενος ως ελεύθερος επαγγελματίας (εκπαιδευτικός) και επειδή πιστεύω στο ανθρώπινο δυναμικό της περιοχής (μόνιμου-μη μόνιμου) ζητώ από τους πολίτες να στηρίξουν αυτή την προσπάθεια και να είστε σίγουροι ότι θα δώσω όλες τις δυνάμεις μου για το καλό του τόπου.

Κόνιτσα 1-6-2010

**Με εκτίμηση
ΕΞΑΡΧΟΥ ΝΙΚΟΛΑΟΣ**

ΔΗΜΟΣ ΚΟΝΙΤΣΑΣ

Κόνιτσα 29/4/2010 Αρ. Πρ. 3252

Προς:

Την συντακτική Επιτροπή του περιοδικού «ΚΟΝΙΤΣΑ», Κόνιτσα

Στην συνεδρίαση του Δημοτικού Συμβουλίου Κόνιτσας της 26-4-2010 συζητήσαμε το θέμα της παρουσίας του περιοδικού «ΚΟΝΙΤΣΑ» στον τόπο μας και συναποφασίσαμε να εκφράσουμε τις ευχαριστίες μας για την πολύχρονη, μεγάλη, συνεπή και ολόχρονη προσφορά του περιοδικού στην Κόνιτσα και τους απανταχού Κονιτσιώτες και να ευχηθούμε κάθε επιτυχία στο μέλλον για το καλό του Δήμου μας.

Με τιμή
Χαράλαμπος Εξάρχου
Δήμαρχος

ΕΙΔΗΣΕΙΣ

Με πλήθος κόσμου που κινήθηκε από Βοϊδομάτη μέχρι Μπουραζάνι κυρίως και με καλές καιρικές συνθήκες γιορτάστηκε στην περιοχή μας η Πρωτομαγιά.

- Στις 7/5 το Μουσικό Γυμνάσιο-Λύκειο Ιωαννίνων πραγματοποίησε μουσική εκδήλωση στο Πνευματικό Κέντρο του Δήμου. Η εκδήλωση ήταν αφιερωμένη στο γνωστό ανά το Πανελλήνιο λογοτέχνη και θεατρικό συγγραφέα Λάμπρο Μάλαμα.

- Στις 13/5 (της Αναλήψεως) το Κ.Ε.Φ.Ο. Κόνιτσας πραγματοποίησε χορευτική βραδιά με επιτυχία στο κέντρο "Μύλος" (Κ. Κόνιτσα).

- Στις 17-18/5 μετά από δυνατό αέρα που έκανε ζημιές και σε δέντρα, έπεσαν αρκετές βροχές και χιόνια στα ψηλά βουνά (Σμόλικα, Γράμμο, Γκαμήλα). Το τσουχτερό κρύο ανάγκασε τις νοικοκυρές να ξαναβγάλουν τα χειμωνιάτικα και ν' ανάψουν σόμπες και καλοριφέρ.

Επαληθεύοντας την παροιμία «Οντά 'πρεπε δεν έβρεχε και το Μάν χιόνιζε».

- Με επιτυχία πραγματοποιήθηκε ο χρονιατικός χορός του Κ.Ε.Φ.Ο. Κόνιτσας στο κέντρο «ΜΥΛΟΣ».

- Ο Σύλλογος Γυναικών Κόνιτσας πραγματοποίησε διήμερη εκδρομή στην Κεφαλλονιά στις 12-13 Ιουνίου.

- Στις 14/6 η Νομαρχ. Αυτ/ση Ιωαννίνων και η ΗΠΕΙΡΟΣ Α.Ε. στην αίθουσα Ηπειρ. Μελετών έκανε την παρουσίαση εκδόσεων, μουσικού CD και ντοκιμαντέρ για την ευρύτερη περιοχή

Κόνιτσας και Μαστοροχωρίων, στο πλαίσιο του έργου:

«Ανάδειξη, Διάδοση του Φυσικού Κάλλους και της Πολιτιστ. Κληρονομιάς της επαρχίας Κόνιτσας».

- Στις 25/6 στο οικοτροφείο «ΝΟΣΤΟΣ» πραγματοποιήθηκε εκδήλωση στην οποία συμμετείχαν χορευτικά των Δημ. Σχολείων και του Συλλόγου Γυναικών καθώς και η χορωδία του Πνευματικού κέντρου Κόνιτσας.

- Έκθεση ζωγραφικής μικρών και μεγάλων μαθητών πραγματοποιήθηκε στις 26/6 από την Κοινοφ. Δημ. Επιχείρηση Δήμου Κόνιτσας.

Η ΝΕΑ ΔΙΟΙΚΗΣΗ ΤΗΣ ΗΠΕΙΡΩΤΙΚΗΣ ΕΣΤΙΑΣ ΘΕΣ/ΝΙΚΗΣ

Το Διοικητικό Συμβούλιο της "Ηπειρωτικής Εστίας" Θεσσαλονίκης για την περίοδο 2010-2012, που προέκυψε από τις εκλογές της 21ης Μαρτίου 2010, κατόπιν προσκλήσεως του πλειοψηφίσαντος συμβούλου κ. Βασίλη Γκέλη, συγκροτήθηκε σε Σώμα ως εξής:

Πρόεδρος: Βασίλειος Καυκιάς, Α' Αντιπρόεδρος: Ευάγγελος Δημητρίου - Β' Αντιπρόεδρος: Βασίλειος Τάσιος - Γεν. Γραμματέας: Αθηνά Τοτοκώτσι - Ταμίας: Βασίλειος Γκέλης - Έφορος Μελετών: Βασίλειος Χρήστου - Έφορος Αλληλεγγύης: Τιμόθεος Βασιλειάδης - Έφορος Ψυχαγωγίας: Κοσμάς Κωστάκης - Έφορος Νεολαίας: Βαρβάρα Νούτσου

Την Εξελεγκτική Επιτροπή αποτελούν οι: Μιχάλης Στάσας, Γιόλα Μι-

καήλ-Κρήτα και Ειρήνη Βακάμη
Βασίλης Γκέλης και Αθηνά Τοτο-
κώτση: Υπεύθυνοι Γραμματείας,
Βιζουκιδείου Βιβλιοθήκης, Χορευτι-
κών, Βεσπιαρίου, Αιθούσης,
Εφημερίδας ΑΠΕΙΡΩΤΑΝ, Βορειο-
ηπειρωτικού.

ΣΥΓΧΑΡΗΤΗΡΙΑ

Στην πολυαγαπημένη μας αδερφή
Παρασκευή Μανώλη που έλαβε το
πτυχίο του τμήματος Τεχνολογίας
Γεωργικών προϊόντων της Σχολή
Τεχνολογίας Γεωπονίας του Ανώτατου
Τεχνολογικού Εκπαιδευτικού Ιδρύ-
ματος (Α.Τ.Ε.Ι.) Καλαμάτας, θερμές
ευχές και καλή σταδιοδρομία.

Κώστας και Μάρθα

* Πολλές ευχές και από τους γονείς
Πασχάλη και Άννα.

ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ - ΚΑΛΕΣΜΑ

Στις 16 ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ 2010 ημέρα
ΔΕΥΤΕΡΑ και ώρα 18,00 θα αντα-
μώσουμε και πάλι στην αυλή του Σχο-
λείου, όπως είχαμε υποσχεθεί στην
προηγούμενη συνάντησή μας, οι από-
φοιτοι του Λυκείου Κόνιτσας του σχο-
λικού έτους 1969-1970.

Ας προσπαθήσουμε όλοι να ξανα-
βρεθούμε και να έχουμε κοντά μας
όσους έλλειπαν στις προηγούμενες
συναντήσεις μας.

Ζιακόπουλος Νίκος κιν.

6942486738

Λάππα Γεωργία κιν. 6937454827

• Το Δ.Σ. της Αδελφότητας Λαγκα-
διωτών Κόνιτσας σας προσκαλεί στο επίσηο
αντάμωμα και γλέντι που θα έχουμε το
15 Αυγούστο στο χωριό μας. Στο πανηγύρι
μας, που θα διαρκέσει δύο ημέρες, ήτοι
Σάββατο 14 Αυγούστου και την Κυριακή
15 Αυγούστου θα διασκεδάσουμε με την
παραδοσιακή δημοτική ορχήστρα του Θ.
Βλαχόπουλου. Θα προσπαθήσουμε να
σας ενθουσιάσουμε.

Σας περιμένουμε το Διοικ. Συμβούλιο

ΚΟΙΝΩΝΙΚΑ

ΓΕΝΝΗΣΕΙΣ:

Στις 2/4/10 ο Θωμάς Μάλιακας και η
Χριστίνα Αθανασίου απόκτησαν στην
Κόνιτσα αγοράκι.

• Στις 20/5/10 η Ανθή Νάτση από-
κτησε στη Θεσ/νίκη αγοράκι. Οι γονείς
της Παναγιώτης και Γαρουφαλιά εύχο-
νται να της ζήσει.

ΒΑΠΤΙΣΕΙΣ:

Στις 2/5 βαπτίστηκε στην Κόνιτσα η
Μυρτώ Μακάριου του Βασιλείου.

• Στις 9/5 στην Καλλιθέα ο Κων/νος
Λάκκας του Βασιλείου.

• Στις 23/5 στην Κόνιτσα η Νικολέτα
Ρούση του Γεωργίου.

• Στις 23/5 στην Κόνιτσα η Μαρία
Κυρτζόγλου του Γεωργίου.

• Στις 23/5 βάφτισε

• Στις 29/5 ο Χρήστος Μαρτσέκης
και η Παρασκευή Κωνσταντίνου βά-
φτισαν στην Αίγινα την κορούλα τους.
Όνομα Δέσποινα-Μαρία.

• Στις 30/5 στην Κόνιτσα ο Φοίβος
Πίσπας του Γεωργίου.

- 29/5 στην Κόνιτσα η Αναστασία Κατή του Αθανασίου.

- Στις 7/6 ο Θωμάς Πίσπας του Ηλία στο Παλαιοσέλλι.

ΓΑΜΟΙ:

Στις 22/5 έγιναν στο Αγρίνιο οι γάμοι του Χρήστου Ι. Τσαρούχη και της Κυριακής Καραγιάννη.

- Στις 29/5 έγιναν στην Κατερίνη οι γάμοι του Απόστολου Σαμαρά και της Ευθυμίας Μ. Ντίνου.

ΑΠΕΒΙΩΣΑΝ:

Την 1/5 η Ανδριανή Μουλαΐδη ετών 83 στην Κόνιτσα.

- Στις 4/5 στο Μάζι η Αλεξάνδρα Δερβένη ετών 88.

- Στις 8/5 στην Κλειδωνιά η Αρετή Γκόρτζου ετών 82.

- Στις 18/5 στην Αγ. Παρασκευή η Αθηνά Σκαλωμένου ετών 88.

- Στις 20/5 στο Αηδονοχώρι η Σοφία Στεργίου ετών 96.

- Στις 21/5 στην Αγ. Παρασκευή η Βασιλική Δαγκουβάνου ετών 85.

- Στις 27/5 η Αγγελική Παγουρτζή ετών 84 στην Κόνιτσα.

- Στις 27/5 ο Βασίλειος Γκούντας ετών 86 στα Καβάσιλα.

- Στις 30/5 η Γαρούφω Νούτσου ετών 87 στην Αειόπειρα.

- Στις 31/5 η Εριφύλη Χριστοπούλου ετών 83 στην Κόνιτσα.

- Στις 2/6 η Μαριάνθη Στεργίου ετών 92 στον Αμάραντο.

- Στις 4/6 η Αγγελική Λάκκας ετών 81 στην Καλλιθέα.

- Στις 10/6 η Ντεμπερή Σκούρα ετών 70 στην Κόνιτσα.

- Στις 14/6 η Καλυψώ Βάσιου ετών 89 στην Αγία Παρασκευή.

- Στις 19/6 η Αφροδίτη Νικολοπούλου ετών 86 στην Κόνιτσα.

- Στις 21/6 πέθανε στην Αθήνα η Ουρανία Πουλάκου το γένος Θ. Μπούνα.

- 1/6 ο Παναγιώτης Βλάχος, ετών 88 στο Μεσοβούνι.

- Στις 5/6 η Ερασμία Νικολοπούλου ετών 83 στην Αμερική.

ΜΝΗΜΕΣ:

Στη μνήμη της Ευδοξίας Τζουμάκα οι κουμπάρποι τους Απόστολος και Ευδοκία Βαζούκη προσφέρουν 50 ευρώ στο Γηροκομείο Κόνιτσας.

- Ο Δημ. Κρέτσος από Γεροπλάτανο στη μνήμη των αδελφών του Παναγιώτη Βλάχου και Χρήστου Κύρου, προσφέρει 200 ευρώ στο Γηροκομείο Κόνιτσας και 20 ευρώ στο περιοδικό μας.

- Στη μνήμη του Δημητρίου Τσάνου που απεβίωσε στην Αθήνα στις 2/6 σε ηλικία 87 ετών, η σύζυγος Φωτεινή και η κόρη του Άντα προσφέρουν 100 ευρώ στο περιοδικό "ΚΟΝΙΤΣΑ" που ήταν συνδρομητής από την αρχή της έκδοσής του.

Στη μνήμη

Ιφιγένειας Καρακατσούλη

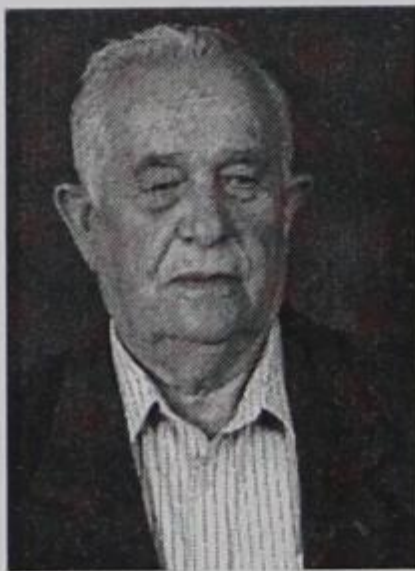
Θάσαι γλυκειά ανάμνηση
Στο νου και την καρδιά μας
Και όσο ζούμε θα νιώθουμε
Πως βρίσκεσαι κοντά μας!!!

Οι κόρες σου

† Στη Μνήμη του Νίκου Ζούνη

Δεν πέθανες. Αδιάφορο
τα χρόνια αν περνάνε.
Τότε οι νεκροί πεθαίνουνε
όταν τους λησμονάνε....

Κ. Ουράνης

«Αγαπημένε μας
Σύζυγε, πατέρα, παπ-
πού, αδελφέ, θείε».

Στην καρδιά μας
και στη σκέψη μας
ζεις.

Παραμένει αναλ-
λοίωτη και ανάγλυ-
φη η μορφή και το είναι σου.

Πέρασαν ήδη 3 χρόνια από τότε που
έφυγες και το κενό που άφησες πίσω
σου δεν λέει να κλείσει και δεν θα κλεί-
σει ποτέ γιατί άνθρωποι ακέραιοι, σο-

βαροί, αγωνιστές, δεν ξεχνιούνται όσα
χρόνια κι αν περάσουν.

Θα θυμόμαστε πάντα τη λεβεντιά και
το παράστημά σου, τη ζωντάνια και το
πάθος της προσφοράς, το ήθος και την
ανθρωπιά σου, την ευγένεια και την
καλοσύνη σου, τον έντιμο και ακέραιο
χαρακτήρα σου, τη συνέπεια και την
αντιστοιχία των λόγων και των πράξεών
σου, τις αρχές και τις αξίες σου.

Η γυναίκα σου, τα παιδιά σου, τα
εγγόνια σου και όλοι εμείς οι συγγενείς
σου θα έχουμε πάντα μια γλυκιά ανά-
μνηση στον άνθρωπο που σ' όλη του τη
ζωή πρόσφερε.

Στη μνήμη σου η γυναίκα σου και τα
παιδιά σου προσφέρουν στο περιοδικό
«ΚΟΝΙΤΣΑ» το ποσό των 50 ευρώ.

A.M.

Νεραντζιά Λ. Κολιού - Σαββίδου

ΧΕΙΡΟΥΡΓΟΣ ΟΔΟΝΤΙΑΤΡΟΣ
ΠΤΥΧΙΟΥΧΟΣ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ ΑΘΗΝΩΝ

ΕΛΕΥΘΕΡΙΟΥ ΒΕΝΙΖΕΛΟΥ 80 - ΠΛΑΤΕΙΑ ΕΠΤΑΛΟΦΟΥ
ΤΗΛ. ΙΑΤΡΕΙΟΥ: 2310.744.457-ΤΗΛ.ΟΙΚΙΑΣ: 2310.640.638
ΚΙΝ. 6945.33.50.33

ΠΩΛΕΙΤΑΙ

Οικόπεδο υπό ένταξη 2575 τ.μ.
θέση «ΜΠΕΡΚΟΣ» Άνω Κόνιτσας

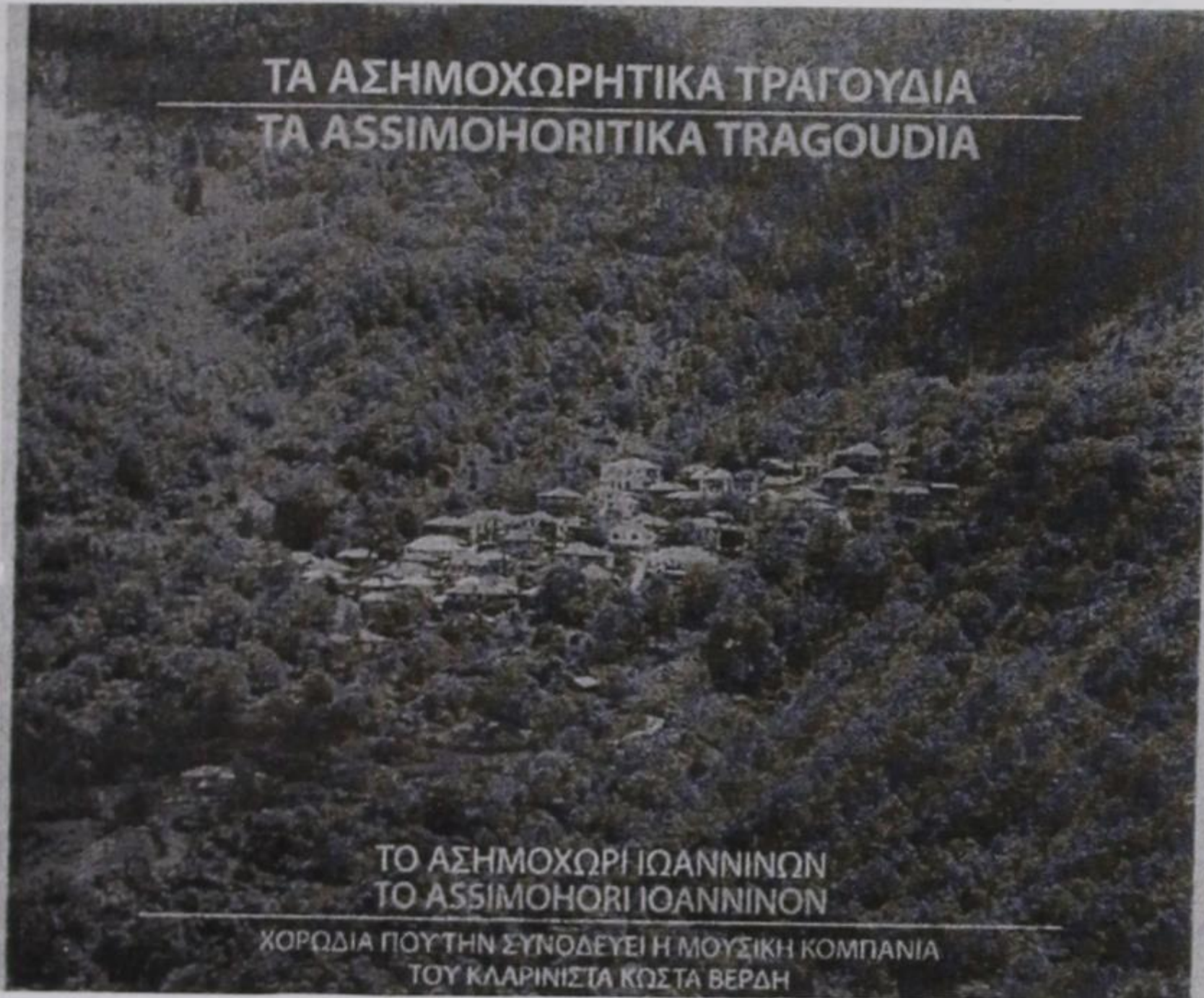
Πληροφορίες:

Τηλ. 26550 22779 -

6944945006

**ΤΑ ΑΣΗΜΟΧΩΡΗΤΙΚΑ ΤΡΑΓΟΥΔΙΑ
ΤΑ ΑΣΣΙΜΟΗΟΡΙΤΙΚΑ ΤΡΑΓΟΥΔΙΑ**

**ΤΟ ΑΣΗΜΟΧΩΡΙ ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ
ΤΟ ΑΣΣΙΜΟΗΟΡΙ ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ**

ΧΟΡΩΔΙΑ ΠΟΥ ΤΗΝ ΣΥΝΟΔΕΥΕΙ Η ΜΟΥΣΙΚΗ ΚΟΜΠΑΝΙΑ
ΤΟΥ ΚΛΑΡΙΝΙΣΤΑ ΚΩΣΤΑ ΒΕΡΔΗ

Πωλείται: **ΚΟΝΙΤΣΑ:** Ράπη Λάμπρο - Φωτογραφικά.
ΙΩΑΝΝΙΝΑ: Παρασκευά Αθανάσιο Κ. Φρόντζου 6, Ευαγγέλου Βασίλη Ν. Ζέρβα 72.
ΑΘΗΝΑ: METROPOLIS GROUP. Κατάστημα Πανεπιστημίου 54 και στα άλλα 10 καταστήματα Αττικής. Music Corner Πανεπιστημίου 56. Virgine Megastor Σταδίου 7-9, Σύνταγμα.
ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ: METROPOLIS, Τσιμισκί 33 και στα καταστήματα πώλησης C.D. όλης της Ελλάδος και του εξωτερικού, όπου υπάρχουν έλληνες.
Παραγγελίες: Μουσικό Ταχυδρομείο Μ. Τούλης
Τηλ. 210-9343980.

ΡΜΙΟΝΗ ΝΤΕΝΤΟΠΟΥΛΟΥ
ΔΙΚΗΓΟΡΟΣ

Πανεπιστημίου 13 - 3ος όροφος
Τηλ. 2103625483
Fax: 2107293910

ΝΙΚΟΛΑΟΣ Ε. ΤΣΙΛΙΦΗΣ
ΠΑΙΔΙΑΤΡΟΣ

*Επιστημονικός Συνεργάτης
Α' Παιδιατρικής Κλινικής Πανεπιστημίου Αθηνών
Νοσοκομείο Παιδών «Η ΑΓΙΑ ΣΟΦΙΑ»*

ΙΑΤΡΕΙΟ:
Σοφοκλή Βενιζέλου 1 • Δάφνη
2ος Όροφος

ΤΗΛ.: 210 9750155
ΚΙΝ.: 6932581314

Συνδρομές

Μωυσίδης Χρ. Γερμανία	30	Φασούλη Μυρτώ Γιάννινα	25
Τζιάλλας Ελευθ. U.S.A.	30	Παπαθεμιστοκλέους Χρ. Γιάννινα	20
Λιάπη Ερασμία U.S.A.	30	Μπάρμπας Αθαν. Γιάννινα	15
Στέρτσου Ανθούλα Αθήνα	20	Τσιαλογιάννη Μαρία Γιάννινα	15
Φίλη Γαλάτεια Αθήνα	20	Ματσά Ολυμπία Γιάννινα	20
Μπλιθικιώτη Κυράτσω Αθήνα	20	Κουντούρη Κατίνα Γιάννινα	15
Δάφνης Ιωάννης Αθήνα	10	Ντέμος Γιάννης Γιάννινα	15
Μησιακούλη Ειρήνη Αθήνα	20	Νίκου Παντελής Γιάννινα	15
Παπανώτη Μαρία Αθήνα	20	Σοντόπουλος Γεωργ. Γιάννινα	15
Κοκοβές Βασ. Αθήνα	15	Γιαννούλη Δήμητρα Φλώρινα	30
Γεράσης Αθαν. Αθήνα	20	Σιάμος Παντ. Αγρίνιο	20
Μαντόπουλος Χρ. Αθήνα	20	Αδάμου Δήμητρα Πρέβεζα	15
Γκότζου Ανθούλα Αθήνα	20	Σπύρου Ελένη Ξυλόκαστρο	20
Ζδράβος Αριστ. Αθήνα	15	Τσιλίφης Ιωάννης Αίγιο	30
Ράγγας Γεωργ. Αθήνα	15	Κολώκα Χρύσα Κομοτηνή	15
Μπέλτσιου Ουρανία Αθήνα	25	Κολώκα Σοφία Λάρισα	15
Σακελλαρίου Ελένη Αθήνα	30	Κίτσιος Γιάννης Σαντορίνη	20
Τιμοθέου Γεωργ. Αθήνα	20	Ιερ. Γιαντσούλης Σπυρ. Κόνιτσα	15
Σδούκος Δημ. Αθήνα	20	Ευαγγέλου Ουρανία Κόνιτσα	15
Κίσκου Γεωργία Αθήνα	20	Κήτας Βασ. Κόνιτσα	15
Μουκοβίνας Γεωργ. Αθήνα	15	Κυρίσης Σωτ. Κόνιτσα	15
Χριστοδουλίδου Ευφρ. Θεσ/νίκη	15	Ζώτος Παύλος Κόνιτσα	30
Χριστοδουλίδου Όλγα Θεσ/νίκη	15	Χατζνεφραιμίδης Α. Κόνιτσα	15
Βλάχος Ευ. Θεσ/νίκη	20	Τσιαλιαμάνης Βασ. Κόνιτσα	50
Φασούλης Θωμάς Θεσ/νίκη	25	Αντωνίου Ευαγγ. Κόνιτσα	45
Βανδέρα Αμαλία Θεσ/νίκη	15	Κολώκας Παναγ. Κόνιτσα	20
Νικόπουλος Ευτυχ. Θεσ/νίκη	20	Μάλιακας Πέτρος Κόνιτσα	15
Νικοπούλου Αριστέα Θεσ/νίκη	20	Γούρης Στέφ. Ελεύθερο	15
Γκόγκου Χριστίνα Θεσ/νίκη	15	Μπόμπολα Έλλη Ελεύθερο	15
Γκόγκος Χρήστος Θεσ/νίκη	15	Αδάμος Δημ. Λαγκάδα	15
Τζημοράγκας Δημ. Θεσ/νίκη	15	Ζώτου Αριάδνη Πηγή	15
Χατζής Ι. Βασ. Θεσ/νίκη	30	Αδάμος Κων. Λαγκάδα	15
Μήτσης Κώστας Θεσ/νίκη	20	Ντίνου Φρόσω Καλλιθέα	15
Αράπογλου Μιχ. Γιάννινα	15	Σπύρου Χρυσάνθη Νικάνορας	20
		Ματσής Γεωρ. Ελεύθερο	20
		Τσιούτσιος Γιάννης Λαγκάδα	20
		Γκάσιος Μιχ. Πυρσόγιαννη	15
		Ρούβαλη Αποστ. Ελεύθερο	15

Ειρήνη Οικονόμου Σταματάκη
Ειδικός Παθολόγος
Διδάκτωρ F.U. Berlin
Διευθύντρια Παθολογικής Κλινικής

Μακαρίου 9 & Ελ. Βενιζέλου 1
185 47 Ν. Φάληρο
210 4809 000, 210 4809 338
210 4809 339, 210 4809 973
210 4814 887

Ιατρεία: Θέμιδος 6, 151 24 Μαρούσι
Τηλ. Ιατρείου: 210 6122 823
Δέχεται: Τετ. - Πέμ. 6-8 μ.μ. με ραντεβού
Τηλ. Οικίας-Fax: 210 4817 449
Κιν.: 6944 392 273
e-mail: istamataki@metropolitan-hospital.gr

ΛΟΓΙΣΤΙΚΑ - ΦΟΡΟΛΟΓΙΚΑ

ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ ΚΩΣΤΑΣ

Πτυχ. Πανεπ. Αθηνών

ΤΗΛ. 210 2759721 - 2102691119

6974 491605

ΑΘΗΝΑ

ΜΕΡΟΠΗ ΕΛ. ΣΟΥΡΛΑ

Συμβολαιογράφος

(αρχείο Ι. Γ. Παπαϊωάννου)

Κεντρική πλατεία 26, 44100 Κόνιτσα

Τηλ./fax: 26550 29377

e-mail: sourslams@otenet.gr

ΔΑΜΙΑΝΗ Ζ. ΠΑΠΑΖΗΣΗ

ΙΑΤΡΟΣ - ΡΕΥΜΑΤΟΛΟΓΟΣ

Γ' ΠΑΘΟΛΟΓΙΚΗΣ ΚΛΙΝΙΚΗΣ **ΙΑΣΩ** GENERAL

Τηλ. Νοσοκ.: 210 6502989

» Οικίας : 210 6929056

Κινητό: 6936876978

ΕΛΙΟΔΟΧΕΙΟ - ΕΣΤΙΑΤΟΡΙΟ

το χάνι

ΛΕΙΔΩΝΙΑ ΚΟΝΙΤΣΑΣ ΤΗΛ.: 26550 24567

FAX: 26550 24568

PARIS SIANA
...αγνά υλικά, νέες γεύσεις!

Το άνω Ηπειρώτικο Ζαχαροπλαστείο
σας περιμένει να απολαύσετε τις γλυκές του γεύσεις

Δ/ση: Βαγγέλης Σ. Νούτσης

Ζήνωνος 7-9, ΟΜΟΝΟΙΑ
ΤΗΛ. 210 5222269

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΑΘ. ΘΕΟΔΩΡΟΥ

ΧΕΙΡΟΥΡΓΟΣ ΟΔΟΝΤΙΑΤΡΟΣ

Αισθητική & Επανορθωτική Οδοντιατρική

Εμφυτεύματα

Μιλτιάδου 1 & Αγ. Δημητρίου, πλατεία Κηφισιάς
Τηλ.: 210 8080010 - 6944 812910

e-mail: ktheodorou@mail.gr

ΕΛΕΥΘΕΡΙΑ ΧΡ. ΜΗΤΣΑΚΟΥΛΗ

ΔΙΚΗΓΟΡΟΣ

Κάτοχος Μεταπτυχιακού Διπλώματος
Αστικού Δικαίου Παν/μίου Αθηνών

ΓΡΑΦΕΙΟ:
ΕΜ. ΜΠΕΝΑΚΗ & ΝΙΚΗΤΑΡΑ 3
ΑΘΗΝΑ 106 78

ΤΗΛ.: 210 3820888
FAX: 210 3820888
ΚΙΝ.: 6977 242412

e-mail: elmitsakouli@ath.forthnet.gr